

PREGLED POLOŽAJA ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPATSKE ZAJEDNICE NA KOSOVU

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija na Kosovu

JANUAR 2020

Opšti pregled	4
Opština Dečane	8
Opština Uroševac	12
Opština Kosovo Polje	16
Opština Đakovica	20
Opština Gnjilane	24
Opština Gračanica	28
Opština Istok	32
Opština Kamenica	36
Opština Klina	40
Opština Leposavić	44
Opština Lipljan	48
Opština Mamuša	52
Opština Severna Mitrovica	54
Opština Juzna Mitrovica	56
Opština Novo Brdo	60
Opština Obilić	64
Opština Peć	68
Opština Podujevo	72
Opština Priština	76
Opština Prizren	78
Opština Orahovac	82
Opština Štimlje	86
Opština Suva Reka	90
Opština Vučitrn	94
Aneks 1: Mapa osnovnih i nižih srednjih škola koje pohađaju učenici iz zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana	98
Aneks 2: Demografski podaci o svim kosovskim opštinama	107

Opštini pregled

Kosovski Romi, kosovske Aškalije i kosovski Egipćani tradicionalno žive na Kosovu i sa svojim karakterističnim tradicijama i kulturama suštinski doprinose njegovom raznolikom društvu. Pripadnici ove tri zajednice žive širom Kosova, uglavnom u 24 opštine sa većim prisustvom u opštinama Uroševac, Kosovo Polje, Ćakovica, Peć i Prizren.

Svaka opština u kojoj prema popisu stanovništva iz 2011. godine više od 50 pripadnika bilo koje zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana stalno boravi i ima osećaj zajedništva uzeta je u obzir u ovoj publikaciji.¹

Poslednji zvanični podaci o zastupljenosti zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana na Kosovu evidentirani su u popisu stanovništva iz 2011. godine² koji ukazuje da na Kosovu živi 8.824 kosovskih Roma, 15.436 kosovskih Aškalija i 11.524 kosovskih Egipćana. Kosovski Romi tako čine 0,51 procenta, kosovske Aškalije 0,89 procenta, a kosovski Egipćani 0,66 procenta stanovništva na Kosovu. Ove brojke međutim nužno ne predstavljaju tačnu demografsku sliku tri zajednice jer nisu svi njihovi pripadnici učestvovali u popisu stanovništva, a popis nije sproveden u četiri opštine na severu.³ Osim toga, predstavnici zajednica i opštinskih kancelarija za zajednice i povratak (OKZP) imaju nezvaničnu procenu broja svake zajednice, a odstupanja u brojevima mogu da objasne kako stopu nataliteta i smrtnosti unutar zajednica, tako i kretanje stanovništva koje se odnosi na migraciju u zemlje zapadne Evrope i repatrijaciju iz zapadne Evrope posebno u periodu između 2014. i 2016.⁴

Većina pripadnika tri zajednice često živi na marginama društva boreći se sa visokom stopom nezaposlenosti i niskim obrazovnim postignućima. Često žive u naseljima koja su u nekim slučajevima neformalna i sa lošom infrastrukturom, a njihove kuće su u veoma teškom stanju. Pored toga, pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana, a posebno žene, suočavaju se sa preprekama koje vode ka njihovom isključivanju iz učešća u svim oblastima života. U isto vreme, mnogi pripadnici tri zajednice primaju socijalnu pomoć koju dodeljuju Priština ili Beograd. U martu 2019. godine, 2.000 kosovskih Roma (813 muškaraca, 1.187 žena), 3.581 kosovskih Aškalija (1.372 muškarca, 2.209 žena) i 947 kosovskih Egipćana (399 muškaraca, 548 žena) dobilo je socijalnu pomoć od Prištine⁵ dok ne postoje pouzdani slični podaci o socijal-

noj pomoći koju pruža Beograd. Kada su pripadnici ove tri zajednice zaposleni, to su često sezonski fizički poslovi. Neki rade u javnom sektoru, uglavnom kao nastavnici ili službenici javne administracije.

Situacija u obrazovanju stalno se popravlja. Aktivnost praćenja od strane OEBS-a pokazuje da napuštanje škole više nije sistemski problem. U školskoj 2018/2019, 1.509 kosovskih Roma (810 dečaka, 699 devojčica), 3.439 kosovskih Aškalija (1.750 dečaka, 1.689 devojčica) i 847 kosovskih Egipćana (444 dečaka, 403 devojčice) pohađalo je osnovne i niže srednje škole po kosovskom nastavnom planu i programu.⁶ Broj učenika iz tri zajednice koji pohađaju srednje obrazovanje pokazuje pozitivan trend - u školskoj 2018/2019, 161 kosovski Rom (98 dečaka i 63 devojčice), 262 kosovskih Aškalija (151 dečak i 111 devojčica) i 160 kosovskih Egipćana (93 dečaka i 67 devojčica) pohađalo je srednje škole po kosovskom planu i programu nastave i učenja.⁷ U tome je pomoglo Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije koje je davalo stipendije.⁸ Broj studenata iz tri zajednice takođe se neprestano povećava. Prema rečima predstavnika Roma Veritas, u akademskoj 2018/2019 u visokoškolske ustanove upisana su 42 studenta iz tri zajednice, a za akademsku 2019/2020 taj broj se povećao na 53.⁹

U opštinama u kojima žive u većem broju, kosovski Romi, kosovske Aškalije i kosovski Egipćani adekvatno su zastupljeni u mehanizmima za zaštitu zajednica: OKZP-u i odboru za zajednice (OZ) koji je obavezan u svakoj opštini i u kojem bi trebalo da budu zastupljene sve zajednice koje žive u datoj opštini; zamenik predsednika opštine za zajednice (ZPOZ) i zamenik predsednika skupštine opštine za zajednice (ZPSOZ), koji su obavezni u opštinama gde zajednice čine najmanje deset procenta njenog ukupnog stanovništva.¹⁰ U 2019. godini, u Uroševcu, Kosovom Polju i Lipljanu na mestu ZPOZ-a su kosovske Aškalije, a u Lipljanu je na mestu ZPSOZ-a kosovski Aškalija. Iako osoblje OKZP čine službenici javne administracije, pozicije ZPOZ i ZPSOZ su politička naimenovanja i ne računaju se u prag zapošljavanja za službu javne administracije. Članovi OZ koji nisu službenici javne administracije dobijaju dnevnice za svaki sastanak kojem prisustvuju. Izvan opština u kojima živi veći broj pripadnika tri zajednice, pripadnici tri zajednice jedva su zastupljeni u službi javne administracije.¹¹ U 2017. godini samo je 12

od 24 ciljane opštine ispunilo minimalni prag¹² za zastupljenost zajednica u službi javne administracije u brojčanoj manjini; zajednica kosovskih Roma adekvatno je zastupljena u opštinskoj javnoj administraciji u pet opština¹³ dok su zajednice kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana nedovoljno zastupljene u javnoj administraciji u svakoj opštini u kojoj žive.

Mnogi pripadnici tri zajednice bili su raseljeni nakon sukoba 1998-99. godine, uglavnom u Srbiji, Severnoj Makedoniji i Crnoj Gori. Prema podacima Visokog komesara Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR), do kraja septembra 2019. godine na Kosovo se dobrovoljno vratilo 3.935 kosovskih Roma, 2.172 kosovskih Aškalija i 1.513 kosovskih Egipćana. Pored toga, 3.917 kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana dobrovoljno se vratilo na Kosovo u periodu od 2001. do 2005. godine.¹⁴

Misija OEBS-a na Kosovu (OEBS) promoviše od svog osnivanja inkluziju ove tri zajednice na Kosovu tako što pruža podršku i zalaže se za razvoj i sprovođenje praktične politike koja ima za cilj da se poboljša društvena uključenost i dobrobit pripadnika zajednica. Rad OEBS-a zasnovan uglavnom kroz praćenje i savetodavnu ulogu njegovih terenskih timova u opštinama značajno je doprineo da se poboljšaju veze između tri zajednice i institucija.

OEBS-ovo praćenje je utvrdilo nepostojanje sveobuhvatnih publikacija u kojima bi se sagledao život zajednica u opštinama, kao i publikacije koje utvrđuju najčešće izazove sa kojima se zajednice susreću u svom svakodnevnom životu. Ova publikacija namerala da podigne svest o položaju kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana prvenstveno mapiranjem lokacija na kojima žive u većem broju. Takođe ima za cilj da iznese njihove potrebe opisujući osnovne izazove sa kojima se tri zajednice suočavaju na opštinskom nivou i iznoseći činjenice bez detaljne analize ili značajne procene institucionalnog učinka.

■ Metodologija

Za potrebe ove publikacije, terenski timovi OEBS-a pružili su podatke o praćenju za 24 od 38 opština.¹⁵ Ove opštine su izabrane jer imaju značajnu koncentraciju bar jedne od tri zajednice.¹⁶ Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine odabrane su 22 opštine.¹⁷ Pored toga, Leposavić i Severna Mitrovica su uključeni, jer praćenje OEBS-a pokazuje da kosovski Romi i kosovske Aškalije žive u ovim opštinama, iako neki žive u raseljeništvu. Situacija kosovskih Roma i kosovskih Aškalija raseljenih u kampovima u opštini Leposavić privukla je značajnu međunarodnu pažnju što je još jedan razlog za uključivanje opštine u ovu publikaciju.

Poglavlja koja se odnose na svaku opštinu zasnivaju se na podacima prikupljenim iz upitnika i razgovara koje je tokom juna i jula 2017. godine sproveo OEBS. Podaci su po potrebi ažurirani razgovorima koji su održani u martu 2019. godine kako bi se odrazile bilo kakve promene koje su mogle nastati od prvobitnih razgovora. Glavni upitnik koji pokriva tematske delove bio je prilagođen svakoj kategoriji ispitanika. Odabrani ispitanici sa kojima je održan razgovor u svakoj od 24 opštine obuhvaćene ovom publikacijom bili su: predstavnici zajednice,¹⁸ predstavnici OKZP-a, predstavnici opštinskih uprava za zdravstvo i obrazovanje, direktori škola sa većim brojem učenika iz tri zajednice, predstavnici nevladinih organizacija (NVO) koje deluju u opštini, predstavnici centara za učenje smeštenih u opštini i predstavnici regionalnih filijala službe za zapošljavanje. Takođe je uzeta u obzir procena OEBS-ovih terenskih timova na osnovu njihovog redovnog praćenja u 24 opštine. Svi podaci predstavljani u publikaciji važe zaključno sa martom 2019. godine izuzev ako to nije drugačije navedeno.

■ Struktura

Publikacija sadrži 24 profila koji predstavljaju svaku od 24 opštine. Opštine su navedene abecednim redom i svaki profil opštine prvo navodi podatke na osnovu popisa stanovništva iz 2011. i procenjen broj pripadnika tri zajednice koje žive u opštini zaključno sa decembrom 2018. godine, a koje su obezbedili OKZP i predstavnici zajednica i navodi naselja u opštini u kojima pripadnici tri zajednice žive. Odeljci u nastavku pružaju pregled položaja tri zajednice u opštini u oblastima stanovanja i infrastrukture; zastupljenosti u odlučivanju; obrazovanja;¹⁹ zapošljavanja i socijalne pomoći – sa posebnim fokusom na dečji rad i zdravstvenu zaštitu. Zatim je predstavljena opšta situacija repatriranih i dobrovoljno vraćenih pripadnika tri zajednice. Kada je to primenljivo, deo o romskom jeziku kao jeziku u službenoj upotrebi na opštinskom nivou je uključen u poglavlje.²⁰ Svako poglavlje je upotpunjeno fotografijama koje prikazuju život pripadnika tri zajednice u datoj opštini. Konačno, publikacija takođe sadrži i aneks u kojem su navedeni podaci razvrstani po rodu o pohađanju škole učenika iz tri zajednice u 24 opštine. U poslednjem aneksu dat je detaljan demografski pregled za tri zajednice u svim opštinama na Kosovu. Pregled sadrži demografske podatke iz Popisa stanovništva 2011. godine raščlanjene po zajednici i polu i procene u opštinama gde popis stanovništva iz 2011. godine nije sproveden.

■ Napomena u vezi tri zajednice

OEBS prepoznaje zajednicu kosovskih Roma, zajednicu kosovskih Aškalija i zajednicu kosovskih Egipćana kao tri različite zajednice. Međutim, publikacija uključuje sve tri zajednice budući da se one uglavnom suočavaju sa sličnim preprekama i izazovima u pogledu njihove inkluzije u društvo. U opštinama u kojima žive pripadnici više od jedne od tri zajednice, uloženi su napor da se jasno razdvoje podaci i napravi razlika zajednica.

¹ Leposavić za koji ne postoje podaci o popisu stanovništva ipak je značajan zbog međunarodnog fokusa na zagađenje olovom koje pogađa pripadnike kosovskih Roma i kosovskih Aškalija koji su boravili u kampovima za raseljena lica koji se nalaze u opštini. Na sličan način, opština Severna Mitrovica je takođe dodata zbog svog uporedivo velikog stanovništva iz zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalija. Usled nedostatka podataka o popisu stanovništva, korišćeni su podaci opštinskih profila OEBS-a iz oktobra 2018. godine; Misija OEBS-a na Kosovu, Profil opštine Leposavić, Profil Opštine Severna Mitrovica oktobar 2018, dostupno na <http://www.osce.org/kosovo/13120> (pristupljeno 11. novembra 2019).

² Kosovska agencija za statistiku, Popis stanovništva i stambenog prostora na Kosovu 2011 - Konačni rezultati, 14. septembar 2012, dostupno na http://ask.rks-gov.net/media/2075/final-results_eng.pdf (pristupljeno 12. oktobra 2017), str. 143.

³ Opštine Leposavić, Zvečan, Zubin Potok i Severna Mitrovica.

⁴ Nisu dostupni podaci klasifikovani po zajednicama za osobe koje su napustile Kosovo u periodu između 2014. i 2016. i koje su kasnije repatrirane u zemlju. Svaka država članica Evropske unije ima kumulativne podatke za sve osobe koje su vraćene na Kosovo.

⁵ Ministarstvo rada i socijalne zaštite, statistika za 2019. godinu koja je dostavljena Misiji OEBS-a na

Kosovu.

6 Podaci iz imejla Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije OEBS-u od 17. septembra 2019.

7 Ibid.

8 Videti: Misija OEBS-a na Kosovu, Pristup zajednica pred-univerzitetskom obrazovanju na Kosovu, decembar 2018, dostupno na <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/406952> (pristupljeno 17. septembra 2019), str. 18.

9 Podaci koje je Roma Versitas dostavio OEBS-u imejlu 17. septembra 2019. Univerzitetsko obrazovanje pripadnika nevećinskih zajednica biće predmet planiranog izveštaja Misije OEBS-a na Kosovu.

10 Član 61 Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi; i član 6.2 Administrativnog uputstva br. 2014/01 o postupcima imenovanja zamenika predsednika opština u opštinama u kojem se navodi da opština u kojoj ima najmanje 10 procenta njenih stanovnika koji pripadaju zajednicama u brojčanoj manjini treba da imenuje zamenika predsednika opštine za zajednice i da ta pozicija treba da bude namenjena predstavniku najveće nevećinske zajednice sa prebivalištem u opštini.

11 Član 11.3 Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi (14. juni 2010.) propisuje da će u opštinama u kojima zajednice ne čine većinu u opštini, broj rezervisanih mesta u službi javne administracije biti u skladu sa procentom zastupljenosti zajednica u datoj opštini.

12 Dečane, Uroševac, Kosovo Polje, Gnjilane, Istok, Kamenica, Klina, Lipljan, Južna Mitrovica, Obilić, Vučitrn, Orahovac. Za više informacija videti OEBS-ov izveštaj pod nazivom „Zastupljenost zajednica u javnoj administraciji na Kosovu: Nastavak prethodnog izveštaja“ (maj 2017), str. 44 <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/320496?download=true> (pristupljeno 29. maja 2018).

13 Opštine Uroševac, Kosovo Polje, Klina, Lipljan i Novo Brdo, videti supra fusnotu 8.

14 Kancelarija UNHCR-a na Kosovu, Statistički pregled, septembar 2019. Podsećamo da UNHCR od 2006. godine odvojeno vodi podatke o pripadnicima zajednica kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana.

15 Za opšte informacije o opštinama, videti OEBS-ove Profile opština dostupne na <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/410279>.

16 Za potrebe ove publikacije, opština je uključena ako je broj pripadnika tri zajednice zajedno veći od 50 na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine ili gde je drugačije naznačeno.

17 Opštine su: Dečane, Uroševac, Kosovo Polje,

Đakovica, Gnjilane, Istok, Kamenica, Klina, Lipljan, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje i Suva Reka i Vučitrn.

18 Definisani su kao „osobe sa stanovišta formalne ili neformalne vlasti u zajednicama koje imaju dugoročnu istoriju kontakta i saradnje sa opštinskom strukturom i sa terenskim timovima Misije OEBS-a na Kosovu“.

19 Primećene su brojne razlike između broja stanovnika kosovskih Roma, kosovskih Aškalija ili kosovskih Egipćana koji su registrovani tokom popisa stanovništva 2011. godine i broja učenika iz tri zajednice koji pohađaju osnovno i niže srednje obrazovanje iz nekoliko razloga: neke opštine ne navode pripadnost učenika konkretnoj zajednici ili upisuju učenike shodno izjašnjanja roditelja prilikom upisivanja dece, ili na osnovu njihove percepcije o pripadnosti jednog učenika konkretnoj zajednici. Slična pitanja mogu se primeniti i na podatke o nezaposlenosti koje pružaju filijale službe za zapošljavanje.

20 Gračanica je od jula 2017. godine odredila romski jezik kao jezik u službenoj upotrebi na opštinskom nivou, dok su u Prizrenu postojali napori da se to takođe uradi.

Opština Dečane

Opšti pregled i naselja

Popis stanovništva iz 2011. godine pokazao je da u opštini Dečane živi 40.019 stanovnika, od kojih ima 33 kosovskih Roma, 42 kosovskih Aškalija i 393 kosovskih Egipćana.²¹ Međutim, procene koje pruža OKZP pokazuju da je zaključno sa decembrom 2018. godine u opštini živelo 283 kosovskih Egipćana i 11 kosovskih Roma, dok nije zabeležen nijedan pripadnik zajednice kosovskih Aškalija.²² U mestima Dečane, Babaloć, Pemište i Šapteji živi i zajednica kosovskih Roma i zajednica kosovskih Egipćana, dok su sela Gramočelj i Dubovik uglavnom naseljena zajednicom kosovskih Egipćana.²³

Stanovanje i infrastruktura

Zaključno sa decembrom 2018. godine, većina pripadnika zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana živi u formalnim naseljima u stalnim kućama bez većih problema, ali nekim porodicama je zaista potrebna obnova i proširenje zbog povećanja broja članova porodice. Neke kuće se mogu smatrati neprikladnim za stanovanje. Pripadnici zajednice kosovskih Egipćana koji žive u selima Gramočelj i Dubovik trpe zbog dugogodišnjih problema vezanih za lošu putnu infrastrukturu i nepostojanje kanalizacionih sistema.²⁴

Zastupljenost u odlučivanju²⁵

Zajednicu kosovskih Egipćana i zajednicu kosovskih Roma u odboru za zajednice zastupa po jedan član iz svake zajednice; kosovski Egipćanin predsedava odboru.²⁶ Jedan kosovski Rom, jedan kosovski Aškalija i jedan kosovski Egipćanin predstavljaju svoje zajednice u Opštinskom odboru za bezbednost zajednice (OOBZ). Nijedan član ovih zajednica nije zaposlen u OOBZ-u. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne za opštinu Dečane jer zajednice u brojčanoj manjini čine manje od deset procenta celokupnog stanovništva.

Obrazovanje

Pripadnici zajednice kosovskih Roma i zajednice kosovskih Egipćana pohađaju nastavu u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja za osnovne i niže srednje škole. Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje zaključno sa 25. julom 2018. godine, ukupno 14 učenika iz zajednice kosovskih Roma, 45 učenika iz zajednice kosovskih Egipćana i 25 učenika iz zajednice kosovskih Egipćana upisano je u školu „Jusuf Gervalla“ u selu Prapacane, u školu „Drita“ u selu Gramocelj, u školu „Rekhep Kadrijaj“ u selu Rastavica i u školu „Heronjet e Du-

kagjiniit“ u selu Glođane. Sve navedene škole pružaju osnovno i niže srednje obrazovanje. U opštini Dečane ne postoje centri za učenje ili nastava romskog jezika i kulture.²⁷

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Iako su Dečane ispunili svoj minimalni prag za zastupljenost svih zajednica u brojčanoj manjini u službi javne administracije, nije ispunjen traženi minimalni prag za svaku zajednicu koja živi u opštini.²⁸ Prema informacijama koje je dao predstavnik službe za zapošljavanje, u opštini ne postoje službenici javne administracije iz zajednice kosovskih Roma ili kosovskih Egipćana, a samo je jedna kosovska Egipćanka zaposlena u javnim institucijama kao deo osoblja za čišćenje i održavanje.²⁹

Pripadnici zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana oslanjaju se na prihode ostvarene u neformalnim ekonomskim aktivnostima ili preko sezonskog zapošljavanja gde su uglavnom muškarci oni koji izdržavaju svoje porodice. Pristup privatnom sektoru i dalje predstavlja izazov za pripadnike zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana. Prema podacima opštinske filijale službe za zapošl-

javanje, 56 kosovskih Roma (36 muškaraca i 20 žena) i 21 kosovski Egipćanin (19 muškaraca i dve žene) nalaze se na evidenciji kao aktivni tražioci posla, dok prema podacima centra za socijalnu zaštitu postoji 19 porodica iz zajednice kosovskih Egipćana (sa ukupno 86 članova) i četiri porodice iz zajednice kosovskih Aškalija (sa ukupno 21 članom) koje primaju socijalnu pomoć.³⁰ Na osnovu informacija koje su pružili predstavnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana, dečji rad postoji, ali ne postoje pouzdani podaci o broju i rodu pogođene dece.³¹

Zdravstvena zaštita

Usluge primarne zdravstvene zaštite pružaju glavni zdravstveni centar u gradu Dečane i porodični dispanzeri u selima. Nisu utvrđeni veći problemi u vezi sa pristupom zdravstvenoj zaštiti za pripadnike zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana u opštini Dečane, osim za stanovnike sela Pemište gde je zdravstveni radnik udaljen pet kilometara. Svim ženama u opštini na raspolaganju je besplatna reproduktivna zdravstvena pomoć.³²

Povratak i repatrijacija

Nijedan pripadnik zajednice nije se vratio iz raseljeništa u periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine. U istom periodu jedna kosovska Romkinja sa šestoro dece i dvojica kosovskih Egipćana repatriirana su u opštinu.³³

²¹ Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

²² Razgovor sa predstavnikom OKZP održan 12. marta 2019.

23 Razgovor sa predstavnikom OKZP održan 12. marta 2019. i predstavnicima zajednice 13. i 14. marta 2019.

24 Razgovor sa predstavnikom OKZP održan 18. jula 2017. i sa predstavnicima zajednice 4. i 15. jula 2017.

25 Podaci o zastupljenosti u odlučivanju tokom izveštaja važeći su zaključno sa 15. martom 2019. godine. i zasnivaju se na praćenju i znanju terenskih timova.

26 Jedna kosovska Romkinja, jedan kosovski Egipćanin.

27 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo održan 17. jula 2017.

28 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

29 Razgovor sa predstavnikom OKZP održan 12. marta 2019.

30 Razgovor sa predstavnicima Službe za zapošljavanje i centra za socijalnu zaštitu održan 12. marta 2019.

31 Razgovori sa predstavnicima zajednice održani 4. jula 2017. i 15. jula 2017. godine, a sa predstavnikom nevladine organizacije 17. jula 2017. godine.

32 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo održan 20. jula 2017.

33 Nije na raspolaganju klasifikacija dece na osnovu rodne pripadnosti; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 12. marta 2019.

Opština Uroševac

■ Opšti pregled i naselja

Veruje se da je značajan broj kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana živeo u opštini Uroševac pre sukoba 1999. godine. Međutim, nema zvaničnih statistika, jer je popis stanovništva 1991. godine na Kosovu pružio samo podatke za zajednicu kosovskih Roma.³⁴ Prema popisu stanovništva iz 2011. od 108.610 stanovnika registrovanih u opštini Uroševac, 3.629 su kosovske Aškalije, 204 kosovski Romi, a 24 kosovski Egipćani.³⁵

Prema navodima OKZP i predstavnika zajednica, u opštini živi oko 3.332 kosovskih Aškalija (1.624 muškarca i 1.708 žena), 286 kosovskih Roma (138 muškaraca i 148 žena) i 14 pripadnika zajednice kosovskih Egipćana (šest muškaraca i osam žena).³⁶

Svi kosovski Romi i kosovski Egipćani i većina kosovskih Aškalija žive u gradskim četvrtima Salahane, Haljit Ibiši, Geric i Koče Zoze. Značajan broj kosovskih Aškalija živi u ruralnim selima Dubrava (1.335) i Košare (34).

■ Stanovanje i infrastruktura ■ Zastupljenost u odlučivanju

Prema rečima šefa OKZP i ZPOZ, zajednica kosovskih Roma i zajednica kosovskih Egipćana nemaju većih stambenih problema, dok su pripadnicima zajednice kosovskih Aškalija potrebni izgradnja ili obnova stanova, što uključuje popravke ili izgradnju dodatnih prostorija i unutrašnjih kupatila. Prema rečima šefa OKZP, zajednica kosovskih Aškalija je u periodu od januara 2015. do jula 2017. godine podnela oko 170 zahteva koji se odnose na izgradnju ili obnovu kuća. U periodu od jula do decembra 2017. godine, 26 slučajeva je obrađeno u okviru zajedničkog projekta opštine sa NVO „Glas Roma, Aškalija i Egipćana“ (VoRAE), od čega je završeno 14 stambenih projekata i 12 projekata obnove stanova.³⁷ Zbog nedostatka finansijskih sredstava, preostali slučajevi prosleđeni su Ministarstvu za zajednice i povratak i Ministarstvu rada i socijalne zaštite (MRSZ) kako bi izašli u pomoć. Opština je u oktobru 2018. godine potpisala Memorandum o razumevanju sa MRSZ-om o izgradnji 14 kuća za ugroženo porodice i to za deset porodica iz zajednice kosovskih Aškalija, tri porodice iz zajednice kosovskih Egipćana i jednu porodicu iz zajednice kosovskih Roma. Ministarstvo je objavilo tender za realizaciju projekta, a očekuje se da će izgradnja početi 2019. godine.

Tri zajednice su adekvatno zastupljene u opštinskim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica pri čemu svaka od tri zajednice ima člana u OZ i OOBZ. Predsedavajući OZ i šef OKZP su pripadnici zajednice kosovskih Aškalija, a nijedan od ovih predstavnika nije žena. U periodu opštinske administracije 2013–2017, kosovski Aškalija izabran je kao odbornik u Skupštini opštine (SO). Međutim, nakon lokalnih izbora u oktobru 2017. godine, nema nijednog predstavnika iz tri zajednice u skupštini opštine. Kosovski Aškalija imenovan je na mesto ZPOZ.³⁸

■ Obrazovanje

Deca iz tri zajednice pohađaju kosovske osnovne i niže srednje škole. Uroševac nema nijednu školu koja radi po srpskom planu i programu nastave i učenja tako da su kosovski učenici romske nacionalnosti integrisani u kosovski plan i program nastave i učenja što je bio slučaj i pre sukoba 1999. godine. Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, u osnovne i niže srednje škole upisano je 36 kosovskih Roma, 637 kosovskih Aškalija i dvoje kosovskih Egipćana, dok je 97 dece iz tri zajednice pohađalo više srednjoškolsko obrazovanje.³⁹ Većina učenika iz tri zajed-

nice upisana je u četiri osnovne i niže srednje škole koje rade po kosovskom planu i programu nastave i učenja „Ahmet Hoxha“, „Tefik Çanga“ „Gjon Sereqi“ i „Vezir Jashari“ u gradu Uroševcu i u školi „Naim Frashëri“ u selu Zaskok.

Prema rečima direktora osnovne i niže srednje škole „Ahmet Hoxha“ u Uroševcu, u ovoj se školi uči romski jezik sa elementima kulture i istorije koji je izborni kurs. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) plaća nastavnike i izdavanje i nabavku udžbenika. Kurs se održava jednom sedmično za oko 20 upisanih učenika.⁴⁰

Pored toga, prema statističkim podacima OKZP, 38 dece iz zajednice kosovskih Aškalija i šestoro dece iz zajednice kosovskih Roma upisano je u predškolske ustanove.⁴¹ Štaviše, Aškalijski obrazovni centar u selu Dubrava organizuje aktivnosti posle škole, poput podučavanja dece iz tri zajednice pomažući im da poboljšaju svoj uspeh u školi. Centar takođe pruža prostor deci da rade domaće zadatke i uče jer većina dece nema odgovarajuće uslove kod kuće pošto žive u malim kućama i u proširenim porodicama.⁴²

■ Zapošljavanje i socijalna zaštita

Iako su zajednice adekvatno zastupljene u mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica, nijedna od zajednica nije dobro zastupljena u opštinskoj javnoj administraciji jer Uroševac nije ispunio traženi minimalni prag za svaku zajednicu koja bi bila zastupljena u službi javne administracije.⁴³ Ukupno dvojica kosovskih Roma i sedmorica kosovskih Aškalija rade u opštinskoj administraciji, dvojica kosovskih Roma i dve

kosovske Aškalijske zaposlene su u sektoru zdravstva, a trojica kosovskih Aškalijsa i jedna kosovska Romkinja zaposleni su u sektoru obrazovanja.⁴⁴ Četvorica kosovskih Aškalijsa i dve kosovske Aškalijske zaposleni su u Policiji Kosova, jedan kosovski Rom u Carini Kosova, a sedmorica kosovskih Aškalijsa u Kosovskim bezbednosnim snagama. Pored toga, 18 kosovskih Roma i 88 kosovskih Aškalijsa zaposleno je u raznim javnim preduzećima, uglavnom regionalnim preduzećima za vodosnabdevanje i komunalne usluge,⁴⁵ a 13 kosovskih Aškalijsa (deset muškaraca i tri žene) iz opštine se neposredno bave politikom (Uroševac ZPOZ, dva zamenika ministra, stručnjaci za dijalog) ili ih zapošljavaju oni koji se bave politikom (savetnici, članovi kabineta, vozači).⁴⁶

Socio-ekonomska situacija pripadnika tri zajednice i njihov pristup zapošljavanju u privatnom sektoru i dalje predstavljaju izazov. Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 38 kosovskih Roma, 607 kosovskih Aškalijsa i dvoje pripadnika iz zajednice kosovskih Egipćana evidentirani su kao osobe koje aktivno traže posao.⁴⁷ Prema podacima koje pruža centar za socijalnu zaštitu, devet porodica iz zajednice kosovskih Roma (koje čine 44 osobe) i 250 porodica iz zajednice kosovskih Aškalijsa (koje čine 1.259 osoba) su primaoci socijalne pomoći.⁴⁸ Predstavnici zajednice identifikovali su između 20 i 40 dece koja se bave dečjim radom odnosno prikupljanjem konzervi ili nošenjem robe na zelenoj pijaci.⁴⁹

■ Zdravstvena zaštita

Usluge primarne zdravstvene zaštite pružaju dva centra primarne zdravstvene zaštite pet dana u nedelji. Jedan se nalazi u selu Dubrava, a drugi u gradskoj četvrti Salahane. Deca iz tri zajednice redovno primaju obaveznu vakcinaciju. Takođe je dostupno planiranje porodice i reproduktivna zdravstvena zaštita. Stomatološke usluge pružaju se u selu Dubrava. Pored toga, glavni porodični dispanzer organizuje opšte sistematske lekarske preglede za decu iz ovih zajednica u njihovim naseljima i u Aškalijskom centru za zajednice u selu Dubrava.

■ Povratak i repatrijacija

Proces povratka raseljenih osoba i reintegracija vraćenih osoba takođe ostaje izazov. U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine, 20 porodica iz zajednice kosovskih Aškalijsa i deset porodica iz zajednice kosovskih Roma dobrovoljno se vratilo u opštinu, uključujući šest porodica poreklom iz Kačanika, Lipljana i Prištine koje su izrazile želju da se vrate u Uroševac. Opština od januara 2016. pokušava da identifikuje lokaciju za dodelu zemljišta za šest povratničkih porodica iz zajednice kosovskih Aškalijsa i tri porodice iz zajednice kosovskih Roma bez zemlje poreklom iz Uroševca koji su se vratili iz Severne Makedonije 2015. godine. U 2018. godini, opštinsko odeljenje za geodeziju i katastar u saradnji sa OKZP-om identifikovalo je parcelu opštinskog zemljišta i predložilo SO da se parcela dodeli za izgradnju zgrade koja će smestiti povratničke porodice bez zemlje. Projekat čeka odobrenje SO. U periodu

između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine u opštinu su vraćena 226 pripadnika iz zajednice kosovskih Roma (125 muškaraca i 101 žena) i 18 pripadnika iz zajednice kosovskih Aškalijsa (deset muškaraca i osam žena).⁵⁰

34 Prema popisu stanovništva iz 1991. godine, u opštini Uroševac je živelo 2.081 kosovskih Roma.

35 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

36 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 13. marta 2019.

37 Troškovi zajedničkog projekta iznosili su 70.000 evra, gde je opština doprinela sa 30.000 evra, a preostali iznos je finansirala NVO „VoRAE“.

38 Pozicija ZPOZ je obavezna u opštinama u kojima najmanje 10 procenta stanovništva predstavlja nevećinske zajednice. Pozicija nije obavezna u Uroševcu, ali je uspostavljena u periodu opštinske administracije 2013–2017. na osnovu dobre političke volje prethodnog opštinskog rukovodstva.

39 91 kosovskih Aškalijsa i šest kosovskih Roma, na osnovu razgovora sa opštinskom upravom za obrazovanje održanog 25. jula 2017. godine.

40 Prema rečima direktora škole, broj učenika koji pohađaju fluktuiraju s obzirom na neobaveznu prirodu kursa. Međutim, 12–13 kosovskih Roma, 7–10 kosovskih Aškalijsa i dva učenika kosovskih Albanaca pohađaju ga redovno.

41 Razgovor sa šefom OKZP-a održan 25. jula 2017. godine.

42 Aškalijski obrazovni centar u selu Dubrave vodi Opština Uroševac u saradnji sa podrškom lokalne nevladine organizacije „Caritas Kosovo“ i „NVO VoRAE“. Oko 276 dece školskog uzrasta od kojih su 261 iz zajednice kosovskih Aškalijsa (120 dečaka i 131 devojčica), tri učenika iz zajednice kosovskih Roma (jedan dečak i dve devojčice) i 12 učenika iz zajednice kosovskih Albanaca (sedam devojčica i pet dečaka) pohađaju vannastavne aktivnosti. Prema rečima šefa OKZP-a, opština u saradnji sa osnovnom školom „Naim Frasher“ i centrom organizuje predškolsko obrazovanje za 38 dece iz zajednice kosovskih Aškalijsa i šestoro dece iz zajednice kosovskih Roma. Ovaj aranžman je napravljen da osigura veće učešće dece iz zajednica kosovskih Aškalijsa i kosovskih Roma u predškolskom obrazovanju.

43 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

44 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan 14. marta 2019.

45 Ibid.

46 Rad OEBS-a na praćenju.

47 Nema dostupnih klasifikovanih podataka na osnovu rodne pripadnosti. Istraživanje terenskih timova OEBS-a sprovedeno u svakoj opštini od maja do juna 2018. godine na osnovu razgovora sa službenicima opštinskih službi za zapošljavanje i predstavnika centara za socijalnu zaštitu.

48 Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad koji je održan 14. marta 2019.

49 Razgovor sa predsednikom organizacije civilnog društva „BRAN“ koji je održan 27. jula 2017, kao i sa službenikom OKZP-a iz zajednice kosovskih Roma koji je održan 24. jula 2017.

50 Informacije dobijene putem razgovora koji je održan sa šefom OKZP-a 13. marta 2019.

Opština Kosovo Polje

■ Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, opština Kosovo Polje imala je 34.827 stanovnika od kojih su 436 kosovski Romi, 3.230 kosovske Aškalije i 282 kosovski Egipćani.⁵¹ Zaključno sa 31. decembrom 2018, predstavnici zajednica su procenili da je u opštini živelo oko 1.050 kosovskih Roma, preko 4.000 kosovskih Aškalija i preko 500 kosovskih Egipćana.⁵²

Velika većina kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana živi u područjima „02“, „07“, „28“ i „29“ u Kosovom Polju u formalnim naseljima⁵³ i u selu Ence.⁵⁴ Pripadnici zajednice kosovskih Roma žive u gradu Kosovo Polje, kao i u selima Bresje i Kuzmin. Povećanje broja stanovnika kosovskih Aškalija u opštini primećeno je tokom pedesetih godina prošlog veka sa industrijalizacijom Prištine i Kosova Polja gde su pripadnici zajednice kosovskih Aškalija bili zaposleni u lokalnim fabrikama.

■ Stanovanje i infrastruktura

Većina kuća u naseljima bespravno je izgrađena. Kako zemljište nije upisano na ime stanovnika, oni nisu u mogućnosti da podnesu zahtev za legalizaciju svojih kuća. Između 2014. i 2016, NVO „VoRAE“ pokrenula je projekat čiji je cilj poboljšanje uslova stanovanja pripadnika tri zajednice. Ukupno 155 porodica u Kosovu Polju je imalo korist od projekta vrednosti 315.000 evra (od čega je 82.000 evra obezbedila opština). Glavni prilazni putevi su asfaltirani, ali sekundarni putevi u područjima u kojima žive tri zajednice nisu asfaltirani.⁵⁵ Kanalizaciona mreža u Kosovom Polju i na području Kuzmina je završena tokom 2016–2017, međutim, cevi nisu proširene do naselja „28“ i „29“ u Kosovom Polju zbog čega se stanovnici oslanjaju na pitku vodu iz bunara sa područja Kuzmina.⁵⁶

■ Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su dobro zastupljene u lokalnim mehanizmima za učešće zajednica gde svaka zajednica ima po jednog predstavnika u OZ sa kosovskim Romom i kosovskim Aškalijom i kosovskom Egipćankom. Slično, sve tri zajednice imaju muškog predstavnika u OOBZ-u. Zajednice u bročanoj manjini čine otprilike 13 procenta stanovništva Kosova Polja, a zajednica kosovskih Aškalija je najveća nevećinska zajednica. Stoga je opština obavezna da utvrdi pozicije ZPOZ i ZPSOZ. Između 2013. i 2017. na obe pozicije ZPOZ i ZPSOZ bili su muškarci iz zajednice kosovskih Aškalija koji su takođe izabrani nakon lokalnih izbora u oktobru 2017. godine. Zajednicu kosovskih Aškalija i zajednicu kosovskih Egipćana takođe u SO zastupa po jedan član iz svake zajednice; oba člana SO su muškarci. Osim toga, jedan kosovski Rom je zaposlen u OKZP-u.

■ Obrazovanje

Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, u kosovske osnovne i niže srednje škole „Selman Riza“, „Daut Bogujevci“ i „Mihail Grameno“ upisano je deset kosovskih Roma, 236 kosovskih Aškalija i 45 kosovskih Egipćana. Pored toga, 49 učenika iz zajednice kosovskih Roma pohađa osnovnu i srednju školu „Aca Marović“ u Bresju koja radi po srpskom planu i programu nastave i učenja. Otprilike 250 učenika pohađa nastavu u centrima za učenje koje vode nevladine organizacije „Balkanski suncokreti“ i „Partnersvo ideja“.⁵⁷ Centri pružaju siguran i topao prostor u kojem deca mogu da rade domaće zadatke i po potrebi dobijaju pomoć. Nevladina organizacija „Partnersvo ideja“ dodatno angažuje zagovornike iz zajednice iz naselja da deluju kao most između roditelja i škola i pomognu u jačanju odnosa između njih. Kao deo sopstvene inicijative, opština sponzorise i časove nadoknade za odrasle. Ne postoje časovi romskog jezika i kulture u opštini, a nastavnici iz tri zajednice ne predaju u školama u opštini.⁵⁸

■ Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Kosovo Polje ispunila je svoj minimalni prag za zastupljenost svih zajednica u bročanoj manjini u službi javne administracije, međutim, prema pojedinačnim kvotama zajednice, opština je ispunila minimalni prag samo za zajednicu kosovskih Roma.⁵⁹ Prema informacijama koje pruža OKZP, u opštini je zaposlen samo jedan službenik iz zajednice kosovskih Roma, a nekoliko muškaraca iz zajednice kosovskih Roma i kosovskih

Aškalijski zaposleni su u javnim institucijama kao pripadnici osoblja obezbeđenja i održavanja.⁶⁰

Većina pripadnika tri zajednice su nezaposleni ili su uključeni u neformalni ekonomski sektor.⁶¹ Oko 30 procenta domaćinstava izdržava se prikupljanjem materijala za reciklažu.⁶² Nevladina organizacija „Partnerstvo ideja“ vodi projekte mikro-finansiranja u naselju „29“ za izradu sapuna, reciklažu, proizvodnju ukrasnih staklenih tegli sa svećama, sjaja za cipele kako bi roditeljima (posebno ženama) omogućili osnovni prihod, osnažili ih i omogućili im da svoju decu pošalju u školu.⁶³ Prema rečima predstavnika NVO-a, deca između pet i deset kosovskih domaćinstava kosovskih Aškalijski primorana su da prosjače na ulicama opštine Priština, a neka deca se takođe bave prikupljanjem materijala koji se može reciklirati.⁶⁴ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 6 osoba iz zajednice kosovskih Roma (2 muškarca i četiri žene) i 52 osobe iz zajednice kosovskih Aškalijski (30 muškaraca i 22 žene) i petoro osoba iz zajednice kosovskih Egipćana evidentirani su kao aktivni tražioci posla zaključno sa 31. decembrom 2018.⁶⁵ Socijalnu pomoć primalo je 51 domaćinstvo iz zajednice kosovskih Roma, 320 domaćinstva iz zajednice kosovskih Aškalijski i 49 domaćinstava iz zajednice kosovskih Egipćana.⁶⁶

■ Zdravstvena zaštita

Pripadnici tri zajednice imaju pristup zdravstvenim ustanovama i oba roda su ravnopravni korisnici. Postojeće medicinske ustanove pružaju besplatnu reproduktivnu zdravstvenu pomoć ženama, a nalaze se na pristupačnoj udaljenosti od

područja u kojima žive pripadnici tri zajednice.⁶⁷

■ Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine, 288 domaćinstava kosovskih Roma, kosovskih Aškalijski i kosovskih Egipćana je vraćeno u opštinu.⁶⁸ Tokom ostalog perioda, 13 kosovskih Roma, 63 kosovskih Aškalijski i petoro kosovskih Egipćana vratilo se u opštinu iz raseljeništa.⁶⁹

51 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

52 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 8. i 12. marta 2019.

53 U formalnim/legalizovanim naseljima imovina i vlasništvo nad imovinom su propisno upisani za razliku od neformalnih naselja gde imovinska prava nisu upisana.

54 Područja koja nisu zvanično prepoznata kao posebni delovi grada unutar opštinskog statuta.

55 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 24. jula 2017.

56 Dugoročno praćenje terenskog tima OEBS-a.

57 Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 14. jula 2017.

58 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 19. jula 2017.

59 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

60 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 18. jula 2017.

61 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 6, 7. i 10. jula 2017.

62 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 6, 7. i 10. jula 2017.

63 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 24. jula 2017.

64 Razgovor sa predstavnikom NVO-a koji je održan 14. jula 2017.

65 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 12. marta 2019.

66 Nisu na raspolaganju pojedinačni podaci ili podaci na osnovu rodne pripadnosti; razgovor sa predstavnikom centra za socijalnu zaštitu je održan 12. marta 2019.

67 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 21. jula 2017.

68 Nije na raspolaganju klasifikacija podataka na osnovu pripadnosti zajednici ili rodnoj pripadnosti. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 12. marta 2019.

69 Nisu na raspolaganju precizni klasifikovani podaci po rodnoj pripadnosti. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 12. marta 2019.

Opština Đakovica

Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva iz 2011. od 94.556 stanovnika registrovanih u opštini Đakovica, 738 su kosovski Romi, 613 su kosovske Aškalijske, a 5.117 kosovski Egipćani.⁷⁰ Zaključno sa 31. decembrom 2018, OKZP nije imao nikakve ažurirane podatke o stanovništvu zajednica.⁷¹ Najnovija procena međutim pokazuje da u opštini ukupno živi 8.000 pripadnika iz sve tri zajednice.⁷² Pripadnici sve tri zajednice žive u četvrtima „Kolonija“, „Brekovac“,⁷³ „Piskote“ i „Sefa“ u gradu Đakovici, dok samo pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana žive u četvrtima „Ćul“ i „Musa Zajmi“ u selu Netice. Zajednica kosovskih Roma u gradu Đakovica isključivo živi u Ulici „Musa Zajmi“. Pored toga, u selima Bec, Ereć, Jablanica i Skivjan živi zajednica kosovskih Egipćana, mešovita zajednica kosovskih Egipćana i kosovskih Aškalijske u selima Netice i Rogovo i mešovita zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana u selu Pljančor.

Stanovanje i infrastruktura

Većina pripadnika zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana, nastanjenih u opštini Đakovica žive u kućama koje su u pristojnom stanju. U ruralnim sredinama, većina pripadnika tri zajednice žive u nestabilnim stalnim kućama i barakama. Problemi sa putnom infrastrukturom i kanalizacionom mrežom zabeleženi su u četvrti Brekovac i u drugim ruralnim sredinama.⁷⁴

Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su adekvatno zastupljene u lokalnim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica. U OOBZ je svaka zajednica zastupljena sa muškarcem, a u OZ je jedan kosovski Rom, jedan kosovski Aškalijske i dvoje kosovskih Egipćana, od kojih je jedna predsedavajuća. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne i u trenutnom sazivu skupštine opštine nema odbornika iz ove tri zajednice. Dva službenika javne administracije iz zajednice kosovskih Egipćana su zaposlena u OOBZ, kosovski Egipćanin je na čelu kancelarije, a kosovska Egipćanka radi kao koordinatorka za pravo zajednica.

Obrazovanje

Deca iz tri zajednice pohađaju obrazovanje po kosovskom planu i programu nastave i učenja. Prema informacijama opštinske uprave za obrazovanje u gradu Đakovici, 467 učenika iz zajednice kosovskih Roma, 403 učenika iz zajednice kosovskih Aškalijske i 244 učenika iz zajednice kosovskih Egipćana pohađaju osnovne i niže srednje škole „Mustafa Bakija“, „Mazllum Këpuska“, „Zekerija Rexha“, „Emin Duraku“, „Fehmi Agani“, „Zef Lush Marku“ i „Selman Riza“ u gradu Đakovici. U ruralnim sredinama, 197 učenika iz zajednice kosovskih Aškalijske i 113 učenik iz zajednice kosovskih Egipćana je upisano u osnovne i niže srednje škole „Luigj Gurakuqi“ u selu Korenica, „Dëshmorët e Kombit“ u Jablanici, „Isa Boletini“ u selu Osek Hila, „Sylejman Vokshi“ u selu Smolica, „Fani Noli“ u selu Dujak, „Ukshin Myftari“ u selu Skivjane, „Haxhi Hoti“ u selu Rogovo, „Dëshmorët e Herecit“ u selu Erec, „Ali M. Hasi“ u selu Crmljane.

Školu u selu Crmljane pohađaju učenici iz susednog sela Netice koje je udaljeno više od četiri kilometra, a opština obezbeđuje besplatan prevoz.⁷⁵ Časovi romskog jezika i kulture bili su organizovani samo tokom školske 2015/2016. godine i prekinuti

su zbog problema plaćanja nastavnika. Dvoje nastavnika iz zajednice kosovskih Egipćana rade u višoj srednjoj muzičkoj školi. Osnovna i niža srednja škola „Emin Duraku“ u gradu Đakovica pruža formalno osnovno i niže srednje obrazovanje, a srednja škola „Nekhbedin Nixha“ pruža formalno obrazovanje odraslih. U opštini postoje dva centra za učenje, jedan u etnički mešovitom naselju Kolonija u gradu Đakovica koji vodi nevladina organizacija „Caritas Kosova“ i koje redovno posećuje 22 dece⁷⁶ i jedan u naselju Brekovce takođe u gradu Đakovica koji vodi nevladina organizacija „Bethani Christian Services“ i koji posećuje između 150 i 170 dece.⁷⁷ Centar za učenje u naselju Brekovce se suočava sa poteškoćama zbog periodičnog nepostojanja finansiranja.⁷⁸

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Đakovica nije ispunila minimalni prag za sve zajednice i pojedinačne kvote za svaku zajednicu u opštinskoj službi javne administracije. Samo pet službenika javne administracije iz zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana je zaposleno što je ispod minimalnog praga, dok zajednica kosovskih Aškalijske nije zastupljena u opštinskoj javnoj administraciji.⁷⁹

Krajem decembra 2018. godine, 290 kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana registrovano je kao nezaposleno, dok je 16 kosovskih Roma, 20 kosovskih Aškalijske i 25 kosovskih Egipćana bilo formalno zaposleno krajem decembra 2018. godine. Dodatnih 150 osoba iz tri zajednice godišnje se uključi u sezonski posao u vinariji „Ston-ecastle“ u Orahovcu.⁸⁰ Prema navodima

centra za socijalnu zaštitu, krajem 2018. godine socijalnu pomoć je primalo 90 kosovskih Roma, 170 kosovskih Aškali-ja i 110 kosovskih Egipćana.⁸¹ Pripadnici tri zajednice koji nisu formalno zaposleni uglavnom su angažovani na neformalnim poslovima kao što su seča drva i prikupljanje materijala za reciklažu.⁸² Opština dodjeljuje godišnje donacije za mala preduzeća i pomoć poljoprivrednicima. Takođe vodi projekte zapošljavanja za repatriirana lica i omladinu uz podršku UNDP-a i GIZ-a od kojih imaju koristi pripadnici tri zajednice.⁸³ Od 100 sezonskih poljoprivrednih radnika angažovanih preko sporazuma između regionalne filijale službe za zapošljavanje i privatnih kompanija, 70 je osoba iz tri zajednice.⁸⁴ Oko 100 dece bavi se dečjim radom. Oko 50 dečaka nosi robu za kupce na pijaci, a oko 50 dečaka i devojčica prodaju cigarete i drugu sitnu robu.⁸⁵

■ Zdravstvena zaštita

Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškali-ja i kosovskih Egipćana uglavnom se ne suočavaju sa većim poteškoćama u pristupu zdravstvenim centrima zbog fizičke udaljenosti, sa izuzetkom sela Netice i Jablanica.⁸⁶ Reproductivna zdravstvena pomoć se besplatno pruža ženama.⁸⁷

■ Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine u opštinu je vraćeno 124 osobe iz zajednice kosovskih Roma (70 muškaraca i 54 žene), 152 osobe iz zajednice kosovskih Aškali-ja (90 muškaraca i 62 žene) i 208 osoba iz zajednice kosovskih Egipćana (nije dostupna

klasifikacija na osnovu rodne pripadnosti).⁸⁸ U istom razdoblju 12 kosovskih Roma (osam muškaraca i četiri žene) i 170 osoba iz zajednice kosovskih Egipćana (80 muškaraca i 90 žena) se dobrovoljno vratilo iz raseljeništa.⁸⁹

70 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

71 Razgovori su održani 11. i 13. marta 2019.

72 Nije na raspolaganju klasifikacija na osnovu pripadnosti zajednici ili na osnovu rodne pripadnosti; razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 5. jula 2017.

73 Deo naselja je neformalno naselje.

74 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

75 Opštine imaju obavezu da obezbede prevoz učenika koji žive dalje od četiri kilometara od najbliže škole. Član 15 Zakona br. 04/L-032 o preduniverzitetskom obrazovanju na Kosovu (29. avgust 2011).

76 Četrnaest dečaka i osam devojčica.

77 Oko 60 procenta dečaka i 40 procenta devojčica.

78 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 19. jula 2017.

79 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

80 Klasifikovani podaci nisu na raspolaganju. Razgovori sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje koji su održani 8. i 13. marta 2019.

81 Razgovor sa predstavnikom koji je održan 12. marta 2019.

82 Razgovor sa predstavnicima zajednice koji je održan 30. juna 2017.

83 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 5. jula 2017.

84 Razgovor sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje koji je održan 21. jula 2017.

85 Razgovor sa predstavnikom NVO održan 21. jula 2017, a sa predstavnicima zajednice 30. juna 2017.

86 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

87 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 19. jula 2017.

88 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su

održani 11. i 13. marta 2019.

89 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 11. i 13. marta 2019.

Opština Gnjilane

■ Opšti pregled i naselja

Prema rečima predstavnika OKZP-a, pre 1999. godine oko 6.000 kosovskih Roma i 50 kosovskih Aškaliya je živelo u opštini Gnjilane, dok nije bilo kosovskih Egipćana.⁹⁰ Popis stanovništva iz 2011. godine s druge strane ukazuje da su od ⁹⁰.178 stanovnika, 361 kosovski Romi, 15 kosovske Aškaliye i jedan kosovski Egipćanin.⁹¹ Prema predstavnicima zajednice, opština broji 128 kosovskih romskih domaćinstava⁹²(ukupno 407 članova koje čine 263 muškarca i 144 žene), dok podataka o tome gde se nalaze i šta rade pripadnici zajednica kosovskih Aškaliya ili kosovskih Egipćana nema.⁹³ Pripadnici zajednice kosovskih Roma žive u četiri gradske četvrti Gnjilana: „Abdulah Preševa“, „Elez Aguši“, „Džemalj Mustafa“ i „Gurselj Sulejmani“ i u povratničkom naselju „Glama“ na periferiji grada.⁹⁴ S obzirom na mali broj stanovnika kosovskih Aškaliya i Egipćana i nepostojanje dostupnih informacija o ove dve zajednice u opštini, profil ove opštine usmeren je samo na prikazivanje stanja zajednice kosovskih Roma.⁹⁵

■ Stanovanje i infrastruktura

Kako se područja u kojima žive pripadnici zajednice kosovskih Roma nalaze u urbanom području, zajednica ima pristup opštinskim službama i svim javnim komunalnim uslugama. Kuće su uglavnom zadovoljavajućeg kvaliteta, međutim, loše stanje u kojem se nekoliko kuća nalazi predstavlja rizik da se ove kuće uruše na stanovnike naselja. Opština Gnjilane je 12. novembra 2018. godine sprovela odluku opštinskog odeljenja za inspeksijske poslove da se sruše napuštene kuće oštećene tokom sukoba 1999. godine, a koje su bile u stanju propadanja. Ovo odeljenje je takođe očistilo bespravnu deponiju u naselju „Abdulah Preševa“ u Gnjilanu. Ovom odlukom, donetom 6. novembra 2018, utvrđeno je da su rušenja bila neophodna jer su kuće predstavljale pretnju po javnu bezbednost i sigurnost. Ova odluka je posledica žalbi koje su lokalni stanovnici podneli juna 2018, nakon čega je naknadno usledilo obaveštavanje vlasnika čije kuće je trebalo srušiti.

Prema rečima kosovskog Roma, člana OZ i šefa OKZP-a, većina stanovnika iz zajednice kosovskih Roma iz Gnjilana je sa odobravanjem prihvatila ovu odluku. Član OZ-a je naime rekao da su mnogi drugi kosovski Romi, vlasnici imovine na Kosovu

čija je imovina oštećena, ali nije na listi za rušenje, zatražili da se njihova imovina takođe uključi u listu. On im je savetovao da kontaktiraju opštinu.

■ Zastupljenost u odlučivanju

Zajednica kosovskih Roma ima svoje predstavnike u OZ i OOBZ, oba predstavnika su muškarci. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne u opštini. Pored toga, jedan kosovski Rom zaposlen je u OKZP-u, a drugi u Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine.

■ Obrazovanje

Sva deca iz zajednice kosovskih Roma upisana su u škole koje rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja u opštini Gnjilane i u okolnim selima u kojima žive kosovski Srbi u opštini Novo Brdo. Nastavu u osnovnoj školi „Yuk Karadžić“ koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja u privatnoj kući u Gnjilanu pohađa 70 učenika kosovskih Roma. U školi je zaposleno šest kosovskih Roma (četiri nastavnika i dva radnika kao pomoćno osoblje).⁹⁶

Nastava obuhvata časove romskog jezika koje predaju nastavnici kosovski Romi.⁹⁷ U opštini Gnjilane nalaze se dva centra za dopunsko obrazovanje kojima upravljaju nevladine organizacije „VoRAE“ i „Mreža organizacija“ koje se bave pitanjima Romkinja, Aškaliyki i Egipćanki na Kosovu (RROGRAEK). Centar za učenje kojim upravlja NVO „RROGRAEK“ funkcioniše u okviru Osnovne škole „Yuk Karadžić“ koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja, a pohađa ga oko 28 učenika kosovskih Roma.⁹⁸ Obrazovni centar kojim upravlja NVO „VoRAE“ nalazi se u privatnoj kući gde nastavu pohađa 43 učenika kosovskih Roma.⁹⁹ Opština ne nudi programe formalnog obrazovanja za odrasle.

■ Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Gnjilane nije ispunila neophodan minimalni prag za sve zajednice i pojedinačne kvote za svaku zajednicu u opštinskoj službi javne administracije.¹⁰⁰ Samo deset kosovskih Roma je bilo zaposleno u decembru 2018. godine, od kojih nijedan ne radi u privatnom sektoru.¹⁰¹ Treba napomenuti da je šest Roma radilo u školi koja radi prema srpskom planu i programu nastave i učenja u opštini Gnjilane.¹⁰² Većina pripadnika zajednice živi od socijalne pomoći i prikupljanja metalnog otpada. Devojčice i dečaci takođe su uključeni u aktivnosti prikupljanja

otpada.¹⁰³ Prema navodima centra za socijalni rad u opštini Gnjilane, 34 porodice kosovskih Roma prima socijalnu pomoć.¹⁰⁴ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje u opštini Gnjilane, 12 kosovskih Roma¹⁰⁵ je registrovano kao aktivni tražioci posla.¹⁰⁶

■ Zdravstvena zaštita

Pripadnici zajednice kosovskih Roma prvenstveno koriste usluge koje pružaju domovi zdravlja koji rade prema srpskom planu zdravstvene zaštite u opštinama Gnjilane, Novo Brdo, Ranilug i Gračanica, ali i domovi zdravlja koji rade po kosovskom planu zdravstvene zaštite u opštini Gnjilane. Zdravstvene usluge su podjednako dostupne svim pripadnicima zajednice i oni nisu prijavili nikakve probleme opštinskoj upravi za zdravstvo. Pored toga, porodilište pruža besplatnu reproduktivnu zdravstvenu pomoć ženama iz svih zajednica koje žive u opštini Gnjilane.¹⁰⁷

■ Povratak i repatrijacija

U 2010. godini opština je dodelila zemljište na periferiji Gnjilana za šest povratničkih porodica kosovskih Roma koji su se vratili iz Severne Makedonije. Ministarstvo za zajednice i povratak finansiralo je izgradnju šest kuća sa odgovarajućom infrastrukturom.¹⁰⁸ Od 1999. godine 374 povratnika kosovskih Roma je registrovano u OKZP-u.¹⁰⁹ Pitanje oštećenih ili bespravno uzurpiranih imanja doprinelo je poteškoćama u pogledu povratka raseljenih kosovskih Roma.¹¹⁰ U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine šest kosovskih Roma (jed-

na porodica koju čine dva muškarca i četiri žene) je repatrirano u opštinu. Pored toga, dve porodice kosovskih Roma (koje čine četiri muškarca i sedam žena) su se dobrovoljno preselile tokom istog perioda izveštavanja.¹¹¹

90 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. jula 2017.

91 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

92 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 8. marta 2019.

93 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji je održan 12. jula 2017.

94 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. jula 2017.

95 Sagovornici sa kojima je održan razgovor nisu imali nikakva saznanja o zajednici kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana u opštini osim podataka iz popisa stanovništva iz 2011. godine.

96 Tri žene i tri muškarca.

97 Razgovor sa direktorom škole koji je održan 25. jula 2017.

98 Osamnaest dečaka i deset devojčica. Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 13. jula 2017.

99 23 devojčice i 20 dečaka. Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 13. jula 2017.

100 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

101 Jedan kosovski Rom u OKZP-u, jedan kosovski Rom u carini, jedan kosovski Rom u Kosovskoj agenciji za poređenje i verifikaciju imovine, jedna kosovska Romkinja je izvršna direktorica NVO „RROGRAEK“, dva kosovska Roma rade u NVO „VoRAE“ kao nastavnici u centru za učenje, četvorica kosovskih Roma rade kao nastavnici, a dvoje kosovskih Roma (muškarac i žena) rade kao domari u Osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja. Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 8. marta 2019. Nijedan pripadnik zajednice kosovskih Roma nije zaposlen u privatnom sektoru.

102 Četiri muškarca i dve žene. Razgovor sa direktorom škole koji je održan 25. jula 2017.

103 Razgovor sa predstavnikom NVO-a koji je održan 12. jula 2017.

104 Razgovor sa predstavnikom centra za socijalnu zaštitu koji je održan 12. jula 2017.

105 Šest muškarca i šest žena.

106 Razgovor sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje koji je održan 12. jula 2017.

107 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 13. jula 2017.

108 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

109 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. jula 2017.

110 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

111 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 8. marta 2019.

Opština Gračanica

■ Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, od ukupno 10.675 stanovnika registrovanih na teritoriji opštine, 745 su kosovski Romi, 104 kosovske Aškalije i troje kosovski Egipćani.¹¹² Zaključno sa decembrom 2018. godine, prema predstavnicima zajednice u opštini je živelo 1.271 kosovskih Roma (630 muškaraca, 641 žena), 100 kosovskih Aškalija (51 muškarac, 49 žena) i troje kosovskih Egipćana (jedan muškarac, dve žene).¹¹³ Većina pripadnika zajednice kosovskih Roma živi u romskoj mahali u Gračanici, kao i u ruralnim oblastima Čaglavice, Dobrotina, Lepine, Livađa, Lapljeg Sela, Radeva, Skulaneva i Ugljara. Pripadnici zajednica kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana žive u selu Radevo i urbanom području Gračanice.¹¹⁴

■ Stanovanje i infrastruktura

Pripadnici tri zajednice žive u poluformalnim naseljima gde imaju trajni samostalni smeštaj sa pristupom struji, vodi i kanalizaciji. Vlasnička prava u vezi kuća nisu razjašnjena i nema odgovarajuće dokumentacije. U 2016. godini, opština Gračanica je realizovala kapitalne investicione projekte u područjima u kojima žive pripadnici ove tri zajednice, uključujući as-

faltiranje sekundarnih puteva, postavljanje kanalizacionih mreža i vodosnabdevanja. Međutim, pripadnici zajednice kosovskih Aškalija iz Radeva i dalje nemaju pristup vodi za piće. Do jula 2017. godine NVO „VoRAE“ je pružala podršku u izgradnji pomoćnih zgrada i kupatila za nekoliko stanovnika. Nekoliko domaćinstava kosovskih Roma u Gračanici i dalje živi u betonskim građevinama u teškom stanju.¹¹⁵

■ Zastupljenost u odlučivanju

Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalija su dobro zastupljene u mehanizmima za zaštitu zajednica. U sastavu OZ nalaze se jedan kosovski Aškalija i jedan kosovski Rom koji je predsedavajući OZ. I kosovski Rom i kosovski Aškalija pripadnici OZ-a takođe učestvuju u radu OOBZ-a zajedno sa jednom kosovskom Romkinjom. Zajednica kosovskih Egipćana nije zastupljena ni u jednom lokalnom mehanizmu za zaštitu i učešće zajednica. Nijedna od tri zajednice nije zastupljena u radu SO. Opština je dužna da uspostavi pozicije ZPOZ i ZPSOZ. Nakon lokalnih izbora održanih 2017. godine, zajednica kosovskih Roma izgubila je poziciju ZPOZ-a na kojoj se nalazio kosovski Rom u periodu od 2013. do 2017. godine.

■ Obrazovanje

U opštini Gračanica obezbeđeno je obrazovanje u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja i jedno istureno odeljenje osnovne škole koje radi prema kosovskom planu i programu nastave i učenja u opštini Lipljan nalazi se u selu Radevo čiju nastavu pohađaju učenici kosovske Aškalije. Prema opštinskoj upravi za obrazovanje, 227 učenika kosovskih Roma pohađaju osnovnu i srednju školu „Kralj Milutin“ u Gračanici i „Miladin Mitić“ u Lapljem Selu. Opština obezbeđuje prevoz za učenike iz drugih sela koji pohađaju nastavu u školama koje rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja. Petnaest učenika iz zajednice kosovskih Aškalija iz Radeva pohađaju nastavu u osnovnoj školi i niže razrede srednje škole „Braća Frašeri“, koja je izdvojeno odeljenje škole koja radi u skladu sa kosovskom planom i programom nastave i učenja opštine Lipljan, dok srednjoškolsko obrazovanje završavaju u gimnaziji „Ulpijana“ u Lipljanu.¹¹⁶ Na sličan način, još tri učenika iz zajednice kosovskih Aškalija iz Kišnice i Sušice pohađaju nastavu u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Dani rudara“, koja predstavlja izdvojeno odeljenje škole u kojoj se nastava odvija prema planu i pro-

gramu iz opštine Priština i završavaju srednjoškolsko obrazovanje prema kosovskom planu i programu u gimnaziji „Ulpijana“ u Lipljanu. Učenici kosovske Aškalije se bore da pronađu trajno rešenje za prevoz do opštine Lipljan. Opština Gračanica ne obezbeđuje prevoz za školovanje van opštine, dok Lipljan ne obezbeđuje prevoz za učenike koji ne žive na teritoriji opštine. U prošlosti su prevoz obezbeđivali na ad hoc osnovi roditelji ili bilo koja od ove dve opštine. Roditelji sami snose troškove prevoza. Neredovan prevoz je jedan od glavnih činilaca zbog kojeg pripadnici zajednice kosovskih Aškalija napuštaju srednju školu u Gračanici s obzirom da većina roditelja ne može da priušti da plati prevoz.¹¹⁷

Nevladina organizacija „Balkanski sunčokreti“ čiji rad podržava opština, upravlja centrom za učenje na području romske mahale u Gračanici, a njihovu nastavu redovno pohađa oko 65 učenika.¹¹⁸ Drugim centrom za učenje u selu Preoce upravlja nevladina organizacija „VoRAE“ gde nastavu redovno pohađa oko 20 učenika. Centar za učenje se nalazi u privatnoj kući gde postoji pristup struji i vodi.¹¹⁹ Odrasli imaju pristup formalnom obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi „Kralj Milutin“ u Gračanici. Jedan kosovski Rom radi kao nastavnik informatike u osnovnoj i srednjoj školi „Miladin Mitić“.¹²⁰ Opština nije obezbedila časove romskog jezika ili kulture.

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Gračanica nije ispunila minimalni prag za sve zajednice i pojedinačne zajednice u vezi njihove zastupljenosti u opštinskoj javnoj administraciji. Nijedna od tri zajednice nije zastupljena u javnoj administraciji.¹²¹ Prethodno je jedan službenik kosovski Rom bio zaposlen u OKZP-u, ali je penzionisan početkom 2017. godine.¹²² Otprilike 30 kosovskih Roma zaposleno je u javnim preduzećima „Komunalac“ i „Pastrimi“, a nekoliko kosovskih Roma i Romkinja i Aškalijski rade u sektoru građanskog društva.

Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijski i kosovskih Egipćana uglavnom muškarci - uglavnom se bave neformalnim ekonomskim aktivnostima, uključujući prikupljanje smeća i metalnog otpada kao i sezonskim poljoprivrednim poslovima, dok su mlađi angažovani za sezonske građevinske poslove. Žene nisu niti formalno zaposlene, niti se neformalno bave ekonomskim aktivnostima. Deca, uglavnom dečaci, pomažu roditeljima u sezonskim poljoprivrednim radovima.¹²³ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 223 kosovskih Roma, deset kosovskih Aškalijski, bez kosovskih Egipćana je registrovano da aktivno traži posao.¹²⁴ U skladu sa informacijama koje je dao centar za socijalni rad, 45 kosovskih Roma i dve porodice kosovskih Aškalijski koristi socijalnu pomoć.¹²⁵ Zaključno sa julom 2017. godine nije bilo pripadnika iz ove tri zajednice zaposlenih u privatnom sektoru. U trenutku objavljivanja ovog izveštaja nisu bile dostupne novije informacije.

Zdravstvena zaštita

Pripadnici sve tri zajednice imaju pristup zdravstvenim ustanovama, a i žene i muškarci su ravnopravni korisnici. Medicinske ustanove nalaze se na pristupačnoj udaljenosti u Gračanici i drugim područjima na kojima žive pripadnici zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalijski.

Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine, 21 domaćinstvo kosovskih Roma je repatriirano u opštinu.¹²⁶ U istom periodu, dva raseljena domaćinstva kosovskih Roma su se vratila u opštinu.¹²⁷

Upotreba jezika

Opština je u oktobru 2014. usvojila da je romski jezik službeni jezik u opštini.¹²⁸ U sklopu projekta švajcarske NVO „CSD“, dve osobe su završile šestomesečnu obuku i bile su zaposlene kao prevodioci romskog jezika. Nakon šest meseci opština je ukinula usluge prevoda na romski jezik zbog nedostatka sredstava, što usporava sprovođenje opštinske odluke o priznavanju romskog kao jezika u službenoj upotrebi u opštini - to pitanje je ostalo nerešeno do danas.¹²⁹

112 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

113 Razgovori sa predstavnicima zajednice koji je održan 14. marta 2019.

114 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 13. i 14. marta 2019.

115 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

116 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 19. jula 2017.

117 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

118 25 dečaka i 40 devojčica. Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 21. jula 2017.

119 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 19. jula 2017.

120 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 19. jula 2017.

121 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

122 Informacije na osnovu praćenja terenskih timova OEBS-a od 15. marta 2019.

123 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 13. i 21. jula 2017.

124 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 12. marta 2019.

125 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 13. marta 2019.

126 Broj lica i podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti nisu bili dostupni. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 14. marta 2019.

127 Broj lica i podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti nisu bili dostupni. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 14. marta 2019.

128 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017.

129 U skladu sa članovima 2.4 i 8 Zakona br. 02/L-37 o upotrebi jezika (jul 2006) u onim opštinama u kojima živi jedna zajednica, čiji maternji jezik nije jedan od službenih jezika na Kosovu i koja predstavlja više od tri (3) posto opšteg stanovništva opštine, jezik te zajednice imaće status jezika u službenoj upotrebi u toj opštini. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, zajednica kosovskih Roma u opštini Gračanica čini otprilike 6,9 procenta ukupnog stanovništva.

Opština Istok

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine, u opštini je registrovano 39.289 stanovnika, od kojih su 39 kosovski Romi, 111 kosovske Aškalije i 1.544 kosovski Egipćani.¹³⁰ OKZP je procenio da je do decembra 2018. u opštini živelo 46 kosovskih Roma i 1.525 kosovskih Egipćana.¹³¹ Nije zabeleženo da u opštini žive¹³² pripadnici zajednice kosovskih Aškalija.¹³³ Pripadnici zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana žive u Istoku i u sledećim selima: Banja, Banjica, Crni Lug, Crno, Dragoljevac, Drenje, Đurakovac, Gusare, Košica, Koš, Kovrage, Begov Lukavac, Muzevine, Opraške, Prekale, Staredvorane, Srbobran, Šaljinovica, Suvu Lukavac, Terševina, Tomance, Verić i Žač.

Stanovanje i infrastruktura

Većina pripadnika zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana živi u formalnim naseljima sa stalnim smeštajem u opštini Istok. Neka područja u kojima žive pripadnici ove dve zajednice suočavaju se sa poteškoćama u vodosnabdevanju, posebno tokom letnje sezone,¹³⁴ a u nekim područjima treba poboljšati kanalizacione sisteme.¹³⁵ Prethodno je opština rekonstruisala 33 kuće u Srbobranu čiji su vlasnici pripadnici zajednice kosovskih Roma

i kosovskih Egipćana koji su se vratili iz raseljeništa u Crnoj Gori. Opština je na zahtev OKZP-a takođe asfaltirala puteve i popravila kanalizacione sisteme u selu.

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednicu kosovskih Egipćana predstavlja jedan čoveku u OZ i jedan čovek i jedna žena u OKZP-u, dok zajednicu kosovskih Roma predstavlja samo jedan čovek u OKZP-u. Pored toga, tri kosovska Egipćana su zaposlena u OKZP-u. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne za opštinu Istok jer nevećinske zajednice čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva. Obe zajednice nemaju predstavnike u SO.

Obrazovanje

Deca kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana upisana su u osnovne i niže srednje škole koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema navodima opštinske uprave za obrazovanje, 20 učenika iz zajednice kosovskih Roma, 67 učenika iz zajednice kosovskih Aškalija i 328 učenika iz zajednice kosovskih Egipćana pohađaju osnovne i niže srednje škole „Mithat Frashëri“ i „Bajram Curri“ u Istoku, „Mar-

tin Camaj“ u Đurakovcu, „Martin Camaj“ u Suvom Lukavcu, istureno odeljenje škole „Bajram Curri“ u Cernici, Muzevinama i Dubravi, škole „Avni Rustemi“ u Žaču, „Ismajl Qemajli“ u Staredvorane, „Trepča“ u Banji i „Fan S. Noli“ u selu Begov Lukavac.¹³⁶

Nijedna škola nije udaljena više od četiri kilometra od bilo kojeg naselja. Časovi romskog jezika i kulture ili formalno obrazovanje odraslih nisu dostupni u opštini. NVO „Vizioni 02“ upravlja radom dva centra za učenje u opštini. Zaključno sa julom 2017. centar u selu Đurakovac obišlo je 40 dece,¹³⁷ a centar u selu Srbobran 20 dece.¹³⁸ Centre za učenje finansijski podržavaju opština i NVO „Kosovski obrazovni centar“ u okviru projekta „EU-SIM-RAES 2“.¹³⁹

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Iako opština Istok ispunjava minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednice u opštinskoj javnoj administraciji, nije ispunila minimalni prag za pojedinačne zajednice.¹⁴⁰ U julu 2017. godine pet kosovskih Egipćana je zaposleno u opštinskoj javnoj administraciji, jedan kosovski Egipćanin je zaposlen kao medicinski

tehničar u selu Žač, pet kosovskih Egipćan-ki zaposleno je kao osoblje za održavanje prostorija Kosovskih bezbednosnih snaga i četiri kosovska Egipćana su zaposlena u Policiji Kosova. Takođe, jedan kosovski Rom i tri kosovska Egipćana su radili su kao stražari u kazneno-popravnom zavodu u selu Dubrava.¹⁴¹ U trenutku objavljivanja ovog izveštaja nisu bile dostupne novije informacije.

Pripadnici zajednice kosovskih Egipćana koji žive u opštini Istok uglavnom rade kao sezonski radnici, drvoseče ili prikupljaju materijale za reciklažu.¹⁴² Mali broj pripadnika zajednice kosovskih Roma se bavi neformalnim aktivnostima kao i kosovski Egipćani, a to su sezonski poljoprivredni radovi, seča drva i prikupljanje materijala za reciklažu.¹⁴³ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, krajem decembra 2018. godine, 111 lica je registrovano kao aktivni tražioci posla (dvojica kosovskih Roma, 86 kosovskih Aškalija, 23 kosovskih Egipćana) dok je centar za socijalni rad naveo da su četiri porodice kosovskih Roma, 51 porodica kosovskih Aškalija i 51 porodica kosovskih Egipćana korisnici programa socijalne pomoći.¹⁴⁴

Zdravstvena zaštita

Prema rečima predstavnika zajednice glavni izazov s kojim se dve zajednice u opštini suočavaju je udaljenost između nekih sela u kojima žive od medicinskih centara i apoteka.¹⁴⁵ Opština je upoznata sa ovim problemom, naročito što se tiče starijih lica, pripadnika zajednica kosovskih Roma i kosovskih Egipćana koji žive u ruralnim sredinama.¹⁴⁶ Opština je organizovala sistematske posete

medicinskih sestara iz bolnice u Istoku selu Srbobran kako bi pripadnicima zajednice održala predavanje o reproduktivnom zdravlju i pružila pomoć, uključujući besplatne preglede i kontracepciju ženama iz ove dve zajednice.¹⁴⁷

■ Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatriirano 33 pripadnika zajednice kosovskih Roma (15 muškaraca, 18 žena) 29 pripadnika zajednice kosovskih Aškalija, (19 muškaraca i deset žena) i 173 pripadnika zajednice kosovskih Egipćana (93 muškaraca, 80 žena).¹⁴⁸ U istom periodu, 38 pripadnika zajednice kosovskih Egipćana (19 muškaraca, 19 žena) dobrovoljno se vratilo iz raseljeništa.¹⁴⁹

130 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

131 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 11. i 13. marta 2019.

132 Za više detalja videti supra fusnotu 14 u vezi sa objašnjenjima o odstupanju u pogledu pripadnosti učenika određenim zajednicama.

133 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 13. jula 2017.

134 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 20. jula 2017. u Veriću.

135 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan u Srbobranu 19. jula 2017.

136 Videti supra fusnotu 14.

137 33 dečaka, sedam devojčica.

138 11 dečaka, devet devojčica; razgovor sa direktorom centra za učenje koji je održan 18. jula 2017.

139 Razgovor sa direktorom centra za učenje koji je održan 18. jula 2017. i sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje 24. jula 2017.

140 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

141 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 13. jula 2017.

142 Razgovori sa predstavnicima zajednice koji su održani 19. 20. i 25. jula 2017.

143 Razgovori sa predstavnicima zajednice koji su održani 19. 20. i 25. jula 2017.

144 Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad koji je održan 14. marta 2019.

145 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 20. jula 2017. u Veriću i 19. jula 2017. u Srbobranu.

146 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 10. jula 2017.

147 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 10. jula 2017.

148 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 11. i 13. marta 2019.

149 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 11. i 13. marta 2019.

Opština Kamenica

Opšti pregled i naselja

Popis stanovništva iz 2011. godine pokazao je da u opštini Kamenica živi 36.085 stanovnika, od kojih su 250 kosovski Romi, bez registrovanih kosovskih Aškalijskih i kosovskih Egipćana.¹⁵⁰ OKZP je procenio da je do decembra 2018. u opštini živelo 387 kosovskih Roma i potvrđuje da u opštini nije bilo pripadnika zajednica kosovskih Aškalijskih ili kosovskih Egipćana.¹⁵¹ Pripadnici zajednice kosovskih Roma žive u Kamenici, selu Berivojce, naselju Leštare koje pripada selu Strezovce i u selu Bosce.

Stanovanje i infrastruktura

Sva naselja u kojima žive kosovski Romi nalaze se u etnički mešovitim oblastima opštine i sva naselja su formalna. U celini, infrastrukturna pitanja koja utiču na zajednicu kosovskih Roma u opštini su povezana sa lošim instalacijama i neodgovarajućim održavanjem kanalizacionih sistema i sistema vodosnabdevanja, lošim stanjem na putevima i neadekvatnom uličnom rasvetom. Stambena situacija većine pripadnika zajednice je teška zbog prenaseljenosti kuća i neadekvatnih uslova života, posebno što se tiče onih koji žive u selu Bosce i u centru Kamenice.¹⁵²

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednicu kosovskih Roma predstavlja jedan muškarac u OZ i jedan u OKZP-u. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne za opštinu jer nevećinske zajednice čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva. Jedan kosovski Rom je zaposlen u OKZP-u.

Obrazovanje

Deca kosovskih Roma u opštini Kamenica pohađaju nastavu u osnovnim i nižim srednjim školama koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja, ali i škole koje rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja. Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, 141 učenik iz zajednice kosovskih Roma koji žive u Kamenici i selima Berivojce i Bosce pohađaju nastavu u školi „Desanka Maksimović“ koja radi prema srpskom planu i programu nastave i učenja i njena isturena odeljenja, dok 18 dece kosovskih Roma koja žive u selu Lještar pohađaju nastavu u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Idriz Seferi“ u selu Strezovce koja radi u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Deca kosovskih Roma koja pohađaju škole

koje rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja imaju pristup časovima romskog jezika koje dvaput nedeljno održava nastavnik kosovski Rom. Centar za učenje kojim upravlja nevladina organizacija „VoRAE“ dostupan je u selu Berivojce. Nastavu u ovom centru pohađa oko 20 dece kosovskih Roma,¹⁵³ a u njemu rade dve nastavnice, jedna kosovska Romkinja i jedna kosovska Srpkinja. Centar za učenje je smešten u privremenom objektu gde nema dovoljno prostora, odgovarajućeg grejanja, vode niti sanitetskih uslova.¹⁵⁴

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Kamenica ispunila je ukupan minimalni prag za sve zajednice u okviru opštinske javne administracije, međutim nije ispunila minimalni prag zastupljenosti svih zajednica pojedinačno u opštinskoj javnoj administraciji.¹⁵⁵ U tom pogledu, samo su tri službenika javne administracije iz zajednice kosovskih Roma. Štaviše, jedna kosovska Romkinja je zaposlena u „VoRAE“ centru za učenje, a jedna kosovska Romkinja radi u javnom sektoru.¹⁵⁶ Pored toga, tri kosovska Roma su zaposlena u školi koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja.

Većina pripadnika zajednice kosovskih Roma zarađuje za život prikupljajući metalni otpad i plastiku za reciklažu, a muškarci su uključeni u sezonske poslove koji se odnose na građevinarstvo ili poljoprivredu. Postoje i slučajevi dečjeg rada, koji uključuju prosjačenje ili pomoć pri sakupljanju metalnog otpada ili plastike, bez pouzdanih podataka o broju pogođene dece.¹⁵⁷ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 54 kosovskih Roma (36 muškaraca, 18 žena) su registrovani kao aktivni tražioci posla, dok prema podacima centra za socijalni rad, 54 pripadnika koristi socijalnu pomoć.¹⁵⁸

Zdravstvena zaštita

Zajednica kosovskih Roma u opštini Kamenica koristi usluge oba sistema zdravstvene zaštite u opštini.¹⁵⁹ Žene su pogođene nepostojanjem odgovarajućih zdravstvenih ustanova za reproduktivno zdravlje jer moraju da putuju van opštine Kamenica.

Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine sedam porodica kosovskih Roma je repatriirano u opštinu. U istom periodu, 29 raseljenih pripadnika zajednice kosovskih Roma (12 muškaraca, 17 žena) se vratilo.¹⁶⁰ Opština Kamenica je dodelila 12 zemljišnih parcela u etnički mešovitom selu Berivojce za proces povratka. Sedam je iskorišćeno za izgradnju kuća za povratnike iz zajednice kosovskih Roma koje je finansiralo Ministarstvo za zajednice i povratak i Kancelarija za pitanja zajednica pri Kabinetu

premijera.¹⁶¹ Povratničke porodice su se suočile sa problemima koji se tiču propisnih priključenja na vodosnabdevanje i kanalizaciju jer su izgrađeni bunari i septičke jame isuviše blizu. Opština je marta 2017. godine potpisala sporazum s nevladinom organizacijom „Islamska pomoć“ za sufinansiranje izgradnje vodovodnog sistema na povratničkoj lokaciji. Regionalna vodovodna kompanija je 15. avgusta 2018. završila ugradnju vodomera i omogućila je pristup vodi svim kućama u selu Berivojce, uključujući i kuće sedam povratničkih porodica kosovskih Roma.

150 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

151 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 12. marta 2019.

152 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 11. jula 2017.

153 12 devojčica i osam dečaka.

154 Razgovor sa nastavnikom centra za učenje koji je održan 19. jula 2017.

155 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

156 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 12. marta 2019.

157 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 11. jula 2017.

158 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti. Istraživanje terenskih timova OEBS-a, videti supra fusnotu 24.

159 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koje sprovode terenski timovi OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019.

160 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 12. marta 2019.

161 Informacije dobijene dugoročnim praćenjem terenskog tima.

Opština Klina

Opšti pregled i naselja

Podaci iz popisa stanovništva iz 2011. godine pokazuju da su od 38.496 stanovnika opštine Klina 78 kosovski Romi, 85 kosovske Aškalijske i 934 kosovski Egipćani.¹⁶² Predstavnicima OKZP s druge strane ukazuju na to da je početkom decembra 2018. oko 192 kosovskih Roma, 130 kosovskih Aškalijske i 1.718 kosovskih Egipćana živelo u opštini.¹⁶³ Pripadnici ove tri zajednice žive u „Mahali“, urbanom delu Kline i u 20 područja širom opštine, uključujući sela Berkovo, Biča, Bokšić, Dolovo, Dršnik, Grabanica, Jagoda, Jašanica, Klinovac, Resnik, Rudice i Štupelj.¹⁶⁴

Stanovanje i infrastruktura

Prema rečima predstavnika zajednice i OKZP-a, većina pripadnika tri zajednice živi u kućama od čvrste građe koje su u dobrom stanju.¹⁶⁵ Opština i nevladina organizacija „Glas Roma, Aškalijske i Egipćana“ (VoRAE) su u avgustu 2018. sproveli zajednički projekat obnove nekih kuća u kojima žive pripadnici tri zajednice.¹⁶⁶ Infrastruktura u opštini je uglavnom dobra, a većina glavnih puteva koji spajaju sela je asfaltirana. Napori u poboljšanju sistema vodosnabdevanja i kanalizacije ulažu se od jula 2017. jer su se sve zajednice u

opštini suočavale sa nestašicom vode tokom letnjeg perioda.¹⁶⁷

Zastupljenost u odlučivanju

Svaka zajednica je zastupljena u OZ-u i OOBZ-u. Trenutno, jedan kosovski Rom, jedna kosovska Aškalijska i jedna kosovska Egipćanka rade u OZ-u. Pored toga, jedan kosovski Rom, jedan kosovski Egipćanin i jedna kosovska Aškalijska rade u OOBZ-u. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne za opštinu jer nevećinske zajednice čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva. Nijedna od tri zajednice nije zastupljena u SO. Osim toga, jedan kosovski Rom i jedan kosovski Egipćanin, službenici javne administracije rade u OKZP-u.

Obrazovanje

Deca kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana upisana su u osnovne i niže srednje škole koje rade prema kosovskom planu i programu nastave i učenja. Prema rečima opštinskog direktora za obrazovanje, 29 učenika kosovskih Roma, 20 učenika kosovskih Aškalijske i dva učenika kosovskih Egipćana pohađaju osnovne i niže srednje škole „Ismet Rraci“ i „Motrat Qiriazii“ u Klini, dok je 33 učeni-

ka kosovskih Roma, 93 učenika kosovskih Aškalijske i 12 učenika kosovskih Egipćana upisano u škole „Motrat Qiriazii“ u Zajmovu, „Azem Bejta“ u Grabanici, „Tre Dëshmoret“, istureno odeljenje škole iz Jašanice i „Urđevika“, „Isa Boletini“ škola u Drenovcu i istureno odeljenje u Donjem Petriću, „Atë Gjergj Fishta“ u Jagodi, „Avni Zhabota“ u Štupelju i „Nëna Terezë“ u selu Budisavce. Sve škole nisu udaljene više od četiri kilometra od naselja u kojima pripadnici tri zajednice žive.¹⁶⁸ Međutim, obrazovni centri, časovi romskog jezika i kulture ili formalno obrazovanje odraslih nisu dostupni u opštini.

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Klina ispunila je minimalni prag za sve zajednice u okviru opštinske javne administracije, a u pogledu pojedinačnih kvota za zajednice, samo je zajednica kosovskih Roma na zadovoljavajućem nivou zastupljena u opštinskoj javnoj administraciji.¹⁶⁹ Prema podacima OKZP-a, zaključno sa martom 2019, deset kosovskih Egipćana i jedan kosovski Rom bili su zaposleni u javnom sektoru, jedan kosovski Egipćanin u OKZP-u, jedan kosovski Egipćanin kao profesor, pet kosovskih Egipćana i jedan kosovski Rom

u Kosovskim bezbednosnim snagama, jedna kosovska Egipćanka kao medicinska sestra, jedna kosovska Egipćanka kao carinska službenica i jedna kosovska Egipćanka kao službenica organizacione jedinice Osnovnog suda iz Peći u Klini.¹⁷⁰ Većina pripadnika ove tri zajednice i dalje se suočava sa izazovima u zapošljavanju. Glavni izvori prihoda su privremeni poljoprivredni radovi, čišćenje i prikupljanje metalnog otpada.¹⁷¹ Neke projekte stvaranja prihoda u opštini sprovele su međunarodne organizacije, posebno se time bavila Međunarodna organizacija za migracije (IOM).¹⁷² Nije prijavljeno da postoji dečji rad u opštini.¹⁷³ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 30 kosovskih Roma, 40 kosovskih Aškalijske, 129 kosovskih Egipćana je registrovano da aktivno traže posao.¹⁷⁴ Prema podacima Centra za socijalni rad, 20 kosovskih Roma, 36 kosovskih Aškalijske i 111 kosovskih Egipćana su registrovani korisnici socijalne pomoći.¹⁷⁵

Zdravstvena zaštita

Jedan dom zdravlja i tri ambulante pružaju usluge porodične medicine pripadnicima svih zajednica koji žive u opštini Klina. Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana ne suočavaju se sa preprekama vezanim za fizičku udaljenost zdravstvenih ustanova. Opština pruža besplatnu pomoć u zaštiti reproduktivnog zdravlja žena iz ovih zajednica.¹⁷⁶

■ Povratak i repatrijacija

Između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatrirano sedam pripadnika zajednice kosovskih Roma (dva muškarca, pet žena) i 31 pripadnik zajednice kosovskih Egipćana (30 muškaraca, 1 žena). Tokom istog perioda, 16 porodica se (podaci razvrstani po zajednici nisu dostupni) pored osam pripadnika zajednice kosovskih Egipćana (sedam muškaraca, jedna žena) i jednog kosovskog Roma dobrovoljno vratilo.¹⁷⁷

162 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

163 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti; razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 8. i 11. marta 2019.

164 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 4. jula 2017. godine, a sa predstavnikom kosovskih Egipćana 19. jula 2017.

165 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 4. jula 2017. godine, a sa predstavnikom kosovskih Egipćana 19. jula 2017.

166 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019.

167 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Egipćana koji je održan 19. jula 2017. u skladu sa dugoročnim terenskim praćenjem.

168 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Egipćana koji je održan 19. jula 2017.

169 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

170 Razgovori sa predstavnikom OKZP-a koji su održani 8. i 11. marta 2019.

171 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Egipćana koji je održan 19. jula 2017.

172 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 4. jula 2017.

173 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Egipćana i predstavnikom NVO koji je održan 19. jula 2017.

174 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 12. marta 2019.

175 Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad koji je održan 11. marta 2019.

Opština Leposavić

Opšti pregled i naselja

Ne postoje podaci o popisu stanovništva za opštinu Leposavić. Prema rečima predstavnika zajednice zaključno sa decembrom 2018. godine, 64 pripadnika zajednice kosovskih Roma je živelo u opštini Leposavić, od kojih je njih 38 živelo u selu Kamen, dok se pet porodica sa 26 članova smestilo u kolektivnom centru „Leposavić“ u Leposaviću.¹⁷⁸

Stanovanje i infrastruktura

Oko 50 raseljenih porodica kosovskih Roma, uglavnom iz Južne Mitrovice bilo je smešteno u kolektivnom centru „Leposavić“ u bivšoj vojnoj bazi od 1999. do 2010. godine. Oko 45 porodica se vratilo u svoja mesta porekla, uglavnom u „Romsku mahaluu“ u južnoj Mitrovici. Od decembra 2018. godine, nakon što je zgrada vojne baze srušena, pet porodica je ostalo da živi u zgradi koja je bila u vlasništvu srpskog Crvenog krsta.¹⁷⁹ Tokom 2017. godine, SO Opštine Leposavić bila je u procesu usvajanja dodele zemljišnih parcela za moguće projekte izgradnje stambenih objekata koji su podržale međunarodne donatorske organizacije, međutim, do sada nije bilo nikakvog napretka. Pripadnici zajednice kosovskih Roma iz Kamen žive u kućama od čvrste građe koje često nemaju odgovarajuće toalete i kupatila.¹⁸⁰

Zastupljenost u odlučivanju

Jedan kosovski Rom predstavlja stanovnike zajednice kosovskih Roma u OZ.¹⁸¹ Nijedan pripadnik zajednice ne radi u OKZP-u niti je odbornik u SO. OOBZ nije formiran u opštini.

Obrazovanje

Prema informacijama dobijenim od opštinskog direktora za obrazovanje, 16 učenika kosovskih Roma pohađa osnovnu i srednju školu „Leposavić“ u Leposaviću, a jedan učenik pohađa osnovnu i srednju školu „Stana Baćanin“ u selu Lešak. Nijedan nastavnik iz zajednice kosovskih Roma nije zaposlen u opštini Leposavić, ne postoje časovi romskog jezika i kulture, kao ni centri za učenje ili formalno obrazovanje za odrasle.¹⁸²

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Zaključno sa julom 2017. godine nijedan pripadnik zajednice kosovskih Roma nije bio zaposlen u javnoj administraciji ili javnom sektoru u opštini Leposavić. U 2019. godini, osim jedne kosovske Romkinje koja je bila zaposlena u okviru projekta koji je realizovao UNDP,¹⁸³ opštinskim

institucijama nisu bili dostupni podaci o zaposlenosti kosovskih Roma u privatnom sektoru.¹⁸⁴ Međutim, u julu 2017. godine, predstavnik zajednice je istakao da nijedan pripadnik zajednice kosovskih Roma nije zaposlen.¹⁸⁵ Do 31. decembra 2018. služba za zapošljavanje je registrovala 11 nezaposlenih pripadnika zajednice kosovskih Roma (četiri žene, sedam muškaraca).¹⁸⁶

Zdravstvena zaštita

Pripadnici zajednice kosovskih Roma u ovoj opštini imaju pristup zdravstvenim uslugama u domovima zdravlja u Leposaviću, selu Lešku i bolnici u opštini Severna Mitrovica. Opština Leposavić pruža reproduktivnu zdravstvenu pomoć kosovskim Romkinjama.¹⁸⁷

Povratak i repatrijacija

U periodu između 1. januara 2016. i 31. decembra 2018. godine nijedan pripadnik zajednice kosovskih Roma nije repatriiran u opštinu Leposavić. U istom periodu, jedno lice čija je majka kosovska Romkinja, a otac kosovski Srbin, dobrovoljno se vratilo iz raseljeništa.¹⁸⁸

178 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 18. marta 2019.

179 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 18. marta 2019.

180 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 1. jula 2017.

181 OOBZ nije formiran u opštini Leposavić.

182 Razgovor sa predstavnikom opštine koji je održan 9. avgusta 2017.

183 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 20. marta 2019.

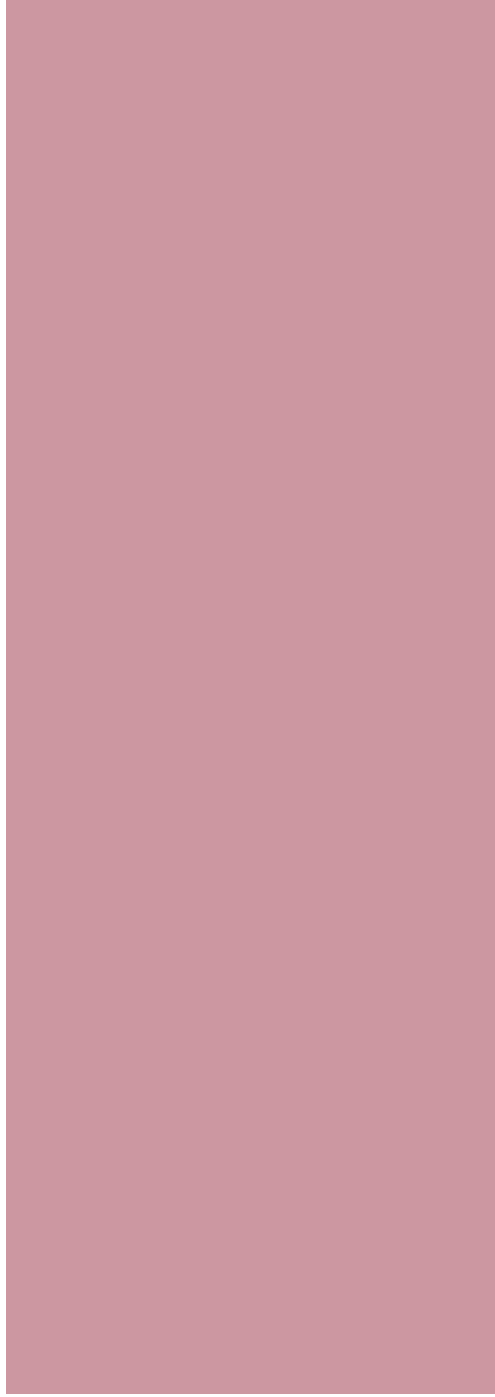
184 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 20. jula 2017.

185 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 1. jula 2017.

186 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 20. marta 2019.

187 Razgovor sa predstavnikom opštine koji je održan 9. avgusta 2017.

188 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 13. marta 2019.

Opština Lipljan

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. od 57.605 stanovnika u opštini Lipljan je registrovano 342 kosovskih Roma, 1.822 kosovskih Aškalijskih i četiri kosovskih Egipćana.¹⁸⁹ Prema podacima OKZP-a, 342 pripadnika zajednice kosovskih Roma, 1.919 pripadnika zajednice kosovskih Aškalijskih i osam pripadnika zajednice kosovskih Egipćana je živelo u opštini zaključno sa 31. decembrom 2018, dok je predstavnik zajednice naveo da u opštini živi oko 390 stanovnika iz zajednice kosovskih Roma, 2.225 kosovskih Aškalijskih i osmoro kosovskih Egipćana.¹⁹⁰ Neki pripadnici zajednice kosovskih Aškalijskih i kosovskih Roma žive u naselju „Mostina“ u Lipljanu. Većina pripadnika zajednice kosovskih Aškalijskih živi u selima Donje Gadimlje, Mali Alaš, Konjuh, Magura i Medvece. Pripadnici zajednice kosovskih Roma, osim malog broja koji živi u Lipljanu, uglavnom žive u selu Janjevo, dok pripadnici zajednice kosovskih Egipćana žive u selu Medvece.¹⁹¹ S obzirom na mali broj pripadnika zajednice kosovskih Egipćana koji su registrovani u opštini, informacije će detaljno opisati situaciju u kojoj žive zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih.

Stanovanje i infrastruktura

Pripadnici ove tri zajednice žive u kućama od čvrste građe u poluformalnim naseljima i naseljima, iako su kuće priključene na struju, vodu i kanalizaciju, vlasnici nisu izvršili prenos vlasničkih prava niti upotrebili dokumentaciju. Neke kuće treba renovirati jer su prenaseljene.¹⁹² Nekoliko godina pre jula 2017. godine, porodice iz tri zajednice koje žive u selima Donje Gadimlje, Janjevo i Medvece koristile su pomoć u izgradnji kuća koje su finansirale različite donatorske organizacije.¹⁹³ U 2017. godini NVO „Diakonia“ i „VoRAE“ su zajedno sa opštinom obezbedili građevinski materijal za 19 porodica u cilju izgradnje pomoćnih prostorija i kupatila.¹⁹⁴ Izgradnja kupatila unutar kuće značajno je poboljšala zdravstveno stanje članova porodice, posebno žena. Neophodno je obnoviti još nekoliko kuća porodica kosovskih Aškalijskih i kosovskih Roma, jer su kuće u kojima žive stare i njihovo stanje se pogoršava. Opština je počela sa realizacijom kapitalnih investicionih projekata za poboljšanje kanizacionih mreža i asfaltiranje sekundarnih puteva.¹⁹⁵

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih adekvatno su zastupljene u lokalnim mehanizmima za zaštitu zajednica. Jedan kosovski Rom i jedan kosovski Aškalijski su članovi OOBZ, dok samo jedan kosovski Rom predstavlja zajednicu u OZ.¹⁹⁶ Jedan kosovski Aškalijski je odbornik SO. Iako pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne za opštinu, opštinsko rukovodstvo ih je dobrovoljno uspostavilo. Na obe pozicije se nalaze kosovske Aškalijske. Zajednica kosovskih Egipćana nije zastupljena ni u jednom lokalnom mehanizmu za zaštitu učešće zajednica.

Obrazovanje

Prema rečima opštinske uprave za obrazovanje, petoro učenika iz zajednice kosovskih Roma, 366 učenika iz zajednice kosovskih Aškalijskih i dva učenika iz zajednice kosovskih Egipćana pohađaju pet osnovnih škola i niže srednje škole „Fehmi Agani“, „Haradin Bajrami“, „Ismajl Luma“, „Migjeni“ i „Zenel Hajdini“, dok dve škole imaju više razrede srednjeg obrazovanja, a to su stručna škola „Adem Glavica“ i gimnazija „Ulpiana“. ¹⁹⁷ Sve škole su udaljene nekoliko minuta hoda od područja u kojima đaci žive. Ne održa-

vaju se časovi romskog jezika i kulture i u školama u opštini nije zaposlen nijedan nastavnik iz ove tri zajednice.¹⁹⁸

Osim toga, 38 deca iz zajednice kosovskih Roma iz sela Janjevo pohađaju školu osnovnu i nižu srednju školu „Shtjefen Gjeqovi“ koja radi po kosovskom planu i programu nastave i učenja. ¹⁹⁹ Učenici Osnovne škole „Vladimir Nazor“ završavaju u opštini Gračanica, pošto u opštini Lipljan nema nijedne srednje škole koja radi prema srpskom planu i programu nastave i učenja. Srednjoškolci kosovski Romi bore se da pronađu trajno rešenje za prevoz do Gračanice. Opština Lipljan ne obezbeđuje prevoz za školovanje van opštine, dok Gračanica ne obezbeđuje prevoz za učenike koji ne žive na teritoriji opštine. U prošlosti su prevoz obezbeđivali na ad hoc osnovi roditelji ili bilo koja od dve opštine. Zaključno sa školskom akademskom godinom 2017/2018. roditelji su samostalno pokrivali troškove prevoza. Neredovan prevoz je jedan od glavnih činilaca zbog kojeg pripadnici zajednice kosovskih Roma napuštaju srednju školu u Janjevu s obzirom da većina roditelja ne može da priušti da plati prevoz.

Okolo 250 učenika²⁰⁰ pohađa nastavu u centrima za učenje koje vodi nevladina organizacija „VoRAE“ u Lipljanu i selima Donje Gadimlje, Magura i Medvece. Centri za učenje se nalaze u školama, a opštinska uprava za obrazovanje podržava njihov rad tako što im besplatno obezbeđuje prostorije.²⁰¹ Opština je takođe organizovala časove formalnog obrazovanja za odrasle u trajanju od dve godine u Lipljanu i selu Magura.²⁰²

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Lipljan je ispunila ukupan minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u okviru opštinske javne administracije, ali pojedinačne kvote za zajednice i dalje nisu ispunjene.²⁰³ Jedan kosovski Aškalija je zaposlen u opštinskoj javnoj administraciji, jedna kosovska Aškalijka u zdravstvu i otprilike pet pripadnika zajednice radi u javnom sektoru kao radnici na održavanju čistoće.²⁰⁴

Pristup poslovima u privatnom sektoru i dalje je problematičan. Pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija, uglavnom muškarci, bave se neformalnim ekonomskim aktivnostima i sezonskim poljoprivrednim poslovima, dok se mlađi muškarci angažuju za sezonske građevinske poslove. Žene nisu ni formalno zaposlene niti se bave neformalnim ekonomskim aktivnostima.²⁰⁵ Nije prijavljen nijedan slučaj dečijeg rada osim da deca - uglavnom dečaci - pomažu roditeljima u sezonskim poljoprivrednim poslovima.²⁰⁶ Jedna voditeljica programa iz zajednice kosovskih Roma, poreklom iz opštine, zaposlena je u RTK1 i vodi programe namenjene zajednici kosovskih Roma.²⁰⁷ Nekoliko osoba iz ove tri zajednice bili su korisnici projekata za stvaranje prihoda. Neki su se pokazali održivim, kao što je garaža koju vodi jedan kosovski Rom u gradu Lipljanu i garaža koju vodi jedan kosovski Aškalija u selu Mali Alas.²⁰⁸ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, šestoro stanovnika kosovskih Roma (četiri muškarca i dve žene) i 23 stanovnika kosovskih Aškalija (13 muškaraca i deset žena) registrovani su kao nezaposleni, a centar za socijalnu

zaštitu navodi da socijalnu pomoć prima 220 porodica kosovskih Aškalija i 25 porodica kosovskih Roma.²⁰⁹

Zdravstvena zaštita

I žene i muškarci iz ove tri zajednice imaju pristup zdravstvenim ustanovama. Medicinske ustanove nalaze se na pristupačnoj udaljenosti, i u gradu Lipljanu i u selima u kojima žive pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana. Ženama se pruža pomoć u zaštiti reproduktivnog zdravlja.²¹⁰

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatriirano 285 pripadnika zajednice kosovskih Aškalija (149 muškaraca, 136 žena) i 74 pripadnika zajednice kosovskih Roma (39 muškaraca, 35 žena).²¹¹ U istom periodu, u opštinu se dobrovoljno vratilo osmoro raseljenih pripadnika zajednice kosovskih Aškalija (dvojica muškarca, šest žena) iz regiona.²¹²

189 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

190 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 8. i 9. marta 2019, a sa predstavnikom OKZP-a 13. marta 2019.

191 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice koji su održani 8. i 9. marta 2019, a sa predstavnikom OKZP-a 13. marta 2019.

192 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koje sprovode terenski timovi OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019.

193 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koje sprovode terenski timovi OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019.

194 Razgovor sa predstavnicima dve zajednice koji je održan 6. jula 2017. godine, a sa predstavnikom

OKZP-a 6. jula 2017.

195 Informacije zasnovane na praćenju terenskih timova OEBS-a koje su validne sa 15. martom 2019.

196 Nakon lokalnih izbora održanih 2017, lideri zajednice kosovskih Aškalija potpisali su sporazum o koaliciji s tadašnjim predsednikom opštine Imrijem Ahmetijem iz Demokratskog saveza Kosova (LDK) koji je ponovo izabran za drugi mandat. Kao deo sporazuma o koaliciji, zajednica kosovskih Aškalija dobila je pozicije ZPOZ i ZPSOZ, i jedno mesto u Odboru za politiku i ustupila je svoje mesto u OZ. Ministarstvo lokalne samouprave nije izdalo ocenu zakonitosti odluke o osnivanju OZ.

197 Nisu dostupne brojke ili podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti; razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan je 7. jula 2017.

198 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 7. jula 2017.

199 Iako su ovo odvojene škole, one su smeštene u istoj zgradi.

200 Otprilike oko 50 procenta dečaka i 50 procenta devojčica.

201 Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 19. jula 2017.

202 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 7. jula 2017.

203 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

204 Razgovor sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje koji je održan 9. marta 2019.

205 Razgovor sa predstavnicima dve zajednice održan je 6. jula 2017.

206 Razgovor sa predstavnikom NVO-a održan je 19. jula 2017.

207 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

208 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017.

209 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti i broju članova porodice; razgovor sa službenikom centra za socijalnu zaštitu održan 9. marta 2019.

210 Razgovor sa predstavnikom opštinskog odeljenja za zdravstvo koji je održan 11. jula 2017.

211 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 8. marta 2019.

212 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 8. marta 2019.

Opština Mamuša

Opšti pregled i naselja

Opština Mamuša obuhvata površinu od oko 11 km². Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u opštini Mamuša registrovano je 5.507 stanovnika, među kojima je 39 kosovskih Roma i 12 kosovskih Aškalijskih. Međutim, prema podacima OKZP-a, u Mamuši sada živi 75 kosovskih Roma i nijedan kosovski Aškalijski (sa još 55 koji su registrovani u opštini, ali žive van Kosova).²¹⁴

Stanovanje i infrastruktura

Stambena situacija i opšta infrastruktura u opštini Mamuša generalno su zadovoljavajući. Stanovanje se ne smatra hitnom potrebom za većinu pripadnika zajednice kosovskih Roma.

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednicu kosovskih Roma u OZ-u i OOBZ-u zastupa po jedan čovek u svakom mehanizmu. Jedan pripadnik zajednice kosovskih Roma zaposlen je u OKZP-u, a zajednica nije zastupljena u SO. Na mestu ZPOZ-a nalazi se kosovski Albanac, a ZP-SOZ nije obavezan u ovoj opštini.

Obrazovanje

Prema podacima opštinske direkcije za obrazovanje, osmero učenika iz zajednice kosovskih Roma upisano je u osnovne i niže srednje škole „Ataturk“ i „Anadolli“. Škole su udaljene jedan do dva kilometra od područja u kojima žive pripadnici zajednica, a predstavnici zajednica kažu da nema nikakvih problema koji bi sprečili decu da dođu u školu.²¹⁶ U školama se ne drže časovi romskog jezika i kulture, niti formalni časovi za odrasle.²¹⁷

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Mamuša nije ispunila minimalni ukupni prag za sve zajednice, kao ni pojedinačne kvote za zajednice kada je u pitanju zapošljavanje zajednice kosovskih Roma u opštinskoj javnoj administraciji.²¹⁸ Poljoprivreda je glavna neformalna ekonomska aktivnost za pripadnike zajednice kosovskih Roma u ruralnim sredinama, dok u urbanom području neki pripadnici zajednica rade u privatnim firmama ili obavljaju sezonske poslove.²¹⁹ Prema podacima OKZP-a, nijedan pripadnik zajednice nije zaposlen u javnom sektoru, a petoro ih je zaposleno u privatnom sektoru,

zaključno sa decembrom 2018.²²⁰ Ukupno, 34 kosovskih Roma (23 muškarca i 11 žena) registrovano je kao aktivni tražioci posla u opštinskom birou za zapošljavanje, a dve porodice kosovskih Roma sa ukupno deset članova primaju socijalnu pomoć.²²¹ Ekonomija u opštini Mamuša uglavnom se zasniva na poljoprivrednim i trgovinskim aktivnostima malih razmera. U opštini posluje oko 800 registrovanih privatnih preduzeća.

Zdravstvena zaštita

Mamuša ima jedan opštinski dom zdravlja porodične medicine. Za teže zdravstvene probleme, stanovnici idu u regionalnu bolnicu u Prizrenu. Sve zajednice imaju pristup zdravstvenoj zaštiti i svim zdravstvenim ustanovama. Opština ženama iz tri zajednice pruža besplatnu pomoć u zaštiti reproduktivnog zdravlja.²²²

Povratak i reintegracija

Prema podacima OKZP-a, dve porodice kosovskih Roma sa ukupno deset članova repatriirane su u opštinu u periodu od januara 2017. do avgusta 2019. U istom periodu, nijedan pripadnik ove dve zajednice nije se dobrovoljno vratio u opštinu iz raseljenja.²²³

213 Kosovska Agencija za statistiku, videti supra fusnota 2.

214 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. septembra 2019.

215 Razgovor sa predstavnikom opštinske direkcije za obrazovanje koji je održan 7. oktobra 2019.

216 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 17. septembra 2019.

217 Razgovor sa predstavnikom opštinske direkcije za obrazovanje koji je održan 17. septembra 2019.

218 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnota 8.

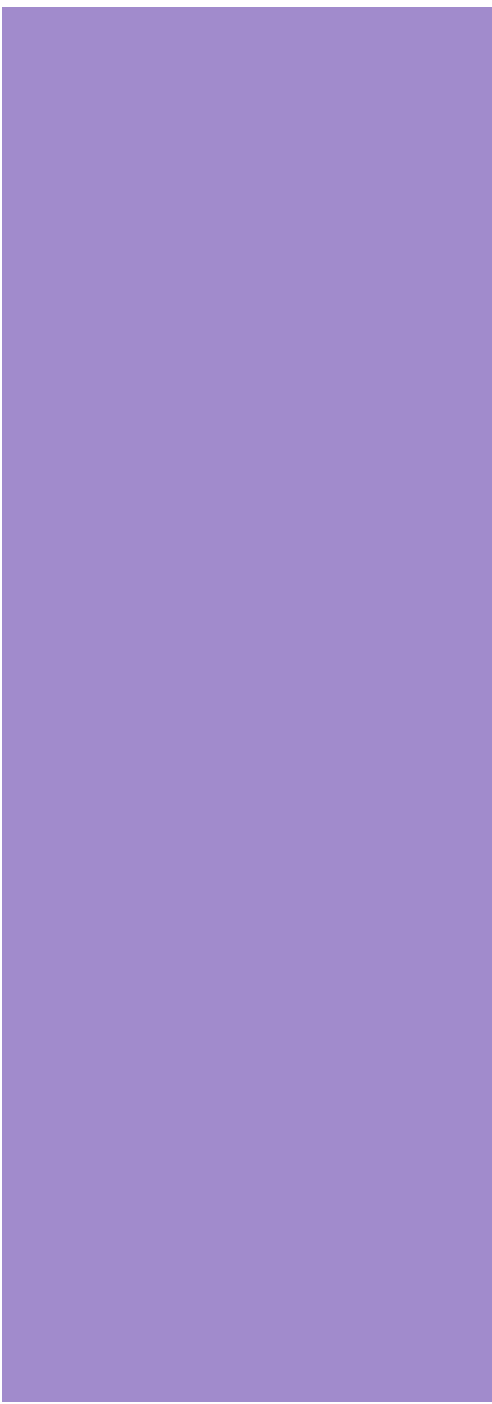
219 Razgovor sa predstavnikom zajednice koji je održan 17. septembra 2019.

220 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. septembra 2019.

221 Nema dostupnih podataka razvrstanih po polu; razgovor sa predstavnikom centra za socijalnu zaštitu koji je održan 17. septembra 2019.

222 Aktivnost praćenja od strane terenskog tima OEBS-a.

223 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 17. septembra 2019.

Opština

Severna Mitrovica

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Sve porodice kosovskih Roma koje trenutno žive u zgradi u Mikronaselju primaju socijalnu pomoć i nemaju posao.²³⁴ Što se tiče zajednice kosovskih Aškalijskih, terenskim timovima OEBS-a je poznato da jedan muškarac radi u opštinskoj komunalnoj kompaniji, jedna žena radi u regionalnoj bolnici koja radi po srpskom sistemu zdravstvene zaštite, a jedan muškarac radi za srpski Crveni krst.²³⁵ Jedan kosovski Rom radi za OEBS

Opšti pregled i naselja

Nema zvaničnih podataka o broju stanovnika u Severnoj Mitrovici. Međutim, izveštaj OEBS-a za opštinske profile za 2018. godinu procenjuje da je u 2010. godini opština imala 29.460 stanovnika. Ovo je obuhvatalo 200 kosovskih Roma i 40 kosovskih Aškalijskih.²²⁴ Na osnovu razgovora održanih sa predstavnicima zajednice, zaključno sa novembrom 2019. godine u opštini živi oko 86 pripadnika zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih.²²⁵ Na osnovu održanih razgovora, većina kosovskih Roma živi u mešovitom naselju Mikronaselje, a pet kosovskih romskih porodica nastanjeno je u novoizgrađenoj stambenoj zgradi u toj četvrti. Ostali pripadnici zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih žive u različitim mestima u celoj opštini, uključujući i Bošnjaku mahalalu, naselja Brđani i Suvi Do.

Stanovanje i infrastruktura

U 2013. godini, Norveška crkvena pomoć i USAID finansirali su izgradnju trospratne stambene zgrade smeštene u

mešovitom naselju Mikronaselje. Pored kosovskih Roma, u naselju žive i pripadnici zajednica kosovskih Albanaca, kosovskih Srba, kosovskih Aškalijskih i kosovskih Bošnjaka. Zgrada ima šest dvosobnih i trosobnih stanova, od kojih u pet žive porodice kosovskih Roma.²²⁶ Porodice su se uselile u zgradu posle zatvaranja kampa za raseljena lica Osterode i Česmin Lug, koji su oba bili smešteni u Severnoj Mitrovici.

Zastupljenost u odlučivanju

Niti kosovska zajednica Roma niti zajednica kosovskih Aškalijskih trenutno nisu zastupljene u OZ. Osim toga, u Severnoj Mitrovici ne postoji OKZP²²⁷, OOBZ ili ZPOZ. Međutim, opština je uspostavila poziciju ZPSOZ.²²⁸

Obrazovanje

Sedam osnovnih škola u Severnoj Mitrovici pohađaju učenici kosovski Romi i kosovske Aškalijske, od kojih 290 živi u Južnoj Mitrovici.²²⁹ Pet od ovih škola; „Veljko Banašević“, „Predrag i Miodrag Miha-

iljović“, „Desanka Maksimović“, „Dositej Obradović“ i „Mlado Četković“ pohađaju isključivo učenici kosovski Romi i kosovske Aškalijske koji čine ukupno 352 učenika.²³⁰ Povrh toga, 13 učenika kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih pohađaju škole „Branko Radičević“ i „Sveti Sava“ u kojima nastavu ne pohađaju isključivo samo učenici iz ove dve zajednice.²³¹ Sve škole rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja i nalaze se u Severnoj Mitrovici. Neredovan prevoz učenika između opština Severna Mitrovica i Južna Mitrovica i negativna percepcija bezbednosti dovode do visoke stope učenika kosovskih Roma koji napuštaju škole.²³² Treba napomenuti da svih pet škola koje pohađaju samo učenici kosovski Romi i kosovske Aškalijske dele prostorije sa školom „Branko Radičević“.

Prema informacijama dobijenim putem razgovora sa predstavnikom zajednice, trenutno nijedno dete školskog uzrasta iz porodica kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih koje žive u stambenoj zgradi u Mikronaselju ne pohađa školu.²³³

Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita se pruža besplatno u regionalnoj bolnici u Severnoj Mitrovici koja radi pod srpskim zdravstvenim sistemom zaštite.

Povratak i reintegracija

Nijedan pripadnik zajednice se nije vratio iz raseljeništa u periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. Isto tako, nijedan pripadnik zajednice nije repatriiran u opštinu tokom istog vremenskog perioda.²³⁶

224 Misija OEBS-a na Kosovu, Profil za Opštinu Severna Mitrovica, dostupan na <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/122119>.

225 Razgovori sa predstavnicima zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana koji su održani 11. novembra 2019. Iako sagovornici procenjuju da ima 86 pripadnika obe zajednice, nisu bili u mogućnosti da daju razvrstane podatke za svaku pojedinačnu zajednicu.

226 U šestom stanu živi porodica kosovskih Srba. Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji živi u stambenom kompleksu održan je 11. novembra 2019.

227 Iako opštinski službenici ispunjavaju ove uloge, kancelarija nije zvanično uspostavljena u skladu sa relevantnim zakonodavstvom.

228 Pošto nema zvaničnih podataka u pogledu broja stanovnika, teško je znati da li najvećinske zajednice čine više od deset odsto stanovništva i stoga pozicije ZPOZ i ZPSOZ obaveznim.

229 Informacije se zasnivaju na izveštaju akcionog odbora Južne Mitrovice za 2018. godinu.

230 Informacije je dostavilo srpsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnološkog razvoja; nisu dostavljeni razvrstani podaci.

231 Ibid.

232 Informacije zasnovane na praćenju terenskih timova OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019.

233 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji živi u stambenoj zgradi; razgovor održan 11. novembra 2019.

234 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji živi u zgradi. Razgovor je održan 11. novembra 2019.

235 Informacije se zasnivaju na osnovu razgovora sa predstavnikom zajednice kosovskih Aškalija koji je održan 11. novembra 2019.

236 Razgovor sa opštinskim predstavnikom 18. novembra 2019.

Opština

Južna Mitrovica

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine, od 71.909 registrovanih stanovnika u opštini Južna Mitrovica, 582 su kosovski Romi, 647 su kosovske Aškalije i šestoro su kosovski Egipćani.²³⁷ OKZP je procenio da je do jula 2017. u opštini živelo oko 400 kosovskih Roma i 1.000 kosovskih Aškalija i potvrdio da u toj opštini nije živio nijedan kosovski Egipćanin.²³⁸ Pripadnici zajednice kosovskih Roma žive uglavnom u četvrti „Romska mahala“ u Južnoj Mitrovici, zajedno sa kosovskim Aškalijama,²³⁹ dok zajednica kosovskih Aškalija živi u gradskim naseljima „Sitničko naselje“²⁴⁰ i Šipolje.²⁴¹

Stanovanje i infrastruktura

„Romska mahala“ nalazi se u blizini centra grada Južna Mitrovica. Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalija istorijski su naseljavale ovu četvrt. Zbog sukoba 1999. godine, većina stanovnika je pobjegla iz „Romske mahale“, a mnogi su se nastanili u kampovima za raseljena lica Osterode i Česmin lug. Proces zatvaranja kampova počeo je 2003. go-

dine uz podršku međunarodnih institucija i organizacija²⁴² i u saradnji sa opštinom Južna Mitrovica. U periodu od 2003. do 2014. godine, zahvaljujući podršci koja je pružena postepenom povratku u „Romsku mahalu“ došlo je do stalnog porasta broja stanovnika kosovskih Roma i kosovskih Aškalija i poboljšanja infrastrukture naselja. Stambenu infrastrukturu „Romske mahale“ čine privatne kuće od čvrste građe za jednu porodicu,²⁴³ kolektivni stanovi²⁴⁴ i pojedinačne kuće spojene zidovima.²⁴⁵ U „Romskoj mahali“ funkcionalan je pristup uslugama, struji, vodi i uklanjanju smeća. Međutim, komunalna preduzeća su nekoliko puta kolektivno isključili vodu i struju zbog neplaćanja računa za komunalne usluge. U „Romskoj mahali“ problematično je i funkcionisanje kanalizacionog sistema.

„Sitničko naselje“ nalazi se u centru grada Južna Mitrovica. Ovo je gusto naseljeno i mešovito naselje, koje su istorijski naseljavale zajednice kosovskih Albanaca i kosovskih Aškalija. Većina porodica kosovskih Aškalija u „Sitničkom naselju“ poseduju svoje kuće od čvrste građe, izuzimajući nekoliko porodica koje su, bez

dozvole, sagradile svoje kuće na opštinskom zemljištu. U principu, infrastruktura i pristup uslugama u ovom naselju su prilično dobri i uključuju javnu rasvetu, odnošenje i sakupljanje otpada, električnu, vodovodnu i kanalizacionu mrežu. Putna infrastruktura je, međutim, u veoma lošem stanju. Zbog oštećenih rečnih obala i neispravnih kanalizacionih cevi naselje je stalno plavilo reka Sitnica, što je za posledicu imalo oštećenja kuća i evakuaciju porodica.

Zastupljenost u odlučivanju

Zastupljena je samo zajednica kosovskih Aškalija, sa jednim muškarcem u OZ-u i jednim u OOBZ-u. Nijedan pripadnik dve zajednice niti radi u OKZP-u niti je odbornik u SO. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne jer nevećinske zajednice čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva opštine.

Obrazovanje

Prema rečima opštinskog direktora za obrazovanje, osam učenika kosovskih Roma i 56 učenika kosovskih Aškalija pohađaju osnovne i niže srednje škole „Andon Zako Čajupi“, „Bedri Gjinaj“ i „Aziz Sylejmani“ koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja i nalaze se u gradu Južna Mitrovica.²⁴⁶ Neredovan prevoz za učenike između opština Južna Mitrovica i Severna Mitrovica i negativna percepcija bezbednosti dovodi do toga da veliki broj učenika kosovskih Roma napušta školovanje.²⁴⁷

Škole u opštini Južna Mitrovica ne organizuju časove romskog jezika. Nijedan nastavnik iz dve zajednice nije zaposlen u opštini Južna Mitrovica i nema formalne nastave za odrasle.²⁴⁸

U četvrti „Romska mahala“ funkcioniše jedan centar za učenje koji vodi NVO „Dokumentacioni centar Roma i Aškalija“. Finansijki ga podržava Danski savet za izbeglice, a opština Južna Mitrovica obezbeđuje prostorije i drva za ogrev tokom zime.²⁴⁹ Ukupno 417 dece koristi programe centra za učenje.²⁵⁰ Zaključno sa julom 2017. godine, navodi se da centar za učenje ima problema jer Kosovska agencija za upoređivanje i verifikaciju imovine osporava vlasništvo nad prostorijama. Opština posreduje u ovom sporu.²⁵¹

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Južna Mitrovica ispunila je minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, ali pojedinačne kvote za zajednice nisu ispunjene.²⁵² Zaključno sa decembrom 2018. godine, jedan kosovski Aškalijski radi kao obezbeđenje, a četvero kosovskih Roma i kosovskih Aškalijski privremeno su zaposleni u regionalnom preduzeću za otpad „Uniteti“.²⁵³ Štaviše, jedan kosovski Aškalijski radi za Post Telekom, jedan za OKZP, jedan za Dokumentacioni centar Roma i Aškalijski i jedan za Danski savet za izbeglice. Takođe, jedna kosovska Romkinja radi za Danski savet za izbeglice, a jedna za Dokumentacioni centar Roma i Aškalijski. Pored toga, desetak stanovnika „Romske mahale“ radi neformalno, pružajući usluge popravke na zahtev.²⁵⁴ Većina zaposlenih kosovskih Aškalijski koji žive u „Sitničkom naselju“ su samozaposleni i pružaju usluge seče drva, popravke automobila i popravke na kući i u kući. Međunarodne i lokalne nevladine organizacije, kao što su „Omladinski centar Diakonie“, Danski savet za izbeglice, „Caritas Kosova“ i „Women for Women International“ nude razne stručne obuke, uključujući i obuku za frizere, krojače i zanatske poslove namenjene ženama.²⁵⁵ Neodređeni broj dece bavi se dečjim radom. Dečaci obično skupljaju materijale koji mogu da se recikliraju, a devojčice prose.²⁵⁶ Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 188 kosovskih Roma (81 žena, 107 muškaraca), 187 kosovskih Aškalijski (77 žena, 110 muškaraca) i četvero kosovskih Egipćana (dve žene, dva muškarca) registrovani su kao aktivni tražioci posla, a centar za socijal-

nu zaštitu navodi da 15 kosovskih Roma i 126 kosovskih Aškalijski prima socijalnu pomoć.²⁵⁷

Zdravstvena zaštita

U „Romskoj mahali“ zdravstvenu zaštitu pruža ambulanta porodične medicine.²⁵⁸ Zdravstveni problemi zbog izloženosti olovu u kampovima za raseljene osobe i dalje pogađaju većinu stanovnika „Romske mahale“.²⁵⁹ U tom kontekstu, nekoliko međunarodnih organizacija u saradnji sa upravom za zdravstvo opštine Južna Mitrovica, organizovalo je kampanje za testiranje i lečenja osoba koje su bile izložene štetnom uticaju olova.²⁶⁰

U „Sitničkom naselju“, zdravstvene usluge dostupne su van naselja, međutim, usluge su lako dostupne i na raspolaganju su u Glavnom domu zdravlja porodične medicine i regionalnoj bolnici.²⁶¹ Opština pruža sveobuhvatan program pomoći u zaštiti reproduktivnog zdravlja za sve žene, uključujući i one iz zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalijski.²⁶²

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatriirano 37 pripadnika zajednice kosovskih Roma i 111 pripadnika zajednice kosovskih Aškalijski.²⁶³ U istom periodu, u opštinu su se dobrovoljno vratile dve porodice kosovskih Roma (koje imaju ukupno sedam članova)²⁶⁴; međutim, do marta 2019. godine 31 raseljena porodica podnela je zahtev za povratak i čeka dodelu zemljišta ili druge vidove pomoći.²⁶⁵

237 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

238 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017. U razgovoru održanom 8. marta 2019. godine, službenik OKZP-a je naveo da oko 65 porodica kosovskih Aškalijski živi u „Sitničkom naselju“, 15 porodica kosovskih Aškalijski u Šipolju i 230 porodica kosovskih Roma i kosovskih Aškalijski živi u „Romskoj mahali“, bez dodatnog razvrstavanja podataka.

239 Oko 43 porodice kosovskih Roma imaju ukupno 258 članova, a ne zna se koliko ukupno članova ima 187 porodica kosovskih Aškalijski; razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 13. marta 2019.

240 Oko 56 porodica kosovskih Aškalijski imaju ukupno 270 članova; razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 13. marta 2019.

241 Oko 12 porodica kosovskih Aškalijski imaju ukupno 45 članova; razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 13. marta 2019.

242 Komesar Saveta Evrope za ljudska prava, Evropski centar za prava Roma, OEBS, UNHCHR i drugi.

243 Sagradili u periodu 2003–2004. Danski savet za izbeglice i Norveška crkva za pomoć, za porodice koje su pre sukoba posedovale zemljište u Romskoj mahali.

244 Sagradili u periodu od 2006. do 2008. godine Danski savet za izbeglice i Mercy Corps.

245 Sagradio Mercy Corps u periodu od 2009. do 2014. godine.

246 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 4. jula 2017.

247 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

248 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 4. jula 2017.

249 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 4. jula 2017.

250 219 dečaka i 198 devojčica. Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 28. juna 2017.

251 Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 28. juna 2017.

252 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

253 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 14. marta 2019.

254 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

255 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja

koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

256 Razgovor sa predstavnikom NVO-a koji je održan 28. juna 2017.

257 Razgovori sa predstavnikom službe za zapošljavanje i centra za socijalni rad održani su 14. marta 2019.

258 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017.

259 Kada su 2005. godine dobijeni rezultati ispitivanja uzoraka tla koje je sproveo SZO, postalo je očigledno da su pripadnici zajednice kosovskih Roma raseljeni u kampovima u opštinama Severna Mitrovica i Zvečan bili izloženi visokom nivou štetnog uticaja olova; dugoročno praćenje stanja od strane terenskog tima OEBS-a

260 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

261 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017.

262 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 10. jula 2017.

263 Nisu dostupni dodatno razvrstani podaci; razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 14. marta 2019.

264 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 14. marta 2019.

265 Nisu dostupni dodatno razvrstani podaci; razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 6. jula 2017.

Opština

Novo Brdo

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisu stanovništva iz 2011. godine, u opštini Novo Brdo registrovano je 6.729 stanovnika, među kojima je 63 kosovskih Roma i troje kosovskih Aškalijskih. U opštini nije evidentiran nijedan kosovski Egipćanin. OKZP je naveo da u opštini živi 67 kosovskih Roma, dok je predstavnik kosovskih Roma tvrdio da zajednica ima 62 pripadnika. Zajednica kosovskih Roma koncentrisana je u etnički mešovitom selu Bostane. Prema rečima OKZP-a i predstavnika zajednice kosovskih Roma, uprkos podacima sa popisa stanovništva u opštini Novo Brdo ne živi nijedan kosovski Aškalijski.

Stanovanje i infrastruktura

Kancelarija za pitanja zajednica (KPZ) je 2009. i 2010. godine finansirala izgradnju 13 kuća za porodice kosovskih Roma u selu Bostane. Ovo je znatno poboljšalo uslove za život pripadnika ove zajednice, uprkos tome što kuće nemaju toplotnu izolaciju. Snabdevanje vodom je donekadno bilo nestabilno. Opština je sa regionalnom kompanijom za vodovod

„Hidromorava“ 2016. godine potpisala memorandum o razumevanju za održavanje i upravljanje vodovodnim sistemima u opštini Novo Brdo. Međutim, zbog nagomilanih dugova stanovnika za struju, „Hidromorava“ nije preuzela punu odgovornost za pružanje usluga sve do februara 2019.

Dana 20. februara 2019. godine održana je zvanična ceremonija potpisivanja i primopredaje između predsednika opštine Novo Brdo, starešina šest pogođenih sela i direktora „Hidromorave“. Stanovnici su pozdravili primopredaju i nadaju se da će imati pijaću vodu po pristupačnoj ceni i dostupnu svim lokalnim porodicama.

Opština je nedavno rekonstruisala glavni put, napravila trotoare i postavila ulična svetla u selu Bostane, ali je većina sporednih ulica i dalje šljunkovita.

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednicu kosovskih Roma u OZ-u predstavlja jedan kosovski Rom, a OOBZ tek treba da se osnuje u opštini Novo Brdo. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ su obavezne, međutim, zajednica kosovskih Roma ne predstavlja najveću zajednicu u brojčanoj manjini u opštini. Nijedan kosovski Rom nije zaposlen u OKZP-u.

Obrazovanje

Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, 19 učenika kosovskih Roma pohađa osnovnu školu „Miladin Popović“ u Bostanu koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja. Neki učenici iz zajednice kosovskih Roma pohađaju srednje škole u selima Gornje Kusce i Koretište. Pošto su srednje škole koje pohađaju kosovski Romi udaljene oko 20 km od naselja kosovskih Roma u selu Bostane, škole koje rade u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja obezbeđuju prevoz za sve učenike kosovske Rome. Do aprila 2017. godine, uz podršku NVO „VoRAE“

počeo je da funkcioniše centar za učenje u prostorijama škole „Miladin Popović“ u selu Bostane. Centar za učenje organizuje dopunsku nastavu, a pohađa ga oko 14 dece kosovskih Roma. Centar za učenje takođe zapošljava dvoje nastavnika kosovskih Roma. Od oktobra 2018. godine, odeljenje za obrazovanje dozvoljava da se prostor za vrtić koristi za vannastavne aktivnosti. Centar za učenje je ranije imao poteškoća u sprovođenju vannastavnih aktivnosti sa učenicima kosovskim Romima jer nije bilo odgovarajućih prostorija.

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Novo Brdo nije ispunila ukupan minimalni prag za zastupljenost zajednica u javnoj administraciji, međutim, ispunila je pojedinačnu kvotu za zajednicu kosovskih Roma. Šestoro pripadnika zajednice kosovskih Roma zaposleno je u javnom sektoru: jedna radnica na održavanju čistoće, jedan radnik na održavanju čistoće, jedan radnik obezbeđenja, jedan policajac, a još jedna žena i jedan muškarac zaposleni su u NVO „VoRAE“.

Pristup zapošljavanju u privatnom sektoru i dalje je problematičan. Neki pripadnici zajednice kosovskih Roma bave se neformalnim aktivnostima, uključujući sezonske fizičke poslove i u manjoj meri sakupljanjem metalnog otpada/plastike. Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, osmoro (pet muškaraca i tri žene) kosovskih Roma su registrovani kao aktivni tražioci posla, dok prema podacima centra za socijalnu zaštitu, 11 kosovskih Roma prima socijalnu pomoć.

Zdravstvena zaštita

Pripadnici zajednice kosovskih Roma u ovoj opštini koriste usluge oba sistema zdravstvene zaštite u Novom Brdu, međutim, za ozbiljnije medicinske intervencije stanovnici moraju da putuju u srpske bolnice u Gračanici i selu Pasjane u opštini Parteš. Pored toga, u opštini ne postoje adekvatne usluge zdravstvene zaštite za žene što utiče na žene iz svih zajednica u opštini Novo Brdo.²⁷⁹

Povratak i repatrijacija

OKZP nije registrovao nijedan slučaj raseljavanja kosovskih Roma iz opštine posle 1999. godine. U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatrirana jedna kosovska Romkinja, a dobrovoljnih povrataka nije bilo.²⁸⁰

266 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

267 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a i predstavnikom kosovskih Roma koji je održan 11. marta 2019.

268 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 10. jula 2017. godine, a sa predstavnikom kosovskih Roma 28. jula 2017.

269 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji je održan 25. jula 2017.

270 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

271 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

272 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji je održan 25. jula 2017.

273 Osam devojčica i šest dečaka.

274 Jedna žena i jedan muškarac.

275 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

276 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a od 10. jula 2017.

277 Razgovor sa predstavnikom zajednice kosovskih Roma koji je održan 25. jula 2017.

278 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje koji je održan 11. marta 2019.

279 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 26. jula 2017.

280 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 11. marta 2019.

Opština Obilić

■ Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine, od 21.549 registrovanih stanovnika u opštini, 661 su kosovski Romi, 578 kosovske Aškalijske i 27 su kosovski Egipćani.²⁸¹ Prema podacima OKZP-a, do decembra 2018. godine u opštini je živelo oko 1.100 kosovskih Roma, 550 kosovskih Aškalijske i 25 kosovskih Egipćana.²⁸² Razlika u brojkama može da bude posledica povećanja broja repatriраних osoba i povratnika koji dolaze u opštinu.²⁸³

Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana uglavnom su koncentrisani oko sela Plemetina, dok su ostali raštrkani po opštini - u selima Crkvena Vodica i Miloševo i naseljima „Azitoku“ i „Elektrobartja“ u gradu Obiliću.²⁸⁴ Stanovanje i infrastruktura

Većina pripadnika zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana živi na području Plemetine u dvema zgradama za socijalno stanovanje i na jednoj povratničkoj lokaciji sa kućama od čvrste građe sagrađenim u okviru faza I, II, III, IV i V projekta Povratak i reintegracija - Kosovo (RRK). Opština je uz podršku USAID-a posula šljunkom puteve u Plemetini. Pripadnici tri zajednice koji žive

u drugim područjima opštine uglavnom žive u kućama od čvrste građe bez većih problema sa infrastrukturom.

Socijalne stambene zgrade imaju dosta problema sa infrastrukturom, uključujući probleme sa vodom i električnom energijom kao i sa kanalizacionom mrežom. Loše stanje jedne od stambenih socijalnih zgrada još više se pogoršalo u septembru 2017. godine, kada su jaki vetrovi dodatno oštetili već slab krov koji je ranije bio delimično uništen tokom dva požara. U decembru 2017. i januaru 2018. godine krov stambene socijalne zgrade je rekonstruisan zahvaljujući doprinosima OEBS-a, Ambasade Luksemburga, „Caritasa“ Luksemburg i opštine Obilić, nakon donatorske konferencije koju je OEBS organizovao u oktobru 2017. godine. Uprkos ovoj rekonstrukciji, problemi sa vodom, kanalizacijom i strujom i dalje postoje.

■ Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su adekvatno zastupljene u opštinskim mehanizmima za zaštitu zajednica. Jedan kosovski Aškalijske i jedan kosovski Egipćanin članovi su OZ-a kojim predsedava kosovski Rom. Dvojica kosovskih Roma su članovi OOBZ-a. Nijedna od tri zajednice nije zastupljena

u SO. Jedan kosovski Rom je zaposlen u OKZP-u. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne jer zajednice u brojačanoj manjini čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva opštine. Opština je ustanovila poziciju ZPOZ zahvaljujući političkoj volji opštinskog rukovodstva, međutim na toj funkcije nema predstavnika zajednice kosovskih Roma.²⁸⁵

■ Obrazovanje

Prema informacijama opštinske uprave za obrazovanje, 161 učenik kosovski Aškalijske pohađa nastavu po kosovskom planu i programu nastave i učenja u osnovnim i nižim srednjim školama „Ibrahim Rugova“, „Ismajl Dumoshi“ i „Pandeli Sotiri“ u gradu Obiliću i području Plemetine, kao i u osnovnim i nižim srednjim školama „Fazli Grajqevci“ i „Hasan Prishtina“ u Miloševu. Pored toga, 163 učenik kosovski Rom pohađa nastavu po srpskom planu i programu nastave i učenja u osnovnoj i srednjoj školi „Sveti Sava“ u Plemetini i osnovnoj i srednjoj školi „Dositej Obradović“ u Crkvenoj Vodici. Oko 15 učenika kosovskih Roma pohađa i osnovnu i srednju školu „Branko Radičević“ u gradu Obiliću.²⁸⁶ U opštini ne predaje nijedan nastavnik iz ove tri zajednice, i ne održavaju se časovi romskog jezika i kulture.

NVO „Balkan Sunflowers“ (Balkanski sunčokreti) vodi dva centra za učenje u Plemetini, u kojima se organizuju obrazovne aktivnosti i na albanskom i na srpskom jeziku. Opština ovim centrima daje prostorije besplatno i za njih obezbeđuje drva za ogrev tokom zime.²⁸⁷ Oko 100 dece pohađa centar za učenje na albanskom jeziku,²⁸⁸ dok centar za učenje na srpskom jeziku pohađa oko 120 dece kosovskih Roma.²⁸⁹ Formalni časovi za obrazovanje odraslih nude se u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Ibrahim Rugova“, a pohađaju ih pripadnici zajednice kosovskih Aškalijske.²⁹⁰

■ Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Obilić ispunila je ukupni minimalni prag za sve zajednice, međutim, minimalne kvote za zajednice nisu ispunjene za kosovske Rome, kosovske Aškalijske i kosovske Egipćane.²⁹¹ Troje stanovnika kosovskih Roma zaposleno je u javnom sektoru – jedan kosovski Rom u OKZP-u i dve žene koje rade kao radnice na održavanju čistoće.

Muškarci iz zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana bave se neformalnim ekonomskim aktivnostima kao što su prikupljanje metalnog otpada, seča drva i odnošenje smeća. Žene nisu ni formalno zaposlene niti se bave neformalnim ekonomskim aktivnostima. Zaključno sa julom 2017. godine, preko programa Ministarstva rada i socijalne zaštite i UNDP-a sedmero kosovskih Roma i četvero kosovskih Aškalijske dobilo je posao u reciklaži metala, zidanju i skladištenju robe. Ukupno su 130 kosovskih Roma²⁹² i 62 kosovskih Aškalijske²⁹³ evidentirani kao tražioci posla u opštinskoj službi

za zapošljavanje. Trojica kosovskih Roma bili su korisnici različitih projekata za stvaranje prihoda koje su realizovali UNDP i GIZ. Deca iz ove tri zajednice pomažu svojim porodicama tako što prikupljaju otpad ili prose na ulicama opštine Priština. Iako nema podataka o tome koliko je dece procentualno uključeno u takve aktivnosti, zna se da ima više dečaka nego devojčica. Većina ove dece dolazi iz socijalnih stambenih zgrada u selu Plemetina.²⁹⁴ Na kraju, prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 165 kosovskih Roma, 80 kosovskih Aškalija i troje kosovskih Egipćana registrovani su kao aktivni tražioci posla, dok je centar za socijalnu zaštitu naveo da socijalnu pomoć primaju 193 porodice kosovskih Roma, 63 porodice kosovskih Aškalija i pet porodica kosovskih Egipćana.²⁹⁵

Zdravstvena zaštita

Pripadnici ove tri zajednice imaju pristup zdravstvenim ustanovama, a i muškarci i žene su ravnopravni korisnici. Medicinske ustanove nalaze se na pristupačnoj udaljenosti od područja u kojima žive pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana. Opština ženama iz ove tri zajednice pruža besplatnu pomoć u zaštiti reproduktivnog zdravlja.²⁹⁶

Povratak i repatrijacija

Podaci o repatrijaciji u ovu opštinu nisu bili dostupni za period od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. godine, iako je od 2014. do 2017. godine u opštinu repatrirano približno 90 domaćinstava sa oko 500 osoba.²⁹⁷ U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. u

opštinu se dobrovoljno vratilo 98 porodica kosovskih Roma, 41 porodica kosovskih Aškalija i pet porodica kosovskih Egipćana.²⁹⁸

281 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

282 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 12. marta 2019.

283 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

284 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 21. jula 2017.

285 ZPOZ je kosovski Srbin.

286 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

287 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 24. jula 2017.

288 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 24. jula 2017.

289 Razgovor sa predstavnikom centra za učenje koji je održan 24. jula 2017.

290 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 24. jula 2017.

291 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

292 104 muškarca i 26 žena.

293 54 muškarca i osam žena.

294 Razgovor sa predstavnikom NVO-a koji je održan 24. jula 2017.

295 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti i nema podataka o članovima porodica. Razgovori sa službenikom službe za zapošljavanje i službenikom centra za socijalnu zaštitu održani su 11. marta 2019, odnosno 13. marta 2019.

296 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo koji je održan 25. jula 2017.

297 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti ili pripadnosti zajednici. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 12. marta 2019.

298 Nisu dostupni podaci razvrstani po broju osoba ili rodnoj pripadnosti. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 12. marta 2019.

Opština Peć

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine, od 96.450 registrovanih stanovnika u opštini Peć, 993 su kosovski Romi, 143 kosovske Aškalije i 2.700 su kosovski Egipćani.²⁹⁹ Prema podacima OKZP-a, broj pripadnika zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana u opštini nije se značajno promenio posle popisa i zaključno sa junom 2017. godine, ima približno 1.300 kosovskih Roma, 200 kosovskih Aškalija i 3.000 kosovskih Egipćana.³⁰⁰ U vreme objavljivanja ovog izveštaja nisu bili dostupni ažurirani podaci. Pripadnici tri zajednice žive u gradskim četvrtima „7. Septembar“, „Brženik 3“ i „Kristal“ grada Peći i selima Brestovik, Celopek, Firaje, Glođane, Novo Selo, Klinčina, Ljubenić, Naklo, Orasje, Počešće, Čungur, Rašić, Rosuje, Ruhot, Trebović, Vitomirica, Zahać i Zlopek.

Stanovanje i infrastruktura

Većina pripadnika zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana živi u kućama od čvrste građe. Iako su kuće stare, većina kuća i infrastruktura je u dobrom stanju. Većina puteva je asfaltirana, a pristup struji i vodi je uglavnom dobar. Deo kanalizacionog sistema je izgrađen i smeće se odvozi jednom ned-

eljno, ali problemi sa uličnom rasvetom i dalje postoje. Pored toga, pripadnici ove tri zajednice ponekad nisu u mogućnosti da plate svoje račune za komunalne usluge i zato im se te usluge često isključuju.³⁰¹ Da bi rešila ove probleme, opština je započela izgradnju kanalizacionog sistema u naselju „7. Septembar“, asfaltiranje puteva u većini područja i postavljanje ulične rasvete.

Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su adekvatno zastupljene u opštinskim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica. Jedna kosovska Romkinja i jedan kosovski Aškalija predstavljaju svoje zajednice u OZ-u kojim predsedava kosovski Egipćanin. Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Egipćana zastupljene su u OOBZ-u sa po jednim muškarcem. Isti kosovski Rom i kosovski Egipćanin rade za OKZP. Nijedna od tri zajednice nema predstavnika u SO. U periodu od 2013. do 2017. godine, jedan kosovski Egipćanin bio je odbornik u SO. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne u ovoj opštini jer zajednice u brojačanoj manjini čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva opštine.

Obrazovanje

Deca iz ove tri zajednice školuju se u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, 240 učenika kosovskih Roma, četvoro učenika kosovskih Aškalija i devetoro učenika kosovskih Egipćana pohađaju osnovnu i nižu srednju školu „Xhemajl Kada“ i „Dardania“. Pored toga, 83 učenika kosovskih Roma, 34 učenika kosovskih Aškalija i 143 učenika kosovskih Egipćana pohađaju osnovne i niže srednje škole u selima Barane, Brestovik, Celopek, Glođane, Klinčina, Ljodža, Ljubenić, Nabrede, Novoselo, Orasje, Počešće, Čuška, Rašić, Ruhot, Trebović, Trstenik, Vitomirica, Zahać i Zlopek, neke od kojih takođe pohađaju učenici iz Novog Sela, Čungura, Naklo i Rosuje. Osnovni problemi u obrazovanju kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana u opštini Peć su velika učestalost napuštanja školovanja i izostajanje sa časova. Prema rečima predstavnika zajednice, to se uglavnom dešava zbog loše ekonomske situacije ove tri zajednice.³⁰² U školama u opštini ne nude se časovi romskog jezika i kulture. U školama u ovoj opštini ne predaje nijedan predstavnik ove tri zajednice.³⁰³ U opštini ne funkcioniše nijedan centar za učenje.³⁰⁴

Opština Peć nije ispunila ni minimalni prag za ukupnu zastupljenost zajednica, ni kvote za pojedinačne zajednice u opštinskoj javnoj administraciji.³⁰⁵ Nema podataka o broju osoba iz ove tri zajednice zaposlenih u javnoj administraciji ili javnom sektoru. Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 174 kosovskih Roma (100 muškaraca, 74 žene), 75 kosovskih Aškalija (40 muškaraca, 35 žena) i 233 kosovskih Egipćana (135 muškaraca, 98 žena) registrovani su kao aktivni tražioci posla, dok je centar za socijalnu zaštitu naveo da socijalnu pomoć primaju 124 porodice kosovskih Roma sa 611 članova, 18 porodica kosovskih Aškalija sa 73 člana i 131 porodica kosovskih Egipćana sa 631 članom.³⁰⁶

Pripadnici ove tri zajednice uglavnom se bave sezonskim poslovima, kao što su zanatski poslovi (radeći uglavnom s metalom), poljoprivreda (pomažući vlasnicima polja), čišćenje ili građevinski poslovi.³⁰⁷ Prema rečima predstavnika nevladinih organizacija i zajednica, u opštini postoji dečji rad i deca uglavnom prose na ulici i skupljaju konzerve. Iako ne postoje tačni podaci o broju i polu dece, predstavnici nevladinih organizacija kažu da je uključeno više od 100 dece. Devojčice su po svemu sudeći više uključene u prosjačenje, dok se dečaci više bave skupljanjem konzervi.³⁰⁸

Zdravstvena zaštita

Prema rečima predstavnika zajednica, zbog velike udaljenosti od medicinskih ustanova stanovnici sela Firaje i Orasje imaju problema kada treba da se leče jer su sela udaljena 10-12 kilometara od grada Peći.³⁰⁹ Pored toga, stanovnici naselja „Ćungur“ imaju problema kada treba da se leče s obzirom da dom zdravlja nije funkcionalan jer nemaju stručno osoblje.³¹⁰ Međutim, prema podacima opštinske uprave za zdravstvo, fizička udaljenost nije bila glavni problem u pogledu pristupa zdravstvenoj zaštiti, jer postoje 23 domova zdravlja pored medicinskih mobilnih timova koji redovno obilaze sela u udaljenim područjima. Štaviše, dom zdravlja pored „Ćungura“ ne funkcioniše, a stanovnici moraju da voze do Peći da bi uradili lekarski pregled. Opština pruža besplatni lekarski pregled i kontraceptivna sredstva ženama iz ove tri zajednice.³¹¹

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. godine u opštinu je repatrirano 148 kosovskih Roma, osmoro kosovskih Aškalija i 52 kosovskih Egipćana.³¹² U istom periodu, u opštinu su se iz raseljeništva dobrovoljno vratile tri porodice kosovskih Roma i sedam porodica kosovskih Egipćana, zajedno sa jednim kosovskim Romom i osmoro kosovskih Egipćana.³¹³

299 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

300 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a koji je održan 28. juna 2017.

301 Razgovori sa predstavnicima dve zajednice

održani su 6. jula, odnosno 10. jula 2017. godine.

302 Razgovori sa predstavnicima dve zajednice održani su 6. jula, odnosno 10. jula 2017. godine.

303 Ibid.

304 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan je 11. jula 2017.

305 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

306 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti. Razgovor sa službenikom službe za zapošljavanje održan je 12. marta, a sa službenikom centra za socijalnu zaštitu 13. marta 2019.

307 Razgovori sa predstavnicima dve zajednice održani su 6. jula, odnosno 10. jula 2017. godine.

308 Razgovori sa predstavnicima dve NVO („Inicijativa za mir i jedinstvo“ i „Asocijacija za kosovske Rome“) od 10. jula 2017. i predstavnicima dve zajednice od 6. jula 2017. godine, odnosno 10. jula 2017. godine.

309 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 6. jula 2017.

310 Podatak dobijen na osnovu aktivnosti praćenja koju sprovode terenski timovi OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

311 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravstvo održan je 30. juna 2017.

312 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu; razgovor sa službenikom OKZP-a održan je 14. marta 2019.

313 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 14. marta 2019.

Opština Podujevo

Opšti pregled i naselja

Na osnovu popisa stanovništva iz 2011. u opštini Peć registrovano je 88.499 stanovnika, među kojima je 74 kosovskih Roma, 680 kosovskih Aškalija i dvoje kosovskih Egipćana.³¹⁴ Zaključno sa decembrom 2018. godine, prema procenama predstavnika zajednica, u opštini je registrovano oko 1.121 kosovski Aškalija i 53 kosovskih Roma i 12 kosovskih Egipćana.³¹⁵ Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana žive u gradskim četvrtima „Xhafer Meta“³¹⁶ i „Ali Ajeti“³¹⁷ grada Podujeva. Ostali pripadnici zajednica žive u selima Batlava, Orlane, Perane i Svetlja.³¹⁸

Stanovanje i infrastruktura

Četvrti „Xhafer Meta“ i „Ali Ajeti“ nalaze se u blizini centra grada Podujeva. Kuće od čvrste građe su prihvatljivog standarda i nisu prijavljeni nikakvi problemi sa infrastrukturom u četvrtima u kojima žive pripadnici ove dve zajednice. Nisu prijavljeni nikakvi problemi sa pristupom vodi, struji, kanalizaciji ili javnoj rasveti.³¹⁹

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalija adekvatno su zastupljene u lokalnim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica. Dve kosovske Aškalijke i jedan kosovski Rom članovi su OZ-a kojim predsedava kosovska Aškalijka, a obe zajednice su u OOBZ-u zastupljene sa po jednim muškarcem. Nijedan pripadnik ove dve zajednice nije odbornik u SO niti radi u OKZP. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne jer zajednice u brojčanoj manjini čine manje od deset procenta ukupnog stanovništva opštine.

Obrazovanje

Deca iz zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija školuju se u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema podacima opštinske uprave za obrazovanje, desetoro učenika kosovskih Roma i 124 učenika kosovskih Aškalija upisano je u osnovne i niže srednje škole „Naim Frashëri“, „Enver Maloku“, „Shaban Shala“ i „Ibrahim Rugova“ u gradu Podujevu, a još 16 učenika kosovskih Aškalija pohađaju osnovne i niže srednje škole „Ali Ajeti“ u selu Svetlja, „Luigj Gurakuqi“ u selu Batlava i „Zahir Pajaziti“ u selu Orlanu.³²⁰

U školama u opštini nije zaposlen nijedan nastavnik iz zajednice kosovskih Roma ili kosovskih Aškalija i ne održavaju se časovi romskog jezika i kulture. U opštini rade dva centra za učenje, jedan u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Ibrahim Rugova“³²¹ i jedan u gradskom naselju „Ali Ajeti“.³²² Oba centra vodi lokalna NVO „Qëndrimi“ sredstvima koja im je obezbedila NVO „VoRAE“. Opština podržava centre za učenje tako što im ustupa jednu učionicu u školi „Ibrahim Rugova“. Formalni časovi za odrasle dostupni su u srednjim školama „Aleksandër Xhuvani“, „Fan S Noli“ i „Isa Boletini“. Nastavu pohađaju pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija.³²³

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Podujevo nije ispunila minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji i pojedinačne kvote za zajednice.³²⁴ Ukupno 23 kosovskih Roma i kosovskih Aškalija radi u javnom sektoru, od kojih njih petoro u Kosovskim bezbednosnim snagama, četvoro rade kao učitelji/nastavnici, jedan u Policiji Kosova, dvoje u centrima za učenje kao nastavno osoblje, jedan radi kao vatrogasac, jedan kao medicinska sestra/

tehničar u Glavnom domu zdravlja porodичne medicine, petoro u javnim komunalnim kompanijama, jedan kao higijeničar u zgradi opštine i jedan u javnoj prevoznj kompaniji „Kosovatrans“.³²⁵

Prema podacima opštinske filijale službe za zapošljavanje, 82 kosovskih Aškalija i dvoje kosovskih Roma registrovani su kao aktivna lica u potrazi za poslom, dok centar za socijalni rad iznosi da 66 porodica kosovskih Aškalija sa 426 članova porodice i dve porodice kosovskih Roma sa 15 članova porodice, prima socijalnu pomoć.³²⁶ Prema rečima jednog predstavnika NVO-a, u opštini se ne uočava pojava rada dece.³²⁷

Zdravstvena zaštita

Pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija ne susreću se ni sa kakvim preprekama kada govorimo o pristupu zdravstvenim uslugama, koje se pružaju u domu zdravlja za porodičnu medicinu i u gradskoj bolnici. Ponekada se ugrožena domaćinstva kosovskih Roma i kosovskih Aškalija suočavaju sa problemom nepristupačnosti lekova. U opštini je dostupna pomoć na polju reproduktivnog zdravlja.³²⁸

Povratak i repatrijacija

Dvadesetoro pripadnika zajednice kosovskih Aškalija (12 muškaraca, osam žena) vratilo se na Kosovo u periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2019.³²⁹ U istom periodu, nijedan pripadnik ove tri zajednice nije se vratio u opštinu.³³⁰

314 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

315 Razgovor sa predstavnicima zajednica održan je 12. marta 2019.

316 Oko 200 kosovskih Aškaliija; nisu dostupni podaci razvrstani po rodu.

317 Oko 600 kosovskih Aškaliija; nisu dostupni podaci razvrstani po rodu.

318 Razgovori sa predstavnicima dve zajednice održani su 12. marta 2019.

319 Razgovori sa predstavnicima dve zajednice održani su 5. jula 2017.

320 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti i pripadnosti zajednici; razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan je 18. jula 2017. Podaci koje je dao terenski tim OEBS-a.

321 Pohađa ga oko 30 dece. Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti i pripadnosti zajednici; razgovor sa predstavnikom centra za učenje od 5. jula 2017.

322 Pohađa ga 50-60 učenika. Nisu dostupni podaci razvrstani po polu i zajednici; razgovor sa predstavnikom centra za učenje od 5. jula 2017.

323 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje koji je održan 18. jula 2017.

324 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

325 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodnoj pripadnosti ili pripadnosti zajednici; razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan 12. marta 2019.

326 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu. Razgovor sa centrom za socijalnu pomoć održan 12. marta 2019.

327 Razgovor sa predstavnikom NVO-a „Qendrimi“ održan je 5. jula 2017.

328 Razgovor sa opštinskom upravom za zdravlje održan 18. jula 2017.

329 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 12. marta 2019.

330 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 12. marta 2019.

Opština Priština

Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva sprovedenom 2011. godine, od 198.897 registrovanih stanovnika u Opštini Priština, 56 su kosovski Romi, 557 kosovske Aškalije, a osam kosovski Egipćani.³³¹ Zaključno sa decembrom 2018, procene OKZP-a navode sedam porodica kosovskih Roma,³³² 283 kosovskih Aškalija³³³ i pet kosovskih Egipćana,³³⁴ dok predstavnici zajednice procenjuju da u opštini živi 23 kosovskih Roma (12 muškaraca, 11 žena), 315 kosovskih Aškalija (240 muškaraca, 75 žena)³³⁵ i nijedan kosovski Egipćanin.³³⁶ Većina kosovskih Roma i kosovskih Aškalija živi u gradskim područjima Opštine Priština. Pripadnici zajednice kosovskih Aškalija žive u naselju „Yranjevac“ i u okolini železničke stanice.³³⁷ Neki pripadnici zajednice takođe žive u području oko Univerzitetskog kliničkog centra Kosova u Opštini Priština i u selima Besinje i Kolovice. Pripadnici zajednice kosovskih Roma uglavnom žive u delu „Moravska“ u Opštini Priština.³³⁸

Stanovanje i infrastruktura

Većina pripadnika zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija živi u svojim stalnim kućama, priključenim na mrežu kanalizacije i električne energije i imaju pristup uličnoj rasveti i asfaltiranim putevima. Međutim, većina kuća su stare i često imaju krovove koji prokišnjavaju ili nemaju odgovarajući ulaz ili fasadu i iziskuju neposredne opravke ili renoviranje. Od marta 2019, jedno domaćinstvo kosovskih Roma nema stambeno rešenje i slučaj i dalje čeka odgovor opštine.³³⁹

Zastupljenost u odlučivanju

Obe zajednice zastupa po jedan muškarac u OZ-u i OOBZ-u. Nijedan pripadnik zajednice kosovskih Aškalija i kosovskih Roma nije zaposlen u OKZP-u niti su odbornici u SO. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ nisu obavezne, imajući u vidu da zajednice u brojačanoj manjini čine manje od deset procenta celokupnog stanovništva opštine.

Obrazovanje

Deca iz zajednica kosovskih Aškalija i kosovskih Roma su upisana u škole koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema informacijama dobijenim od opštinske uprave za obrazovanje, četiri učenika iz zajednice kosovskih Roma i 78 iz zajednice kosovskih Aškalija upisano je u osnovne i niže srednje škole „Asim Vokshi“, „Emin Duraku“, „Gjergj Fishta“, „Model“, „Nexhmi Mustafa“ i „Pjeter Bogdani“. Sve škole su na pristupačnoj udaljenosti od sredina u kojima ovi učenici žive. Nijedan nastavnik iz ove dve zajednice nije zaposlen u ovim školama. Opština ne obezbeđuje časove romskog jezika i kulture. Formalno obrazovanje odraslih obezbeđeno je u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Emin Duraku“, međutim, isto ne pohađaju pripadnici ove dve zajednice.³⁴⁰

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Priština nije ispunila niti minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji niti pojedinačne kvote za zajednice.³⁴¹ Zaključno sa julom 2017, četvorica muškaraca kosovskih Aškalija radilo je u privatnom

sektoru,³⁴² jedan kosovski Aškalija radio je za opštinu, a osam kosovskih Aškalijki radilo je u opštinskim kuhinjama na pripremi hrane za javne ustanove.³⁴³ Nisu dostupni ažurirani podaci. Ukupno, četvoro kosovskih Aškalija registrovani su kao aktivni tražioci posla,³⁴⁴ dok je centar za socijalni rad prijavio da četvoro kosovskih Roma (dva muškarca, dve žene), 229 kosovskih Aškalija (103 muškarca, 126 žena), i pet kosovskih Egipćana (tri muškarca, dve žene) primaju socijalnu pomoć iz reda zajednica.³⁴⁵

Pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija uglavnom se bave neformalnom ekonomskom aktivnošću. Muškarci se bave prikupljanjem i recikliranjem otpadnog metala, dok žene ostaju kod kuće.³⁴⁶ Deca iz obe zajednice – dečaci više od devojčica – se bave prosjačenjem.³⁴⁷ Opština ima četiri projekta za stvaranje prihoda kojim upravljaju Ministarstvo rada i socijalne zaštite i GIZ, koji pružaju kratkoročne mogućnosti zapošljavanja. Nijedan korisnik istog ne dolazi iz ove dve zajednice.³⁴⁸

Zdravstvena zaštita

Muškarci i žene iz obe zajednice imaju pristup zdravstvenim ustanovama u blizini područja koja nastanjuju ove zajednice. Opština pruža besplatnu pomoć na polju reproduktivnog zdravlja svim stanovnicima opštine.³⁴⁹

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018. u opštinu se vratilo³⁵⁰ 19 porodica kosovskih Aškalija pored pojedinačnog povratka deset muškaraca i pet

žena,³⁵¹ i dve porodice kosovskih Roma pored devet muškaraca i pet žena³⁵². U istom periodu, nije prijavljen nijedan povratak u ovu opštinu.³⁵³

331 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

332 Nije dat pregled po rodnoj pripadnosti niti pojedinačan broj.

333 143 muškaraca i 140 žena.

334 Tri muškaraca i dve žene. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 8. marta 2019.

335 Prema razgovoru održanom 9. marta 2019.

336 Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani su 8. marta 2019.

337 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan 19. jula 2017.

338 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan 18. jula 2017.

339 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan 18. jula 2017.

340 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan 24. jula 2017.

341 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnote 8.

342 Razgovor sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje održan 12. jula 2017.

343 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 12. jula 2017.

344 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan 11. marta 2019.

345 Razgovor sa predstavnikom centrom za socijalni rad održan 9. marta 2019.

346 Razgovori sa dva predstavnika održani 18. i 19. jula 2017.

347 Procenjuje se na šest dečaka i četiri devojčice iz zajednice kosovskih Aškalijski i nije preciziran broj romske dece. Razgovor sa predstavnikom zajednice održan 19. jula 2017. i sa predstavnikom NVO-a 10. jula 2017.

348 Razgovor sa predstavnikom regionalne filijale službe za zapošljavanje održan 12. jula 2017.

349 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje održan 14. jula 2017.

450 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 8. marta 2019.

451 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu za porodice.

352 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu za porodice.

353 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 8. marta 2019.

Opština Prizren

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opšti pregled i naselja

Prizren beleži daleko najveću populaciju kosovskih Roma na Kosovu. Prema popisu sprovedenom 2011. godine, od 177.781 stanovnika registrovanih u Opštini Prizren, 2.899 su kosovski Romi, 1.350 su kosovske Aškalije, a 168 kosovski Egipćani.³⁵⁴ OKZP procenjuje da 2.889 kosovskih Roma živi u ovoj opštini zaključno sa decembrom 2018.³⁵⁵ Povrh toga, oni navode na u opštini živi 1.350 pripadnika zajednice kosovskih Aškalija i 168 pripadnika zajednice kosovskih Egipćana.³⁵⁶ Pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana uglavnom žive u gradu Prizrenu, u naseljima „Dušanovo“, „Baždarana“, „Edit Durham“, „Jeni Mahala“, „Jeta e Re“, „Kurilo“, „Ortakol“, „Terzimahala“ i „Qytmahalla“.³⁵⁷ Neki pripadnici ove tri zajednice takođe žive u selima Atmađa, Mala Kruša, Landovića, Pirane, Gornja Srbica, Donja Srbica, Špinadija, Vlašnja, i Zojć.³⁵⁸

Stanovanje i infrastruktura

Opšti standard infrastrukture i stanovanja smatra se dostojnim. Međutim, neke stalne kuće trebaju popravku. Tokom 2016. godine, opština je finansirala renoviranje 18 kuća koje pripadaju pripadnicima ove tri zajednice u saradnji sa nevladinom orga-

nizacijom „VoRAE“. Tokom 2017, opština je izdvojila 20.000 evra za dalje renoviranje i renovirala je dodatnih 24 kuća ponovo u saradnji sa NVO „VoRAE“.³⁵⁹ Same zajednice su takođe radile na poboljšanju kanalizacione infrastrukture u naselju „Jeta e Re“ uz pomoć opštine.³⁶⁰

Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su zastupljene u lokalnim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica. Konkretno, po jedan muškarac iz svake od ove tri zajednice član je OZ-a, s time da član iz zajednice kosovskih Egipćana treba da bude zamenjen članom iz zajednice kosovskih Goranaca u drugoj polovini mandata.³⁶¹ Jedan kosovski Rom zastupa sve tri zajednice u OOBZ-u. Pored toga, jedan kosovski Rom radi u OKZP-u. Nijedna od ove tri zajednice nije zastupljena u SO. Pozicije ZPOZ i ZPSOZ su obavezne u opštini Prizren, međutim, nijedna od ove tri zajednice ne čini brojačano najzastupljeniju zajednicu da bude izabrana na ove funkcije.

Obrazovanje

Deca iz zajednice kosovskih Roma u Prizrenu pohađaju obrazovanje u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema informacijama dobijenim od opštinske uprave za obrazovanje, 593 učenika kosovskih Roma³⁶² pohađa osnovne i niže srednje škole „Atmaxha“, „Ardhmëria“, „Aziz Tolaj“, „Dy Dëshmoret“, „Emin Duraku“, „Ibrahim Fehmiu“, „Lekë Dukagjini“, „Lidhja Prizrenit“, „Mati Logoreci“, „Motrat Qirijazi“, „Mustafa Bakiu“, „Naim Frashëri“, „Nazim Kokollari“, „Sinan Thaçi“, i „Zef Lush Marku“ u gradu Prizrenu i okolnim selima. Nijedna škola nije udaljena više od četiri kilometara od sredina u kojima žive pripadnici ove tri zajednice.³⁶³

Otprilike 50 do 60 učenika iz zajednice kosovskih Roma pohađa nastavu na romskom jeziku svake godine.³⁶⁴ Nevladina organizacija „Nevi Koncepti“ iz zajednice kosovskih Roma održava dopunsku nastavu u prostorijama škola „Ardhmëria“, „Aziz Tolaj“, „Dy Dëshmoret“, „Ibrahim Fehmiu“, „Lekë Dukagjini“, „Mati Logoreci“, „Motra Qirijazi“ i „Mustafa Bakiu“ uz podršku projekta Kosovske fondacije za otvoreno društvo (KFOS) pod nazivom „PROSPECT“. Od 200 do 250 učenika iz ove tri zajednice pohađa dopunsku nastavu.³⁶⁵

Opština Prizren nije ispunila minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, i pojedinačne kvote za zajednice.³⁶⁶ Četvoro kosovskih Roma i kosovskih Aškalija radi u opštinskoj administraciji – jedan kosovski Rom zaposlen je kao javni službenik, dva kosovska Roma i jedna kosovska Aškalijka rade kao tehničko i pomoćno osoblje. Pored toga, jedan kosovski Egipćanin, troje kosovskih Roma i jedna kosovska Romkinja rade u zdravstvenom sektoru kao tehničko osoblje, dok 16 kosovskih Roma, pet kosovskih Aškalija i jedan kosovski Egipćanin rade u lokalnoj javnoj komunalnoj kompaniji „Ekoregijoni“.³⁶⁷

Zapošljavanju u privatnom sektoru i dalje je problematično. Muškarci iz sve tri zajednice uglavnom rade neformalno kao zanatlije (kovači, limari, bravari ili građevinari), skupljaju otpad ili kao muzički izvođači.³⁶⁸ IOM je sprovodio projekte malog obima za stvaranje prihoda u opštini. IOM je 2017. godine dodelio 15 bespovratnih zajmova malim preduzećima iz zajednice kosovskih Roma, uključujući jednu ženu. Opština je takođe podržala repatrišana lica bespovratnim zajmovima za mala preduzeća Ministarstva unutrašnjih poslova za reintegraciju repatriраних liца.³⁶⁹ Ukupno, 474 kosovskih Roma (222 žene, 252 muškaraca), 102 kosovskih Aškalija (41 žena, 61 muškarac), jedan kosovski Egipćanin³⁷⁰ registrovani su kao aktivni tražioci posla pri opštinskoj službi za zapošljavanje, dok centar za socijalni rad navodi da 88 porodica kosovskih Roma, 28 porodica kosovskih Aškalija i deset porodica kosovskih Egipćana pri-

ma socijalnu pomoć.³⁷¹ Dečji rad postoji u ovoj opštini i uglavnom se dečaci bave sezonskim poljoprivrednim poslovima ili privremenim fizičkim radom.³⁷²

■ Zdravstvena zaštita

Predstavnici ove tri zajednice smatraju da pristup zdravstvenoj zaštiti ne predstavlja problem.³⁷³ Pripadnici ove tri zajednice imaju potpun pristup zdravstvenoj zaštiti, kako u gradskim tako i u seoskim sredinama. Usluge reproduktivne zdravstvene zaštite takođe su besplatno dostupne ženama.³⁷⁴

■ Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018, 141 pripadnik ove tri zajednice repatriiran je u opštinu.³⁷⁵ U istom periodu, nije zabeležen nikakav dobrovoljan povratak pripadnika ove tri zajednice iz raseljeništva.³⁷⁶

■ Romski jezik

Romski jezik se tradicionalno govori u opštini. U Prizrenu funkcioniše jedna radio stanica, časopis i pozorište na romskom jeziku. Organizacije građanskog društva iz zajednice kosovskih Roma dugo su zagovarale priznavanje romskog kao jezika u službenoj upotrebi u Prizrenu³⁷⁷ po osnovu da se tradicionalno govori u opštini. Organizacije civilnog društva su ovaj zahtev podnele opštini 2016. godine, a u vreme objavljivanja ovog izveštaja, opština nije odgovorila na ovaj zahtev u pismenoj formi.

354 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

355 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 14. marta 2019.

356 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 14. marta 2019.

357 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani 24. i 26. jula 2017.

358 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 24. jula 2017.

359 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 24. jula 2017.

360 Na inicijativu nevladinih organizacija iz zajednice kosovskih Roma „Nevi Koncepti“ i „Durmish Asllano“, 11 porodica kosovskih Roma i dve porodice kosovskih Albanaca priključene su na kanalizacionu mrežu; dugoročno praćenje terenskog tima OEBS-a.

361 Nakon lokalnih izbora održanih 2017. godine, i imajući u vidu veliku populaciju pripadnika nevećinskih zajednica u opštini Prizren, da bi se obezbedila zastupljenost svih zajednica u OZ i u skladu sa brojem članova dodeljenih OZ-u u opštini Prizren, doneta je odluka da se član iz zajednice kosovskih Egipćana zameni članom iz zajednice kosovskih Goranaca u drugoj polovini mandata. Ministarstvo lokalne uprave potvrdilo je zakonitost ove odluke.

362 Opštinska uprava za obrazovanje nema informacije o učenicima iz zajednice kosovskih Aškalija.

363 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani su 24. i 26. jula 2017.

364 Informacije zasnovane na praćenju terenskih timova OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

365 Razgovor sa direktorom NVO-a „Nevo Koncepti“ održan 24. jula 2017.

366 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnote 8.

367 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 27. jula 2017.

368 Razgovori sa predstavnicima tri zajednice održani 24. i 26. jula 2017.

369 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 24. jula 2017.

370 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan 12. marta 2019.

371 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu. Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad održan 12. marta 2019.

372 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani

24. i 26. jula 2017. i sa dva predstavnika NVO-a 20. i 24. jula 2017.

373 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani 24. i 26. jula 2017.

374 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje održan 27. jula 2017.

375 91 kosovski Rom, 44 kosovskih Aškalija i 6 kosovskih Egipćana. Razgovor sa OKZP-om održan 14. marta 2019.

376 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 14. marta 2019.

377 U skladu sa članovima 2.4 i 8 Zakona br. 02/L-37 o upotrebi jezika (jul 2006) u onim opštinama u kojima živi jedna zajednica, čiji maternji jezik nije jedan od službenih jezika na Kosovu i koja predstavlja više od tri (3) posto opšteg stanovništva opštine, jezik te zajednice imaće status jezika u službenoj upotrebi u toj opštini. Pored toga, zajednica čiji se jezik tradicionalno govori u opštini takođe će imati status jezika u službenoj upotrebi u toj opštini. Prema popisu iz 2011. godine, zajednica kosovskih Roma u Opštini Prizren čini otprilike 1,63 procenta ukupnog stanovništva.

Opština Orahovac

je druge aktivnosti. NVO „VoRAE“ je u Ratkovcu uključen u sličan projekat.³⁸⁹

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u opštini Orahovac je registrovano 56.208 stanovnika, od kojih su 84 kosovski Romi, 404 kosovske Aškalijske, a 299 kosovski Egipćani.³⁷⁸ Prema procenama predstavnika zajednice i OKZP-a, u opštini zaključno sa julom 2017. živi oko 900 pripadnika ove tri zajednice.³⁷⁹ Glavna područja koje nastanjuju pripadnici zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana su Gornji Orahovac i Ratkovac,³⁸⁰ dok ostali pripadnici ove tri zajednice žive u nekoliko sela, među kojima su sela Celina, Velika Kruša, i Zrze.³⁸¹ Od 200 do 350 pripadnika ove tri zajednice živi u Gornjem Orahovcu, a oko 600 u seoskim područjima.³⁸² U vreme objavljivanja izveštaja nisu bili na raspolaganju ažurirane brojke.

Stanovanje i infrastruktura

Velika većina pripadnika ove tri zajednice živi u svojim stalnim kućama koje su u pristojnom stanju. Neke porodice nemaju imovinu u svom posedu i žive bilo kod rođaka ili u iznajmljenim objektima. Infrastruktura u oblastima koje naseljavaju pripadnici ove tri zajednice je bazična, ali pripadnici zajednica imaju pristup električnoj energiji, vodosnabdevanju i kanalizaciji.

Neke ulice su asfaltirane, a neke imaju rasvetu. Prema predstavnicima zajednice, pripadnici ove tri zajednice koji žive u veoma teškim stambenim uslovima, obratili su se opštinskim vlastima za podršku, ali je nisu dobili.³⁸³ Povrh toga, mnoge porodice iz drugih opština žive u opštini Orahovac u iznajmljenim kućama ili u kućama koje pripadaju njihovim rođacima i uključene su u opštinsku strategiju za integraciju ratkovicanih lica.³⁸⁴

Zastupljenost u odlučivanju

Sve tri zajednice su zastupljene u opštinskim mehanizmima za zaštitu zajednica. Konkretno, jedan kosovski Egipćanin i jedan kosovski Aškalijske su članovi OZ-a, dok su jedan kosovski Egipćanin i jedan kosovski Rom članovi OOBZ-a. Nijedan pripadnik ove tri zajednice ne radi za OKZP, a nijedna od ove tri zajednice nije zastupljena u SO.³⁸⁵ Pozicije ZPOZ-a i ZP-SOZ-a nisu obavezne u ovoj opštini.

Obrazovanje

Deca iz sve tri zajednice su upisana u škole koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema informacijama dobijenim od opštinske uprave za obrazovanje, 69 učenika

kosovskih Roma, 107 kosovskih Aškalijske i 42 kosovskih Egipćana pohađa osnovne i niže srednje škole „Ardhmëria“ u Gornjem Orahovcu, „Bajram Curri“ u Velikoj Kruši, „4 Dëshmoret“ u Ratkovcu, „Faik Konica“ u Celini, „Rudolf Walther“ u Danjanu, „Mustafë Ibishi“ u Kramoviku, „Hamëz Thaqi“ u Zrzi, „Skender Kastrati“ u Rados-tu, „Rilindja“ u Čiflaku, „Vëllezërit Frashëri“ u Drenovcu i „Liria“ u Beloj Crkvi.

Nijedna škola koju pohađaju učenici iz ove tri zajednice nije udaljena više od četiri kilometara od oblasti u kojima ove zajednice žive i nište ne onemogućava pristup ove dece školi.³⁸⁶ Zaključno sa julom 2017, nijedan nastavnik iz ove tri zajednice nije zaposlen u školama u opštini i ne održavaju se časovi romskog jezika i kulture.³⁸⁷ Takođe, nije dostupno formalno obrazovanje odraslih.³⁸⁸ Štaviše, nema centara za učenje, sem NVO-a „Schüler Helfen Lieben“ koji realizuje projekat od maja 2017. godine koji uključuje dopunske časove u školi za učenike iz ove tri zajednice. Ovaj NVO je takođe posrednik u obrazovanju time što organizuje redovne sastanke sa roditeljima i sprovodi terenske posete, zagovarajući kod svakog roditelja da upišu svoju decu i ubeđujući ih da nastave da šalju svoju decu u škole, nakon što su ih napustili. Ovaj NVO povremeno pruža manju pomoć učenicima i organizu-

Opština Orahovac ispunila je minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, ali pojedinačne kvote za zajednice nisu ispunjene.³⁹⁰ Od decembra 2018, nijedan pripadnik ovih zajednica ne radi u javnom sektoru.³⁹¹

Glavna neformalna ekonomska aktivnost pripadnika ove tri zajednice jeste sezonski rad u poljoprivredi (Vinarija Stonecastle), građevina, sviranje u bendovima, prikupljanje otpadnog metala, prosjačenje i seča drveća. Muškarci su mnogo više uključeni u ove aktivnosti u odnosu na žene. Dečji rad nije posebno široko rasprostranjen u opštini. Zaključno sa julom 2017, od 10 do 15 dečaka i devojčica se bavi prikupljanjem otpadnog metala u Gornjem Orahovcu. Dve žene su zaposlene u privatnoj kompaniji.³⁹² U periodu od 2016. do 2017, Savet Evrope i Ministarstvo rada i socijalne zaštite realizovali su nekoliko projekata obuke i stvaranja prihoda za žene i muškarce iz ove tri zajednice. IOM takođe redovno sprovodi projekte stvaranja prihoda u opštini.³⁹³ Ukupno 265 (116 žena, 149 muškaraca) kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana registrovani su kao aktivni tražioci posla, dok 25 pripadnika zajednica kosovskih Roma, 256 pripadnika kosovskih Aškalijske i četiri pripadnika zajednice kosovskih Egipćana prima socijalnu pomoć.³⁹⁴

Zdravstvena zaštita

Žene i muškarci iz sve tri zajednice se ne suočavaju sa poteškoćama u pristupu zdravstvenim uslugama i medicinskim objektima zbog fizičke udaljenosti.³⁹⁵ Opština pruža besplatnu pomoć u vezi sa reproduktivnim zdravljem ženama iz svih zajednica jednako, ali ne sprovodi aktivnosti komunikacije sa zajednicama kako bi podigla svest o reproduktivnom zdravlju.³⁹⁶

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2017. do 31. decembra 2018, 28 kosovskih Roma, 19 kosovskih Aškalijskih i sedam kosovskih Egipćana repatrirano je u opštinu, a četiri porodice su se dobrovoljno vratile iz raseljavanja. Nisu dostupni podaci za 2016.³⁹⁷

378 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

379 Nisu dostupni precizno razvrstani podaci. Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 20. jula 2017, a sa tri predstavnika zajednice 24. i 25. jula 2017.

380 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 20. jula 2017. Razgovor sa tri predstavnika zajednice 24. i 25. jula 2017.

381 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 25. jula 2017.

382 Razgovor sa predstavnikom zajednice održan je 25. jula 2017.

383 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani su 24. i 25. jula 2017.

384 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 20. jula 2017.

385 Informacije zasnovane na praćenju terenskih timova OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

386 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani su 24. i 25. jula 2017.

387 Razgovor sa opštinskom upravom za obrazovanje održan je 6. juna 2017.

388 Ibid.

389 Ibid.

390 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

391 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan je 8. marta 2019.

392 Nisu dostupni podaci razvrstani po zajednici; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 20. jula 2017.

393 Razgovor sa predstavnikom opštinske filijale službe za zapošljavanje održan je 27. jula 2017.

394 Razgovor sa centrom za socijalni rad održan je 8. marta 2019.

395 Razgovori sa tri predstavnika zajednice održani su 24. i 25. jula 2017, a sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje održan je 27. jula 2017.

396 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje održan je 27. jula 2017.

397 Nisu dostupni precizno razvrstani podaci; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 8. marta 2019.

Opština Štimlje

Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva sprovedenom 2011. godine, od 27.324 stanovnika registrovanih u Opštini Štimlje, 760 su kosovske Aškalijske, 23 kosovski Romi i nema registrovanih kosovskih Egipćana u opštini.³⁹⁸ Zaključno sa decembrom 2018, prema proceni OKZP-a i predstavnika zajednice, 950 pripadnika kosovskih Aškalijskih (500 muškaraca, 450 žena) i 15 kosovskih Roma (sedam muškaraca, osam žena) živi u opštini Štimlje.³⁹⁹ Dok stanovnici iz zajednice kosovskih Roma žive u mestu Štimlje, stanovništvo iz zajednice kosovskih Aškalijskih je raštrkano između mesta Štimlje i sela Davidovac, Ćurkovce i Vojnovac.

Stanovanje i infrastruktura

Pripadnici zajednica kosovskih Aškalijskih i kosovskih Roma žive u formalnim naseljima, u pojedinačnim stalnim kućama sa odgovarajućim pristupom električnoj energiji, vodovodu i kanalizaciji. Opština je uložila u asfaltiranje puteva u oblastima u kojima žive pripadnici ovih zajednica. Međutim, zaključno sa martom 2019. većina njihovih kuća su stare, često imaju krovove koji prokišnjavaju niti imaju odgovarajući ulaz ili fasadu i potrebna im je opravka ili renoviranje.

Zastupljenost u odlučivanju

Zajednice kosovskih Aškalijskih i kosovskih Roma zastupljene su u lokalnim mehanizmima za zaštitu i učešće zajednica. Trojica kosovskih Aškalijskih i jedan kosovski Rom u članstvu su OZ-a, a jedan kosovski Aškalijski je njegov predsedavajući. Isti kosovski Rom, zajedno sa još jednim kosovskim Aškalijskim, se nalazi u članstvu OOBZ-a. Pored toga, jedna kosovska Aškalijska zaposlena je u OKZP-u. Ove dve zajednice nisu zastupljene u SO. Pozicije ZPOZ-a i ZPSOZ-a nisu obavezna u ovoj opštini.

Obrazovanje

Deca iz zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalijskih su upisana u škole koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja. Prema navodima opštinske uprave za obrazovanje, šestoro učenika kosovskih Roma i 154 učenika kosovskih Aškalijskih pohađa dve osnovne i niže srednje škole „Emin Duraku“ u gradu Štimlju, „Lasgush Poradeci“ u selu Ćurkovce, „Emin Duraku“ u selu Davidovac i „Lasgush Poradeci“ u selu Vojnovac. Sve ove obrazovne ustanove udaljene su najviše četiri kilometra

od sredina koje naseljavaju ove dve zajednice. Jedan kosovski Aškalijski je zaposlen kao nastavnik u osnovnoj školi. Opština ne održava časove romskog jezika i kulture ili formalnog obrazovanja odraslih.⁴⁰⁰ Postoji centar za učenje u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Emin Duraku“ kojim zajednički upravljaju opština i NVO „Balkanski suncokreti“. Ovaj centar pohađa oko 30 dečaka i 25 devojčica iz zajednice kosovskih Aškalijskih zajedno sa još tri devojčice i jednim dečakom iz zajednice kosovskih Roma.⁴⁰¹

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Štimlje nije ispunila minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, niti pojedinačne kvote za zajednice.⁴⁰² Zaključno sa julom 2017, jedna kosovska Aškalijska radila je za OKZP, dve za opštinsko odeljenje za zdravlje, a pet kosovskih Aškalijskih za opštinsko odeljenje za obrazovanje. Muškarci iz zajednice kosovskih Aškalijskih uglavnom se bave neformalnim ekonomskim aktivnostima, kao što je prikupljanje materijala za reciklažu, dok žene ne rade.⁴⁰³ Prema rečima predstavnika zajednice, nema dečjeg rada u opštini.⁴⁰⁴ Dalje, osam kosovskih Aškalijskih i jedan kosovski Rom su zaposleni u privat-

nom sektoru.⁴⁰⁵ Ukupno, dvoje kosovskih Roma i 220 kosovskih Aškalijskih (116 muškaraca, 104 žene)⁴⁰⁶ registrovani su kao aktivni tražioci posla, dok centar za socijalni rad navodi da 47 kosovskih Aškalijskih i jedan kosovski Rom primaju socijalnu pomoć.⁴⁰⁷

Zdravstvena zaštita

Žene i muškarci iz zajednica kosovskih Aškalijskih i kosovskih Roma se ne suočavaju ni sa kakvim problemima kada govorimo o fizičkom pristupu zdravstvenim ustanovama. Žene u opštini imaju pristup besplatnoj pomoći na polju reproduktivnog zdravlja, uključujući predporođajnu i postporođajnu negu.⁴⁰⁸

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018, 135 kosovskih Aškalijskih (64 muškarca, 71 žena)⁴⁰⁹ repatriirano je u opštinu. Nijedan pripadnik ove dve zajednice nije se dobrovoljno vratio u opštinu iz raseljeništa u istom vremenskom periodu.

³⁹⁸ Nijedan kosovski Egipćanin nije zabeležen u opštini; videti supra fusnotu 2.

³⁹⁹ Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani 9. marta 2019. sa kosovskim Romima i 13. marta 2019. sa kosovskim Aškalijskim; i sa predstavnikom OKZP-a 12. marta 2019.

⁴⁰⁰ Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan 24. jula 2017.

⁴⁰¹ Razgovor sa predstavnikom centra za učenje održan 25. jula 2017.

⁴⁰² Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

⁴⁰³ Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani su 17. i 21. jula 2017.

⁴⁰⁴ Razgovori sa dva predstavnika zajednice

održani su 17. i 21. jula 2017.

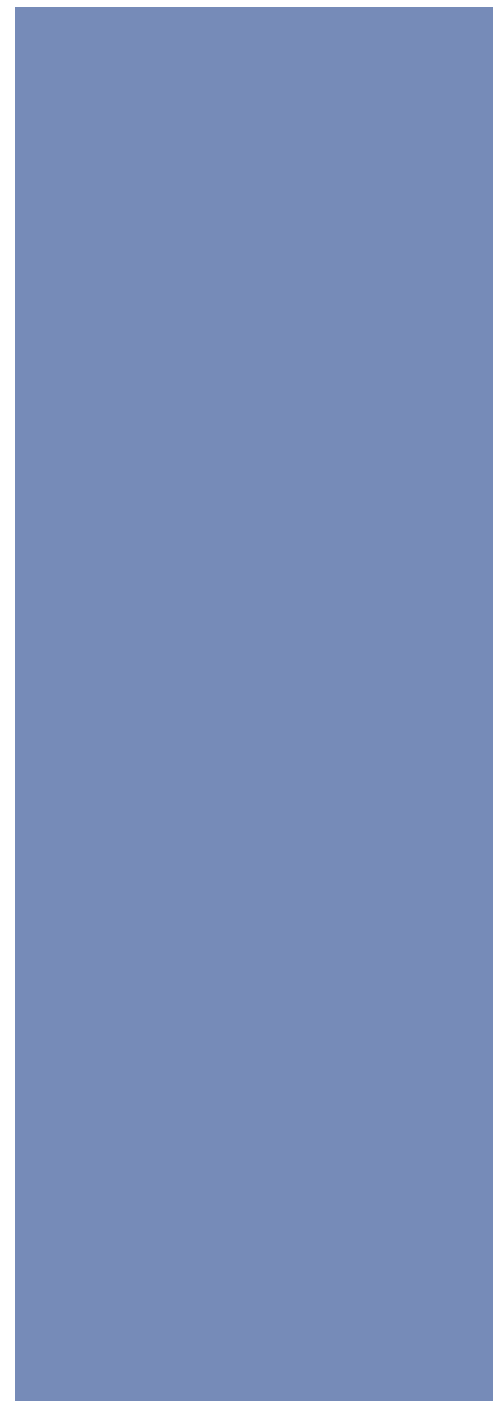
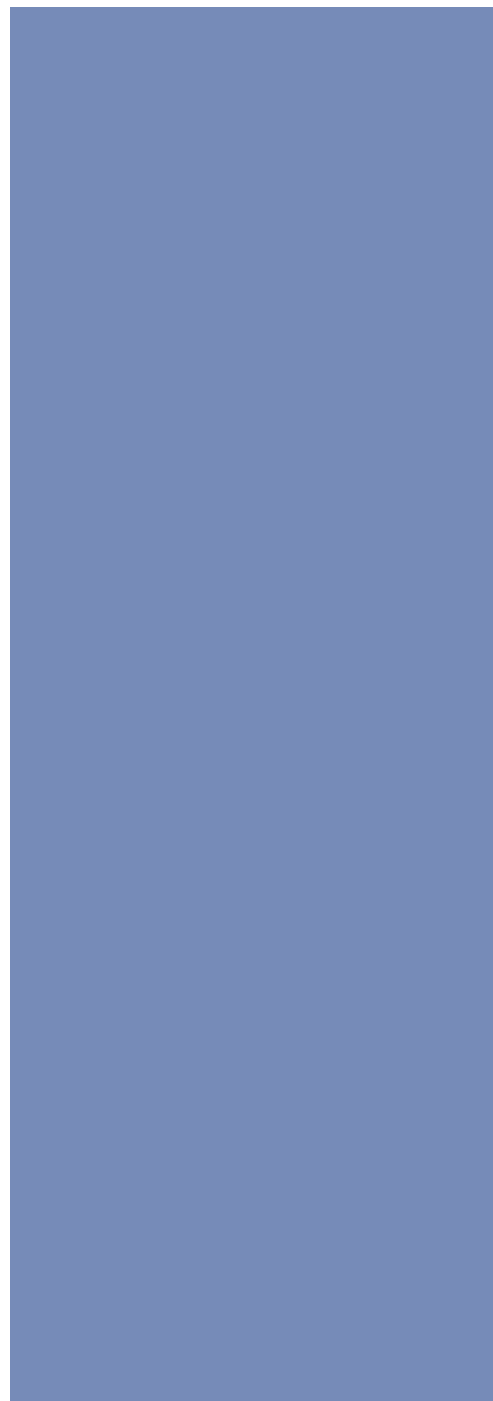
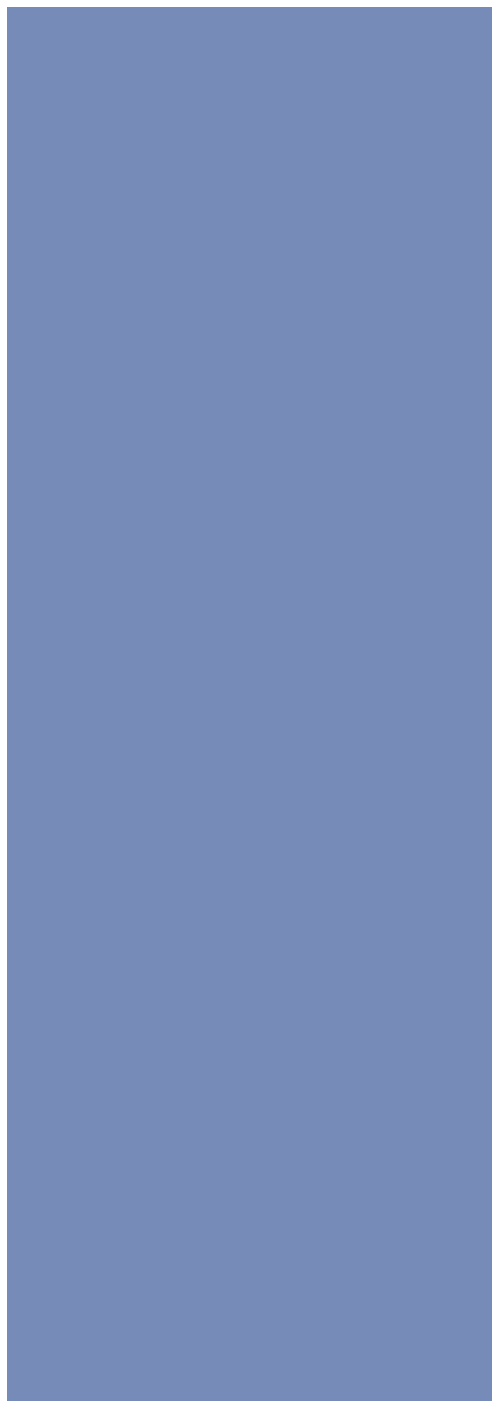
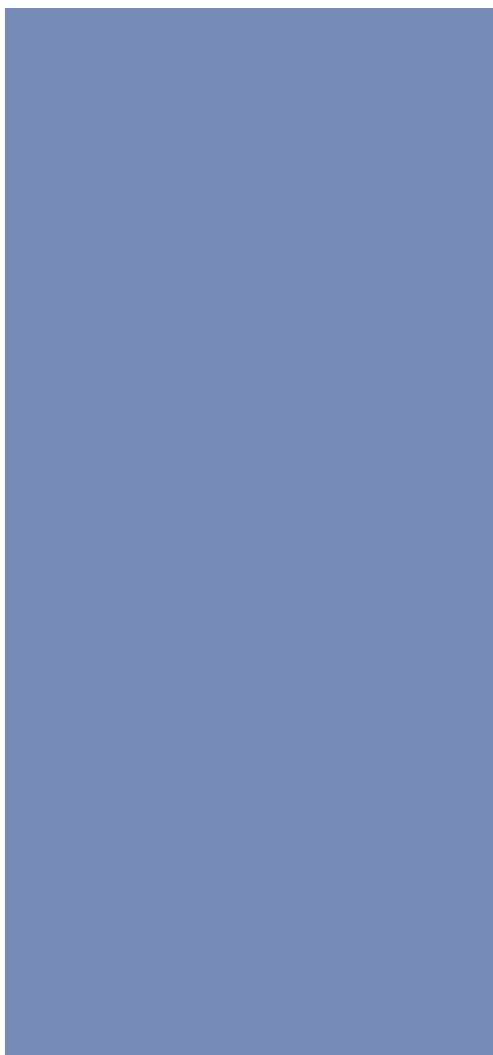
405 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan je 25. jula 2017.

406 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan je 11. marta 2019.

407 Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad održan je 13. marta 2019.

408 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje i socijalnu zaštitu održan je 19. jula 2017.

409 Razgovor sa OKZP-om održan je 12. marta 2019.

8 · 10 = 80
8 · 8 = 64
5 · 12 = 60
10 · 4 = 40
1 · 8 = 8
4 · 6 = 24
9 · 0 = 0

Opština

Suva Reka

Opšti pregled i naselja

Prema popisu stanovništva sprovedenom 2011. godine, 59.722 stanovnika registrovano je u opštini Suva Reka, od kojih su 41 kosovski Romi, 493 kosovske Aškalijske i pet kosovski Egipćani.⁴¹⁰ Međutim, na osnovu procena OKZP-a zaključno sa decembrom 2018. u opštini živi 20 kosovskih Roma, 375 kosovskih Aškalijske i deset kosovskih Egipćana.⁴¹¹ Kosovske Aškalijske i kosovski Romi žive u mestu Suva Reka i u selu Gelance, dok kosovske Aškalijske isključivo žive u selima Lešane i Trnje.

Stanovanje i infrastruktura

Situacija kada govorimo o stanovanju i opštoj infrastrukturi u opštini Suva Reka je uopšteno zadovoljavajuća. Dok se stanovanje ne smatra neposrednom potrebom velikog broja pripadnika zajednica kosovskih Aškalijske i kosovskih Roma, sedam domaćinstava kosovskih Aškalijske koja nemaju svoju imovinu, uključujući jednu samohranu ženu sa troje dece, tražilo je od opštine da im dodeli zemljište i izgradi kuću. Humanitarna organi-

zacija kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana „Rameti“ je juna 2018. organizovala aktivnost prikupljanja dobrotvornih priloga i obezbedila je finansijska sredstva za stan za samohranu kosovsku Aškalijsku sa njenom decom. Organizacija je prikupila 22.000 evra i kupila je ovoj porodici stan, dok je predsednik Opštine Suva Reka dodelio dodatnih 3.000 evra pošto je stan ukupno koštao 25.000 evra. Štaviše, 27. jula 2018, predsednik opštine Suva Reka i predsedavajući SO potpisali su memorandum o razumevanju sa MRSZ-om za izgradnju sedam kuća za ugrožene porodice kosovskih Aškalijske u opštini Suva Reka, uključujući tri domaćinstva kosovskih Aškalijske u selima Gelance i Trnje – kojima je prema navodima lidera zajednice očajno trebala rekonstrukcija kuća.

Zastupljenost u odlučivanju

Ove tri zajednice su zastupljene u lokalnim mehanizmima za zaštitu zajednica. Jedan kosovski Rom, jedan kosovski Aškalijske i jedan kosovski Egipćanin nalaze se u članstvu OZ-a kojim predsedava jedna

kosovska Aškalijske. Ove tri zajednice u OOBZ-u zastupaju jedan kosovski Rom i jedna kosovska Egipćanka. Nema nijednog predstavnika zajednice kosovskih Aškalijske u OOBZ-u. Nijedan pripadnik ove tri zajednice nije zaposlen u OKZP-u i nijedna zajednica nije zastupljena u SO-u. Pozicije ZPOZ-a i ZPSOZ-a nisu obavezne u opštini.

Obrazovanje

Prema informacijama dobijenim od opštinske uprave za obrazovanje, 36 učenika iz zajednice kosovskih Aškalijske upisano je u osnovne i niže srednje škole „Shkëndija“, „Destan Bajrakatari“ i „7 Marsi“ u Suvoj Reci. Osim toga, 81 učenik pohađa osnovne i niže srednje škole „Drita“ u selu Gelance, „V. P. Shkodrani“ u selu Lešane, „Flamuri Arbërit“ u selu Raštane, „Dituria“ u Samodrežu i „Gjergj Kastriot Skënderbeu“ u selu Selograđe. Škole su udaljene od jedan do dva kilometra od oblasti u kojima žive pripadnici zajednica, a prema rečima predstavnika zajednica nema nikakvih problema koji sprečavaju decu da pohađaju škole.⁴¹² Zaključno sa julom 2017, jedan kosovski Aškalijske radi kao

nastavnik u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „V. P. Shkodrani“ u selu Lešane, a jedan kosovski Aškalijske radi kao nastavnik u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Drita“, u selu Gelance.⁴¹³ U opštini zaključno sa julom 2017. nema nijednog centra za učenje. Časovi romskog jezika i kulture nisu dostupni u školama niti časovi za formalno obrazovanje odraslih.⁴¹⁴

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Suva Reka nije ispunila minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, niti pojedinačne kvote za zajednice.⁴¹⁵ Poljoprivreda je glavna neformalna ekonomska aktivnosti pripadnika ove tri zajednice u seoskim područjima, dok u gradskim područjima neki pripadnici zajednica rade u privatnim kompanijama ili obavljaju sezonski rad.⁴¹⁶ Mnogi kosovski Romi i kosovske Aškalijske takođe rade kao muzičari.⁴¹⁷ Prema OKZP-u, iako nijedan pripadnik zajednice nije zaposlen u javnom sektoru, pet je zaposleno u privatnom sektoru, zaključno sa decembrom 2018.⁴¹⁸ Ukupno, 695 pripadnika zajednice su registrovani kao aktivni tražioci posla pri opštinskoj službi za zapošljavanje,⁴¹⁹ dok centar za socijalni rad navodi da 41 porodica kosovskih Aškalijske i dve porodice kosovskih Roma primaju socijalnu pomoć.⁴²⁰

Zdravstvena zaštita

Sela Trnje i Lešane od jula 2017. imaju zdravstvene ustanove koje pružaju osnovne usluge zdravstvene zaštite, dok pripadnici ove tri zajednice iz sela Gelance moraju da putuju do susednog sela

Đinovce (udaljeno 2 km) ili alternativno, do glavnog doma zdravlja u gradu Suva Reka koji je udaljen oko osam kilometara. Opština pruža besplatnu pomoć na polju reproduktivnog zdravlja ženama iz ove tri zajednice.⁴²¹

■ Povratak i reintegracija

Prema OKZP-u, dve porodice kosovskih Aškalija i jedna porodica kosovskih Roma repatrirana je u opštinu u periodu od januara 2016. do decembra 2018. Nijedan pripadnik ove tri zajednice nije se dobrovoljno vratio u opštinu iz raseljeništa u istom vremenskom periodu.⁴²²

410 Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

411 Razgovor sa OKZP-om održan je 13. marta 2019.

412 Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani su 19. jula 2017.

413 Razgovori sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje i direktorima škola održani su 21. jula 2017.

414 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan je 21. jula 2017.

415 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

416 Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani su 19. jula 2017.

417 Razgovori sa dva predstavnika zajednice održani su 19. jula 2017.

418 Nisu dostupni razvrstani podaci zajednice; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 13. marta 2019.

419 Nisu dostupni razvrstani podaci zajednice; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 13. marta 2019.

420 Nisu dostupni razvrstani podaci zajednice; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 13. marta 2019.

421 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za zdravlje održan je 19. jula 2017.

422 Razgovor sa predstavnicima OKZP-a održan 13. marta 2019.

Opština Vučitrn

Opšti pregled i naselja

Popis stanovništva sproveden 2011. godine pokazao je da u opštini Vučitrn živi 69.870 stanovnika, od kojih su 68 kosovski Romi, 143 kosovske Aškalije i jedan je kosovski Egipćanin.⁴²³ Zaključno sa decembrom 2018, prema navodima predstavnika OKZP-a i zajednica, otprilike 320 kosovskih Roma, 107 kosovskih Aškalija i nijedan kosovski Egipćanin ne živi u ovoj opštini.⁴²⁴ U gradu Vučitrnu živi 71 kosovski Aškalija, dok u selu Priluzje živi 320 kosovskih Roma, a oko 36 kosovskih Aškalija živi u selima Stanovce i Bukoš⁴²⁵.

Stanovanje i infrastruktura

Pripadnici zajednice kosovskih Aškalija koji žive u gradu Vučitrnu i selima Stanovce i Bukoš žive u stalnim kućama u posedu pripadnika zajednice, bez ikakvih stambenih problema. Pripadnici zajednica kosovskih Roma i kosovskih Aškalija u Priluzju suočavaju se sa problemima vlasništva pošto žive u neformalnom naselju koje se nalazi na zemljištu opštine i nemaju dokumentaciju o vlasništvu.⁴²⁶

Zastupljenost u odlučivanju

Jedan kosovski Rom i jedan kosovski Aškalija zastupaju svoje zajednice u OZ-u. Takođe, jedan kosovski Rom i jedan kosovski Aškalija su članovi OOBZ-a. Zajednice kosovskih Roma i kosovskih Aškalija nemaju predstavnike u SO i nijedan pripadnik ove dve zajednice nije zaposlen u OKZP-u. Pozicije ZPOZ-a i ZPSOZ-a nisu obavezne u opštini.

Obrazovanje

Prema rečima opštinskog direktora za obrazovanje, šest učenika kosovskih Aškalija pohađa osnovne i niže srednje škole koje rade u skladu sa kosovskim planom i programom nastave i učenja „Mustafë Venhari“ i „Škola br. 2“ u gradu Vučitrnu. Povrh toga, deset učenika iz zajednice kosovskih Aškalija upisano je u školu „Nazmi Zhegrova“ u selu Stanovce i „7 Marsi“ u selu Bukoš. 48 učenika iz zajednice kosovskih Roma pohađa osnovnu i srednju školu „Vuk Karadžić“ koja radi u skladu sa srpskim planom i programom nastave i učenja u selu Priluzje.⁴²⁷ Jedan kosovski Aškalija predaje tehnologiju u osnovnoj i nižoj srednjoj školi „Nazmi Zhegrova“ u selu Stanovce. Časovi romskog jezika i kulture nisu dostupni u opštini Vučitrn. Dostupno je formalno obrazo-

vanje odraslih, međutim, isto ne pohađaju pripadnici zajednica kosovskih Roma ili kosovskih Aškalija zaključno sa julom 2017.⁴²⁸ Centar za učenje koji su zajednički finansirali NVO „VoRAE“ i opština, radi pod upravom NVO-a „Roma Road“ i „Romano Anglunipe“ u selu Priluzje. Centar za učenje se susreće sa poteškoćama u vezi sa grejanjem i priključkom na internet.⁴²⁹ Štaviše, centar za učenje zavisi od projekata „VoRAE“, što dovodi do zabrinutosti među predstavnicima zajednice u vezi sa dugoročnom održivošću centra.

Zapošljavanje i socijalna zaštita

Opština Vučitrn ispunila je minimalni prag za sveukupnu zastupljenost zajednica u opštinskoj javnoj administraciji, ali pojedinačne kvote za obe zajednice nisu ispunjene.⁴³⁰ Zaključno sa decembrom 2018, pet pripadnika zajednice zaposleno je u javnom sektoru – dvoje kosovskih Roma su domari u školi koja radi po srpskom sistemu u Priluzju, jedan kosovski Aškalija je zaposlen kao nastavnik na nivou osnovne škole u selu Stanovce, a jedan kosovski Aškalija radi kao policijski službenik u Prištini.⁴³¹ Dvoje kosovskih Aškalija rade u privatnom sektoru (jedan u privatnom mlinu, a drugi kao vozač u jed-

noj kompaniji na veliko). Od deset do 15 dečaka i devojčica bave se dečjim radom, prikupljajući reciklirajući otpad u selu Priluzje.⁴³² Zaključno sa decembrom 2018, 24 kosovskih Aškalija (osam žena, 16 muškaraca) i 22 kosovskih Roma (sedam žena, 15 muškaraca) evidentirani su kao aktivni tražioci posla, dok prema centru za socijalni rad, devet porodica kosovskih Aškalija i 32 porodice kosovskih Roma primaju socijalnu pomoć.⁴³³

Zdravstvena zaštita

Nisu prijavljene nikakve prepreke u pristupu zdravstvenoj zaštiti u opštini Vučitrn. Kosovske Aškalije koje žive u gradu Vučitrnu i selima Stanovce i Bukoš koriste zdravstvene usluge koje pruža centar za porodičnu medicinu u gradu Vučitrnu, dok u selu Priluzje, kosovski Romi i kosovske Aškalije koriste usluge koje im pruža dom zdravlja porodične medicine u selu Priluzje.⁴³⁴

Povratak i repatrijacija

U periodu od 1. januara 2016. do 31. decembra 2018, oko 47 porodica se vratilo u opštinu Vučitrn,⁴³⁵ od kojih 22 kosovskih Roma i otprilike 25 iz zajednice kosovskih Aškalija. U istom periodu nije zabeležen nijedan slučaj dobrovoljnog povratka.⁴³⁶

⁴²³ Kosovska agencija za statistiku, videti supra fusnotu 2.

⁴²⁴ Razgovor sa predstavnicima OKZP-a i zajednica održan je 13. marta 2019.

⁴²⁵ Razgovor sa predstavnicima OKZP-a i zajednica održan je 13. marta 2019.

⁴²⁶ Razgovor sa predstavnicima zajednica održan je 12. jula 2017.

⁴²⁷ Informacije na osnovu praćenja terenskog

fima OEBS-a, zaključno sa 15. martom 2019.

428 Razgovor sa predstavnikom opštinske uprave za obrazovanje održan je 11. jula 2017.

429 Razgovor sa predstavnikom centra za učenje održan je 12. jula 2017.

430 Izveštaj OEBS-a, videti supra fusnotu 8.

431 Razgovor sa predstavnikom službe za zapošljavanje održan 13. marta 2019.

432 Razgovor sa predstavnikom NVO-a održan 12. jula 2017.

433 Nisu dostupni podaci razvrstani po rodu, nema informacija o broju članova po porodici. Razgovor sa predstavnikom centra za socijalni rad održan 13. marta 2019.

434 Razgovori sa predstavnicima obe zajednice održani 12. i 21. jula 2017.

435 Približno 60 procenata muškaraca i 40 procenata žena; razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 11. jula 2017.

436 Razgovor sa predstavnikom OKZP-a održan 13. marta 2019.

Aneks 1: Mapa osnovnih i nižih srednjih škola koje pohađaju učenici iz zajednica kosovskih Roma, kosovskih Aškaliija i kosovskih Egipćana⁴³⁷

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškaliije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Dečane	„Jusuf Gërvalla“ selo Prapačane	3 / 0	0	0
	„Drita“ selo Gramocelj	0	19 / 19	0
	„Rexhep Kadrijaj“ selo Rastavica	2 / 2	0	9 / 16
	„Heronjët e Dukagjinit“ selo Glodane	4 / 3	1 / 6	0
Uroševac	„Ahmet Hoxha“ grad Uroševac	3 / 0	0	0
	„Tefik Çanga“ grad Uroševac	0	19 / 19	0
	„Vezir Jashari“ grad Uroševac	2 / 2	0	9 / 16
	„Naim Frashëri“ selo Zaskok	4 / 3	1 / 6	0
Kosovo Polje ⁴³⁸	„Selman Riza“ grad Kosovo Polje	10	180	40
	„Daut Bogujevci“ grad Kosovo Polje	0	19	0
	„Mihail Grameno“ grad Kosovo Polje	0	37	5
	„Aca Marović“ selo Bresje	49	0	0

437 Podaci koji se odnose na obrazovanje izvedeni su iz baze podataka opštinskih uprava za obrazovanje podeljene sa Ministarstvom obrazovanja, nauke i tehnologije, sa time da sve opštine ne navode pripadnost učenika konkretnoj zajednici ili upisuju učenike shodno izjašnjavanju roditelja prilikom upisivanja dece, ili na osnovu njihove percepcije o pripadnosti jednog učenika konkretnoj zajednici. Stoga, su zabeležena manja nepoklapanja između stanovnika koji pripadaju trima zajednicama u odnosu na podatke proizašle iz popisa održanog 2011. godine i broja dece upisane u škole iz tri zajednice. Svi podaci su važeći od 25. jula 2018. Podaci o obrazovanju koji se odnose na opštine Leposavić i Severna Mitrovica dobijeni su od opštinskog direktora za obrazovanje odnosno srpskog Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj.

438 There is no gender disaggregated data available on school attendance in the municipality of Fushë Kosovë/Kosovo Polje.

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Đakovica	„Mustafa Bakija“ grad Đakovica	87 / 72	0	50 / 48
	„Zekerija Rexha“ grad Đakovica	71 / 86	95 / 75	1 / 0
	„Mallum Këpuska“ grad Đakovica	4 / 1	0	0
	„Emin Duraku“ grad Đakovica	39 / 28	15 / 17	10 / 8
	„Fehmi Agani“ grad Đakovica	0	13 / 13	0
	„Selman Riza“ grad Đakovica	19 / 11	19 / 28	41 / 48
	„Luigj Gurakuqi“ selo Korenica	0	0	0
	„Dëshmorët e Kombit“ selo Jablanica	0	4 / 6	7 / 9
	„Isa Boletini“ selo Osek Hila	0	12 / 6	0
	„Sylejman Vokshi“ selo Smolica	0	0	7 / 12
	„Zef Lush Marku“ Đakovica	29 / 20	72 / 56	12 / 26
	„Fani Noli“ selo Dujak	0	15 / 16	0
	„Ukshin Myftari“ selo Skivjane	0	0	34 / 28
	„Haxhi Hoti“ selo Rogovo	0	41 / 43	0
	„Dëshmorët e Herecit“ selo Erec	0	27 / 19	7 / 9
	„Ali M. Hasi“ selo Crmljane	0	5 / 3	0
Gnjilane	„Yuk Karadžić“ grad Gnjilane	36 / 34	0	0
Gračanica	„Kralj Milutin“ grad Gračanica	57 / 65	0	0
	„Miladin Mitić“ selo Laplje Selo	63 / 42	0	0
	„Vellezerit Frashëri“ (istureno odeljenje škole iz opštine Lipljan) selo Radevo	0	12 / 3	0
	„Ditët e Minatorit“ (istureno odeljenje škole iz opštine Priština koje pohađaju učenici iz Kišnice i Sušice)	0	3 / 0	0

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Istok	„Mithat Frashëri“ grad Istok	0	2 / 0	37 / 5
	„Martin Camaj“ selo Đurakovac	0	11 / 11	38 / 35
	„Martin Camaj“ Suvu Lukavac	0	6 / 3	22 / 22
	„Bajram Curri“ grad Istok	10 / 6	12 / 12	1 / 4
	„Bajram Curri“ selo Cernce	0	1 / 1	1 / 1
	„Bajram Curri“ selo Muževine	0	2 / 1	3 / 6
	„Bajram Curri“ selo Dabrava	0	0	10 / 3
	„Avni Rustemi“ selo Žač	0	0	44 / 41
	„Ismajl Qemajli“ selo Stare dvorane	1 / 3	0	4 / 0
	„Trepča“ selo Banja	0	5 / 5	23 / 17
	„Fan S. Noli“ selo Begov Lukavac	0	0	4 / 7
Kamenica	„Desanka Maksimovic“ grad Kamenica (takođe pohađaju učenici iz sela Berivojce i Bosce)	75 / 66	0	0
	„Idriz Seferi“ Selo Strezovce (takođe pohađaju učenici iz sela Lještar)	6 / 12	0	0
Klina	„Ismet Rraci“ grad Klina	10 / 19	7 / 5	1 / 1
	„Motrat Qiriazii“ grad Klina	0	4 / 4	0
	„Motrat Qiriazii-1“ selo Zajmovo	0	4 / 4	0
	„Azem Bejta“ selo Grabanica“	9 / 8	5 / 5	3 / 2
	„Tre Dëshmoret – 2“ selo Jašanica	0	2 / 2	0
	„Tre Dëshmoret – 3“ selo Đurđevik	0	1 / 2	0
	„Isa Boletini“ selo Drenovac	0	1 / 0	0
	„Isa Boletini – 1“ selo Gornji Petrić	3 / 3	3 / 0	0 / 4
	„Atë Gjergj Fishta“ selo Jagoda	4 / 4	16 / 11	0
	„Avni Zhabota“ selo Štupelj	0	17 / 13	0
	„Nënë Tereza“ selo Budisavci	2 / 0	7 / 0	3 / 0

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Leposavić	„Leposavić“ grad Leposavić	9 / 7	0	0
	„Stana Baćanin“ selo Lešak	1 / 0	0	0
Lipljan	„Fehmi Agani“ grad Lipljan i selo Medvece	0	37 / 45	0 / 2
	„Haradin Bajrami“ grad Lipljan i selo Magura	0	29 / 22	0
	„Ismajl Luma“ grad Lipljan	2 / 3	43 / 40	0
	„Migjeni“ grad Lipljan	0	26 / 19	0
	„Zenel Hajdini“ grad Lipljan	0	38 / 67	0
	„Shtjefen Gjeqovi“ i “Vladimir Nazor” selo Janjevo	24 / 14	0	0
Mamuša	„Anadolu“ mesto Mamuša	4 / 3	0	0
	„Ataturk“ u Mamuši	0 / 1	0	0
Severna Mitrovica ⁴³⁹	“Branko Radičević” Mitrovica/ Mitrovicë North town		3 / 6	
	“Desanka Maksimović” Mitrovica/ Mitrovicë North town		6 / 4	
	“Dositej Obradović” Mitrovica/ Mitrovicë North town		39 / 38	
	“Predrag i Miodrag Mihajlović” Mitrovica/ Mitrovicë North town		6 / 4	
	“Sveti Sava” Mitrovica/ Mitrovicë North town		2 / 2	
	“Veljko Banašević” Mitrovica/ Mitrovicë North town		4 / 6	
	“Vlado Četković” Mitrovica/ Mitrovicë North town		107 / 138	

⁴³⁹ Razvrstani podaci po zajednici nisu bili dostupni za škole u ovoj opštini.

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Južna Mitrovica	„Andon Zako Čajupi“ grad Južna Mitrovica	5 / 3	3 / 2	0
	„Bedri Gjinaj“ grad Južna Mitrovica	0	20 / 19	0
	„Aziz Sylejmani“ grad Južna Mitrovica	0	6 / 6	0
Novo Brdo	„Miladin Popović“ selo Bostane	10 / 9	0	0
Obilić	„Ibrahim Rugova“ grad Obilić	0	9 / 10	0
	„Pandeli Sotiri“ selo Plemetina	0	46 / 49	0
	„Fazli Grajqevci“ selo Miloševo	0	7 / 6	0
	„Hasan Prishtina“ selo Miloševo	0	17 / 10	0
	„Ismajl Dumoshi“ grad Obilić	0	5 / 2	0
	„Dositej Obradović“ selo Crkvena Vodica	3 / 0	0	0
	„Sveti Sava“ selo Plemetina	74 / 86	0	0
	„Branko Radičević“ Obilić	15 ⁴⁴⁰	0	0
Peć	„Xhemajl Kada“ grad Peć	121 / 117	0	0
	„7 Shtatori“ selo Vitimirica	8 / 5	0	22 / 19
	„7 Shtatori“ selo Brestovik	4 / 6	0	0
	„Dëshmorët e Kombit“ selo Barane	2 / 1	0	2 / 1
	„Dëshmorët e Kombit“ selo Čelopek	3 / 2	0	3 / 2
	„Dardania“ grad Peć	0 / 2	3 / 1	0 / 9
	„Migjeni“ selo Glođane	0 / 4	0	4 / 8
	„Naum Veqilharxhi“ selo Klinčina	0	6 / 3	8 / 9
	(takođe pohađaju učenici iz sela Rosuje)			

440 Petnaestoro Romskih učenika na osnovu praćenja terenskog tima OEBS-a zaključno sa 15. martom 2019. Rodno razvrstani podaci nisu bili na raspolaganju za ovu školu.

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalijske (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Peć	„28 Nëntori“ selo Rašić, ogranak škole	0	0	1 / 9
	„28 Nëntori“ selo Ljubenić, ogranak škole	0	0	4 / 3
	„28 Nëntori“ selo Zlopek, ogranak škole	0	0	4 / 1
	„Pjetër Budi“ selo Počešće	1 / 1	0	0 / 1
	„Pjetër Budi“ 1 selo Orasje, ogranak škole	14 / 15	0	7 / 5
	„Rilindja“ selo Trstenik	5 / 5	7 / 3	0
	„Rilindja“ selo Ruhot, ogranak škole	0	0	4 / 6
	„Skenderbeu“ selo Trebović (takođe pohađaju učenici iz sela Ćungur i Novo Selo) ⁴⁴¹		63 / 58	
	„Haxhi Zeka“ Selo Zahać (takođe pohađaju učenici iz sela Naklo) ⁴⁴²		14 / 11	
	„Lidhja e Pejës“ selo Novoselo	0	10 / 5	0
	„Ali Kelmendi“ selo Nabrde	1 / 0	0	0 / 3
	„Skender Çeku“ selo Čuška	0	0	6 / 10
	„2 Korriku“ selo Ljođa	2 / 4	0	1 / 0
Podujevo	„Naim Frashëri“ grad Podujevo	7 / 3	38 / 20	0
	„Enver Maloku“ grad Podujevo	0	3 / 2	0
	„Shaban Shala“ grad Podujevo	0	4 / 6	0
	„Ibrahim Rugova“ grad Podujevo	0	26 / 25	0
	„Ali Ajeti“ selo Svetlja	0	2 / 3	0
	„Luigj Gurakuqi“ selo Batlava	0	3 / 3	0
	„Zahir Pajaziti“ selo Orlan	0	2 / 3	0

⁴⁴¹ Nisu dostupni podaci razvrstani po zajednici. Ukupan broj upisanih učenika je 121, od kojih 63 dečaka i 58 devojčica.

⁴⁴² Nisu dostupni podaci razvrstani po zajednici. Ukupan broj upisanih učenika je 25 od kojih 14 dečaka i 11 devojčica.

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Priština	„Asim Vokshi“ grad Priština	0	17 / 20	0
	„Emin Duraku“ grad Priština	0	16 / 9	0
	„Gjergj Fishta“ grad Priština	0	3 / 6	0
	„Model“ grad Priština	0 / 4	0	0
	„Nexhmi Mustafa“ grad Priština	0	3 / 2	0
	„Pjeter Bogdani“ grad Priština	0	1 / 1	0
Prizren	„Ardhmëria“ selo Landovica	16 / 13	0	0
	„Aziz Tolaj“ grad Prizren	64 / 117	0	0
	„Dy Dëshmoret“ selo Pirana (takođe pohađaju učenici iz sela Donja Srbica)	44 / 33	0	0
	„Emin Duraku“ grad Prizren ⁴⁴³	N/A	N/A	N/A
	„Ibrahim Fehmiu“ grad Prizren	27 / 26	0	0
	„Leke Dukagjini“ grad Prizren	41 / 34	0	0
	„Lidhja Prizrenit“ grad Prizren ⁴⁴⁴	N/A	N/A	N/A
	„Mati Logoreci“ grad Prizren	55 / 64	0	0
	„Motrat Qirijazi“ grad Prizren	N/A	N/A	N/A
	„Mustafa Bakiu“ grad Prizren ⁴⁴⁵	10 / 8	0	0
	„Nazim Kokollari“ grad Prizren	8 / 12	0	0
	„Atmaxha“ selo Atmađa	1 / 2	0	0
	„Zef Lush Marku“ Velezhë i Caparc (takođe pohađaju učenici iz sela Špinadija)	6 / 2	0	0
	„Naim Frashëri“ selo Vlašnja	0 / 1	0	0
	„Sinan Thaçi“ selo Zojic	4 / 5	0	0

⁴⁴³ Nisu dostupni nikakvi podaci u vezi sa ukupnim brojem upisanih učenika niži razvrstani podaci o zajednici ili rodu.

⁴⁴⁴ Ibid.

⁴⁴⁵ Ibid.

OPŠTINA	Naziv osnovne i niže srednje škole, lokacija	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovske Aškalije (M/Ž)	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Orahovac	„Ardhmeria“ Područje Gornjeg Orahovca	20 / 15	6 / 5	6 / 7
	„Bajram Curri“ selo Velika Kruša	0	10 / 18	0
	„4 Dëshmoret“ selo Ratkovac	16 / 16	0	0
	„Faik Konica“ selo Celina	0	12 / 9	0
	„Rudolf Walther“ selo Danjane	0	4 / 1	4 / 2
	„Mustafë Ibishi“ selo Kramovik	1 / 1	10 / 4	0
	„Hamëz Thaqi“ selo Zrze	0	0	9 / 7
	„Skender Kastrati“ selo Radoste	0	6 / 5	0
	„Rilindja“ selo Čiflak	0	0	0 / 3
	„Vëllezërit Frashëri“ selo Drenovac	0	5 / 2	0
	„Liria“ selo Bela Crkva	0	0	3 / 1
Štimlje	„Emin Duraku“ grad Štimlje	2 / 4	46 / 44	0
	„Emin Duraku“ selo Davidovac	0	1 / 1	0
	„Lasgush Poradeci“ selo Đurkovce	0	23 / 23	0
	„Lasgush Poradeci“ selo Vojnovac	0	8 / 8	0
Suva Reka	„Shkendija“ grad Suva Reka	0	13 / 19	0
	„Destan Bajrakatari“ grad Suva Reka	0	1 / 1	0
	„Drita“ selo Gelance	0	27 / 20	0
	„Vaso Pashë Shkodrani“ selo Lešane takođe pohađaju učenici iz sela Trnje)	0	10 / 12	0
	„Flamuri Arbërit“ selo Raštane	0	1 / 0	0
	„Dituria“ selo Samodraža	0	3 / 0	0
	„7 Marsi“ grad Suva Reka	0	1 / 1	0
	„Gjergj Kastriot Skënderbeu“ selo Selograđe	0	2 / 4	0

OPŠTINA	Name of primary and lower secondary school, location	Kosovski Romi (M/Ž)	Kosovo Ashkali M/F	Kosovski Egipćani (M/Ž)
Vučitrn	„Mustafë Venhari“ grad Vučitrn	0	3 / 0	0
	„Škola br. 2“ grad Vučitrn	0	2 / 1	0
	„Nazmi Zhegrova“ selo Stanovce	0	1 / 4	0
	„Vuk Karadžić“ selo Priluzhje	29 / 19	0	0
	„7 Marsi“ selo Bukoš	0	4 / 1	0

Aneks 2:

Demografski podaci o svim kosovskim opštinama

Podaci u ovoj tabeli zasnivaju se na podacima sa popisa stanovništva iz 2011. godine. ⁴⁴⁶ ili autoritativnim procenama gde brojke nisu na raspolaganju. ⁴⁴⁷ Opštine obuhvaćene ovom publikacijom obeležene su zelenom bojom.

OPŠTINA	UKUPNO STANOVNIKA	KOSOVSKE AŠKALIJE			KOSOVSKI EGIPĆANI			KOSOVSKI ROMI		
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
Dečane	40,019	42	21	21	393	189	204	33	14	19
Dragaš	33,997	4	2	2	3	2	1	3	1	2
Uroševac	108,610	3,629	1834	1795	24	12	12	204	96	108
Kosovo Polje	34,827	3,230	1560	1670	282	134	148	436	204	232
Đakovica	94,556	613	299	314	5,117	2597	2520	738	362	376
Gnjilane	90,178	15	9	6	1	1	0	361	182	179
Glogovac	58,531		0	0	2	1	1		0	0
Gračanica	10,675	104	47	57	3	1	2	745	383	362
Elez Han	9,403		0	0		0	0		0	0
Istok	39,289	111	64	47	1,544	782	762	39	18	21
Junik	6,084		0	0		0	0		0	0
Kačanik	33,409	1	1	0		0	0	5	5	0
Kamenica	36,085		0	0		0	0	240	108	132
Klina	38,496	85	45	40	934	455	479	78	36	42
Klokot	2,556		0	0		0	0	9	5	4
Leposavić	18,635		0	0		0	0	64 ⁴⁴⁸	0	0
Lipljan	57,605	1,812	876	936	4	3	1	342	154	188
Mališevo	54,613	5	4	1		0	0	26	13	13

⁴⁴⁶ Podaci su izvučeni iz onlajn platforme pod nazivom „Askdata“ kojom upravlja Kosovska agencija za statistiku, dostupno na <http://askdata.rks-gov.net/>

⁴⁴⁷ Ukupan broj stanovnika i podaci za ukupan broj kosovskih Roma, kosovskih Aškalijsa i kosovskih Egipćana za opštine Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan navedeni su onako kako su i navedeni u OEBS-ovom izveštaju o profilima opština iz 2018. ukoliko nije drugačije naznačeno. Tamo gde broj stanovnika u OEBS-ovom izveštaju o profilima opština iz 2018. nije razvrstan po zajednici, ti podaci nisu uključeni.

⁴⁴⁸ Ovaj ukupan broj kosovskih Roma u Leposaviću sadržan u ovom izveštaju zasniva se na proceni koju je dao predstavnik zajednice.

OPŠTINA	UKUPNO STANOVNIKA	KOSOVSKE AŠKALIJE			KOSOVSKI EGIPĆANI			KOSOVSKI ROMI		
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
Mamuša	5,507	12	6	6		0	0	39	21	18
Severna Mitrovica ⁴⁴⁹	22,530		0	0		0	0		0	0
Južna Mitrovica	71,909	647	317	330	6	4	2	528	265	263
Novo Brdo	6,729	3	2	1		0	0	63	31	32
Obilić	21,549	578	284	294	27	15	12	661	335	326
Parteš	1,787		0	0		0	0		0	0
Peć	96,450	143	72	71	2,700	1317	1383	993	527	466
Podujevo	88,499	680	328	352	2	2	0	74	37	37
Priština	198,897	557	276	281	8	5	3	56	25	31
Prizren	177,781	1,350	650	700	168	89	79	2,899	1483	1416
Orahovac	56,208	404	193	211	299	151	148	84	43	41
Ranillug	3,866		0	0		0	0		0	0
Štimlje	27,324	750	357	393		0	0	23	12	11
Srbica	50,858	10	3	7	1	0	1		0	0
Štrpce	6,949	1	1	0		0	0	24	11	13
Suharekë/	59,722	493	256	237	5	2	3	41	18	23
Vitina	46,987	14	6	8		0	0	12	5	7
Vučitrn	69,870	143	68	75	1	1	0	68	34	34
Zubin Potok	13,900		0	0		0	0		0	0
Zvečan	16,800		0	0		0	0		0	0
UKUPNO ⁴⁵⁰	1,739,825	15,436	7,581	7,855	11,524	5,763	5,761	8,824	4,428	4,396

⁴⁴⁹ Najnovije procene koje su dali predstavnici zajednica i koje su predstavljene u delu ovog izveštaja za Severnu Mitrovicu ukazuju na to da u opštini otprilike ima 86 kosovskih Roma i kosovskih Aškalija, međutim, nisu dostupni razvrstani podaci između ove dve zajednice.

⁴⁵⁰ Ukupan broj stanovnika i ukupan broj stanovnika po zajednici i podaci razvrstani po rodu se isključivo baziraju na podacima koji su izvučeni sa onlajn platforme pod nazivom „Askdata“ kojom upravlja Kosovska agencija za statistiku, dostupno na <http://askdata.rks-gov.net/>.

PREGLED POLOŽAJA ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPATSKE ZAJEDNICE NA KOSOVU